

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransensis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

De Reformatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

tenentur clausuram.

4 Renocatoria priuilegiarum, exemptionem, & c. qua decretis Concilij Trid. contrariantur.

5 Religiosi delinquentes excommunicari, & alijs penis puniri possunt ab Episcopo in casibus, quibus eius iurisdictioni subduntur.

Hæc omnia & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobijs, ac monasterijs, collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum ac regularium, a necnon quarumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quavis subiectione, aut annexione, vel dependia cuiuscumque Ordinis, vel mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum, aut canonicorum quorumcumque: & non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegijs sub quibuscumque formulis verborum conceptis ac Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò regulares tã viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amonere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, vt omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur: præcipit omnibus Episcopis in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs, ipsi in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum supradictorum, vt statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Cœcilia prouincialia supplicent, & coërceant. Regularium verò Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in virtute sanctæ Obedientie præcipit, vt velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superioribus contenta reformationis executione suam auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti, vt sine vlllo impedimento præmissa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

1. **V**ide Fr. Emman. *quæst. regular. tom. 1. quæst. 8. artic. 6. & tom. 2. q. 108. art. 2. in fine. & quæst. 112. art. 1. & tom. 3. quæst. 23. art. 5. & in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 5. dub. 3. fol. 33. Campan. in diuersor. artic. canon. rubr. 12. c. 13. ex n. 167. Sanchez 2. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 15. ex n. 10. Bonacin. de clausura & penis tam violentibus impositis, q. 1. puncto 2. Hieronym. Veneros. Leyua in examine Episcop. lib. 6. c. 21. n. 6. meupium de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 102. num. 9. a. Nec non quarumcumque Sanctimonialium, & c.] Moniales omnes, etiam professas Ordinum Militiarum S. Iacobi Calatræ, & Alcantaræ clausuræ præcepto adstringunt, resoluunt Llamas in methodo curat. in append. §. 1. in fine. Nauarr. commento 4. de Regular. n. 44. versic. quinto nota, Fr. Emman. d. tom. 1. q. 44. artic. 2. & Sanchez d. lib. 6. cap. 15. n. 10. Ego ipse dicto num. 9. versic. quam Moniales.*

2. **C**lausura præcepto teneri Moniales illorū monasteriorū, quibus ante Concil. Trid. nunquā admissa fuerat, docent Nauarr. d. comment. 4. n. 25. versic. octauo nota, Fr. Emman. d. tom. 1. q. 44. artic. 2. AZOT. institut. moral. p. 1. lib. 13. c. 8. q. 1. versic. ex his planè, & versic. item quæbatur, Sanchez d. c. 15. num. 12. Ego ipse d. num. 9. versic. item eodem.

Vnde facultates Monialibus professis concessas ante Conciliū Trid. & Motum proprii Pij V. incip. Circa pastoralis, existendi intra Conuentum in aliquibus honestis locis, abolitas esse per Trid. in præfenti, & dictum Motū proprium, & solum suffragari post huiusmodi decretum obtentas cum sufficienti illorū derogatione, obseruant Nauarr. d. comment. 4. n. 53. notab. 2. & Sanchez d. c. 15. n. 18. Bonacin. d. quæst. 1. puncto 2. num. 2. versic. nec obstat tercio.

3. **M**oniales conuersas, & tertiaras professas ad eandē teneri clausuram, resoluunt Nauarr. d. comment. 4. n. 45. Fr. Emman. tom. 1. quæst. 44. artic. 4. Sanchez. d. cap. 15. n. 13. Ego ipse d. n. 9. versic. item ad eandem, Fr. Ludou. Miranda de saceris Monialibus q. 1. art. 3. & 5. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 8. num. 14. & 17. Bonacin. d. puncto 2. num. 2. vbi num. 3. cum

Soar. d. cap. 8. num. 16. aduertit Nouitias non teneri ad clausuram, & num. 4. subdit illas scēmas, quæ non sunt verè Moniales, non teneri ad clausuram, etiam si aliqua simplicia vota emittant.

β Non obstantibus eorum omnium, & c.] Pius Papa II. *in sua constit. incip. In Principis, sub dat. 13. Kalend. Martij 1565. reuocauit priuilegia, exēptiones, immunitates, facultates, conseruatorias, indulta, Mare magnum, & alias quascumque similes gratias, in his, in quibus statutis, & decretis sacri Concilij Trident. contrariantur. Et licet Pius V. in sua constit. incip. Et si mendicantium, sub dat. 17. Kal. Septembris 1567. confirmasset priuilegia Ordinibus Mendicantium concessa, & alia de nouo concesserit, ac Conc. Trid. vbi de his loquitur, declarauerit, postea Gregorius XIII. dictam Pij V. constitutionem reuocauit, & reduxit ad terminos iuris communis, & Concilij Trid. Constit. sua, incip. In tanta, sub dat. Kalend. Martij 1572.*

Delinquentes Religiosos in casibus, in quibus ex Conc. Trid. iurisdictioni Episcoporum subduntur, excommunicari, & alijs penis puniri posse ab Episcopo, cum quoad contenta in dicto Concilio cessent omnia eorum priuilegia, & exemptiones per text. in præfenti, & dictam constit. Pij V. docent Piafec. in præf. Episcop. p. 2. c. 3. n. 52. versic. delinquentes, Genues. in præf. Archiep. Neapol. c. 59. n. 8. ex eo, quia Conc. hic mandat obseruari omnia decreta de Regularibus, non obstantibus priuilegijs, & deputat executores Episcopos, hinc sequitur, quod cum nulla ratio priuilegiarum sit habenda, nec Conciliū restringat modum compellendi, remittitur arbitrio ipsius Episcopi, l. 1. ff. de iure delib. in terminis Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 2. tit. 18. num. 10. vbi in vna Liman. 19. Septembr. 1625. refert decimū licere Episcopo, etiam penis, & censuris Ecclesiasticis in decretis eidem specialiter commissis hæc sess. 25. de Regul. Regulares compellere ad eorum executionem.

DE REFORMATIONE.

Episcopi fructus suarum Ecclesiarum, non consanguineis, & familiaribus, sed pauperibus distribuant, & traditur ipsis in hoc decreto norma viuendi.

C A P V T P R I M V M.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Baldachinum in Ecclesia loci dominus erigere non

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

potest.

3 Episcopi modesta supellectili & mensa vti debent.

Kk

4 Ecclesia

- 4 Ecclesia res omnes sunt Dei .
- 5 Consanguineis Ecclesia res donare prohibentur Episcopi .
- 6 Episcopi solent esse caeci circa nepotes .
- 7 Episcopi damnabiliter agunt qui res Ecclesia nepo-

tibus erogant , aut distribuunt consanguineis indifere-

- 8 Episcopus an possit bona Ecclesia solita dari in emphyteusim potius in consanguineos , quam in extraneos alienare .

Cap. m2-
Eng de toto
c. qualiter, &
quando de
accus. supra
sess. 22. de re
format. c. 1.
in princ.
b Psalm. 101.
Ecc. es. 3. 35.
& 66.
Matth. 10. &
18. cum sim.
Concil. Carthag. 4. c. 15.
Conc. Tolet 1. c. 7. c. Episcopus . 41.
dist. c. pro reuerentia 44.
distin. supra
sess. 3.
c. Coue. Antioch. c. 25.
c. quisquis.
c. sint manifesti. c. Episcopus, & c. res Ecclesia rum, cu seq. 12. q. 2.
c. Can. Apost. 39. & 75.
c. Concil. Later sub Leone X. sess. 6. de reform. accusa .

PTANDVM est, vt ij qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant, ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant, nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si præpositos suos viderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes. Hæc eum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, vt secum ea sæpè meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis verò ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo^b, sanctæ humilitatis exempla petere possint. ^a Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi non solum iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ se ferat. ^c Omnino verò eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum & Apostolorum^d canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, & quæ Dei sunt, & consanguineis donent, sed si pauperes sint, ijs, vt pauperibus distribuant, eas autem non distrabant, nec dissipent illorum causa: immo, quam maximè potest, eos sancta Synodus monet, & vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam secularia, quam regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, ^e sed & ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum vniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non ijs etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos conuertant.

1. Vide Anon. Molin. in sua instruct. sacerdot. tract. 2. cap. 13. & 14. Petr. de Ledesma in sum. part. 2. tract. 32. c. 3. del estado de los Obispos, concl. 24. dub. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 2. num. 69. vers. secundum.

Episcopo, & in eius absentia Vicario generali debetur reuerentia in Choro, dum Diuina celebrantur, ab omnibus Canonici, etiam exemptis ratione subcollectoræ, & alia ratione, Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 3. titul. 28. numero 19, vbi refert ita fuisse resolutum per sacram Congregationem Episcoporum in Casacen. 11. Nouembris 1614. Locum tenens est afficiendus eodem honore, quo is, cuius locum tenet, ex eodem Aldan. citato loco, vbi attestatur ita fuisse decernit à S. Congreg. Ratum in Brundusina 10. Nouembris 1612.

2. Baldachinum in Ecclesia loci dominus erigere non potest, & Episcopus omnibus factorum Canonum remedijs huiusmodi Baldachinum omnino remouere facere debet, vt per Aldan. d. cit. 28. nu. 50. vbi dicit ita fuisse resolutum per Sac. Congreg. Episcop. in Boianen. 12. Ianuarij 1618.

3. ^a Quapropter exemplo Patrum nostrorum, &c.] Vide AZOR. institut. moral. part. 2. lib. 7. cap. 3. quæst. 1. vers. at enim contra hos, Vgolin. de offic. Episcop. cap. 3. in princ. num. 5. metipsum in simili tract. p. 1. tit. 2. gloss. 5. num. 12. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. beneficiatus, differ. 5. vbi ita scribit, Miror valde, quod stante præfato præcepto Cœciliari (quo in presenti) & in re tam graui, tanquàm pauperibus præiudiciali, & statui ecclesiastico contraria, qui verbo & exemplo docere debent horum pompam, & vanitatem mundi contemptum sint viri aliqui docti, & Religiosi, qui audeant dicere hanc Cœciliari dicitur esse de honestate, & perfectione, non tamè de præcepto, cum Cœcilium aperte dicat, non solum iuber, vt Episcopi modesta, &c. ^b Quæ sunt Dei] Omnes Ecclesiæ res esse Dei, docent

4. Tiraq. de constituto limit. 16. num. 3. Nauart. commento 2. de Regularib. num. 3. & de reddit. ecclesiast. quæst. 1. mon. 40. num. 14. & mon. 18. num. 11. Ioan. Valer. de different. vtriusque fori, verb. manera differ. 1. num. 5.

5. ^c Consanguineis donent.] Vide Molin. de primog. lib. 2. cap. 10. ex num. 37. Ceual. commun. contra commun. quæst. 388.

num. 33. Barthol. Perett. in comment. ad extraneag. Ambitiose, de reb. eccles. non alienan. super verb. illorum præcipue, nu. 19. & 20. Cald. Pereira de potest. elig. cap. 13. num. 13. Ludou. Beja respons. casuum conscientia p. 2. cas. 25. fol. mihi 240. Molin. Theolog. de instit. tract. 2. disput. 148. concl. 2. Paul. Comit. ref. moral. lib. 1. quæst. 70. num. 2. Ioan. Valer. d. verb. muneris differ. 1. num. 64. vers. secundum. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 2. dub. 6. num. 9. Solent enim Episcopi esse caeci circa nepotes. Bald. in auth. Quicumque. C. de sacrosanct. Eccles. las. in vrb. feudor. tit. qui feudum dare poss. ante num. 14. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. part. 1. cap. 3. num. 37. Ego ipse de officio & potestate Episcopi, part. 1. tit. 2. gloss. 9. nu. 30. cum seqq.

7. Certè nonnulli Prælati pretium vniuersitatis suis marisupijs includentes patrimonium Crucifixi aut nepotibus erogant, aut damnabiliter retinent, aut distribuunt consanguineis indifere. Nonne considerant, quòd requirit Dominus ab vnoquoq; villicationis propriæ rationem, & honorem proprij principatus, propter hoc irritauit impius Dominum, dicit enim in corde suo, Non requirit exactissimè vsque ad nouissimum quadrantem, & retribuet abundanter facientibus superbiam, malos vtique male perdet, vineam suam alijs agricolis locaturus. Væ operarijs vineam Domini Sabaoth si cum farmentis abscondantur, & in ignem mittantur! Væ Pastoribus si numerentur in sinistra cum hædis! Væ cultoribus Domini cæ messis si cum palea comburantur!

8. An possit Episcopus bona Ecclesiæ solita dari in emphyteusim potius in consanguineos, quam in extraneos alienare, & an, & quando hoc licitum sit? Vide Concil. Bracharen. I V. act. 5. c. 28. Bursat. conf. 127. num. 1. & 78. lib. 2. Menoch. conf. 18. num. 19. vers. non obstat, & conf. 79. nu. 1. & num. 4. cum seqq. Barthol. Perett. ad d. Auth. ambitiosa, verb. ac de rebus, & bonis, ex num. 60. Surd. de aliment. tit. 8. de priuileg. 92. nu. 1. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 9. q. 17. nu. 124. Cardos. in praxi iudic. verb. Emphyteusim, nu. 21. Cald. Pereira d. c. 13. num. 2. 3. & 11.

9. ^d Vt omnem humanum, &c.] Vide Nauart. de spol. cleric. §. 19. num. 2.

Patriarcha Primates, & alij superiores Prælati dent operam, vt recipiantur, & obseruentur decreta Concilij ab ipsis, & à suis subditis, & negligentes ad Papam denuncientur, qui quidem Superiores curent, vt in omnibus locis, & præcipue in Vniuersitatibus sanam doctrinam Doctores doceant, vt in text. & præcipue quoad fidei professionem emittendam.

C A P V T II.

1. Concilium Trid. in omnibus suis dominijs recipi curauit Carolus V. Imper.
2. Philippus II. idem sanciuit.
3. Rex Hispaniarum est defensor Concil. Trid.
4. Vniuersitates Canones & decreta Concilij Tridentini recipere debent.
5. Commentarij, annotationes, & glossæ edi non possunt

super Concil. Trident. ex Bulla Pij IV.

6. Constit. Pij IV. non loquitur de interpretationibus, quæ in scholis fiunt docendo.
7. Iura vbi disponunt, non decet pro iuris declaratione ad Papam recurrere.
8. Translationes sacri Concilij Trid. prohibite.

Cogit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malicia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus alijs, qui de iure, vel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant, necnon veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur, simulque hæreses omnes, à sacris Canonibus, & generalibus Concilijs, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, & publicè detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit, Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pena diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiusdem communione abstineant. Cæteri verò omnes, siue in præsentem, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diocesana conuenire debent, idem vt supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: aliàs, secundùm formam sacrorum Canonum puniantur. *a Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus canones, & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ b Catholicæ fidei sunt, & doceant, & interpretentur seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemnem iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ verò Vniuersitates immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ, has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, & proci vtilius visum fuerit, salubriter visitari & reformari curabit.*

a Cap. sicut & c. excommunicatus, in 2. de heret. c. 2. in fin. de summa Trinit. cum sim.

b Vide sess. 5. c. 1. de reformat.

1. IN executionem præsentis decreti Carolus V. Imperat. non solum Hispaniæ, vbi regnabat, sed Germaniæ, vbi imperabat, & omni Orbe recipi Concilium Tridentinum curauit, & in Augustano Conuentu omnes Principes se submittant illi, ex Laurent. Surio in comment. de Carolo V. anno 1547. & 1548. fol. mibi 436.
2. Philippus II. prædicti Caroli filius die 21. Iulij 1564. Regia mandata expediuit, vt in vniuerso Regno custodirentur decreta sacri Concilij Tridentini, & Concilia Prouincialia conueniri curauit, iuxta eiusdem Concilij in præsentem dispositionem, vt illud reciperent, prout attestantur Herrera in historia eiusdem Philippi II. libro 6. capitul. 1. anno 1564. Fr. Emman. questione regular. tom. 2. quest. 63. artic. 19. Bobadil in sua Politica lib. 2. c. 18. nu. 194. Jacob. Valdes. de dignitate Regum Regnorumque Hispaniæ, cap. 22. num. 5.
3. Vnde Concilij Tridentini defensores, & tutores Regem nostrum Hispaniarum appellant, ad quem pro defensione contentorum in Tridentino recursum legitimum interponi posse existimant Soar. de Pace in praxi tom. 1. præf. ult. Bobadil. d. cap. 18. num. 135. Flores de Mena var. lib. 1. g. 4. num. 35. cum alijs citatis infra ad cap. 20. num. Barbof. Collect. in Concil. Trid.

15. sess. 25. de reform.

a Ad hæc omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & c.] Quod etiam Pius IV. in sua Constitut. incip. In sacrosancta, sub dat. Idibus Nouembris 1564. in Bullario nouo in ord. 114. obseruari præcepit in ordinatione & promotione Doctorum, & per alios cuiuslibet artis, & facultatis Professores, refert Anton. Ricciul. de iure personarum extra grammum eccles. existens. libro primo, capitulo 13. numero secundo, vbi numero nono, subdit ex eadem Pij IV. constitutione Magistros, & Doctores Vniuersitatum, & studiorum generalium teneri fidei professionem facere in Rectorem, vel aliorum studij superiorum manibus, de quo etiam Aloyf. Ricc. dicit. decif. 84. parte quarta, & Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex luvæ antiquo desumptas, & per Concilium Tridentinum innouatas in fine, in coronide pag. 287.

b Doceant, & interpretentur.] Pius IV. in sua constitut. 5. incip. Benedictus, sub dat. septimo Kalend. Februarij 1563. prohibuit sub pena excommunicationis, ne quisquam villos commentarios, annotationes, glossas, scholia, vllumve interpretationis genus super Concilij Tridentini decretis quoquo modo sine auctoritate Sedis

Kk 2 Apo-

Apostolica edere, aut quicquam quocunque nomine, citam sub praetextu maioris Decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quaesito colore statueret, de qua meminerunt Henriquez in summa lib. 7. de Indulgent. capitul. 29. §. 4. Soar. tomo 5. de censuris, disputatione 23. sect. 3. numero 12. Fr. Emmanuel quaestione regular. tomo 1. quaestione 11. articulo 3. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. parte 2. capitul. 9. numero 33. Bonacina de legib. disputatione 1. quaestione 1. puncto 8. Fr. Ludovic. Miranda in Manual. Pralator. tomo 2. quaestione 26. articulo 11. Valer. Reginald. in praxi fori pontif. libro 20. numero 53. in fine, vbi dicit in dicta Constit. non esse sermonem de interpretationibus, quae in scholis fiunt docendo, optime Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico tract. 11. cap. 12. quaest. 27.

resol. 1. pag. 309. vbi dicit illam constitutionem intelligendam esse de interpretatione hominis captiosa.

In casu enim quo iura disponunt non decere pro iuris declaratione ad Papam recurrere, respondit sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium pro dubijs Concil. Trid. praepositorum, prouidonei testes nobis sunt, Nicol. Gare. de benef. part. 3. cap. 2. num. 179. in 24. declarat. & Amendar. in addit. ad recopil. legum Nauarre lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de resident. numero 151. in fine.

Translationes, siue quaecunque versiones sacri Concilij Tridentini de lingua Latina in Gallicam continentur in prohibitione Bullae Pij V. super confirmatione Concilij, Sel. in selectis canonic. cap. 19. num. 51. vbi refert decretum sub die 2. Junij 1629.

Excommunicationes non facile decernantur, & concedantur, sed ex grauioribus causis, & magna circumspectione, ut ibi. Excommunicati si per annum non resipiscuntur, de haeresi suspecti teneantur.

C A P V T III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Monitoria, quae fiunt ad finem reuelationis non sunt concedenda, quando certa sunt persona.
- 3 Praelati inferiores non possunt monitoria qua fiunt ad finem reuelationis, concedere.
- 4 Monitoriales litterae, etiam lite pendente, absque initio attentatorum concedi possunt ab Episcopo, nisi sit inhibitus.
- 5 Vicarius generalis Episcopi ex officio potest excommunicationem, seu monitoriales litteras decernere.
- 6 Vicarius generalis à Capitulo Sede vacante monitoria concedere potest.
- 7 Vicarius foraneus monitoria concedere non potest.
- 8 Legatus à latere, & Nuncius Apost. monitoria concedere possunt.
- 9 Praelati ordinarij etiam exempti, & immediate Sedi Apostolicae subiecti monitoria concedere possunt.
- 10 Praelati Regulares Conuentuales monitoria in subditos suos dirigere non possunt.
- 11 Testes laicos ad ferendum testimonium veritatis pro Curia Episcopalis informatione potest Episcopus citare sub poena pecuniaria, & in subsidium excommunicationis.
- 12 Reuelare tenentur scientes non obstante affinitate, nec quod veritas haberi aliter non potest vigore excommunicationis late in litteris monitorialibus Apostolicis.
- 13 Cancellarius pro publicatione, aut monitione significanti, non potest aliquid percipere.
- 14 Excommunicatus ecclesiastica sepultura tradi debet, si in mortis articulo confessionem postulet.
- 15 Monitoria pro qualibet parua re decernenda non sunt.
- 16 Monitoria ad finem reuelationis concedenda sunt illi, cuius interest, & non alijs.
- 17 Monitoria absque petentis interesse concessa sunt reuocanda.
- 18 Monitoria in subsidium concedenda.
- 19 Censurarum remedium hodie est subsidiarium.
- 20 Excommunicatio in subsidium ferenda.
- 21 Concilium in praesenti non imponit formam, sed tantum tradit instructionem.
- 22 Declaratoria concessa diligentijs non premisis nulla non est, sed iniusta.
- 23 Excommunicandi morosum in solutione pensionis quando datur facultas in litteris Apost. non tenentur executor in ferenda sententia excommunicationis seruare formam huius decreti.
- 24 Episcopus debet pecuniarias penas ad pios vsus erogare.
- 25 Pena pecuniaria, quae arbitraria fuerint, locis pijs sunt ab Episcopo omnino applicandae.
- 26 Pena criminales distribuendae locis pijs.
- 27 Pena criminales non debent erogari pro fabricis Ecclesiae cathedralis.
- 28 Episcopus propria ordinaria iurisdictione cognoscit causas etiam contra laicos per honorum apprehensionem, & personarum distractionem.
- 29 Tutius appellantes an prohibeantur per hoc decretum.
- 30 Recursus ad indices laicos prohibiti.
- 31 Salzed. hoc decretum interpretari frustra conatur.
- 32 Gaspar Roderic.
- 33 Inforscencia per annum in excommunicatione quando dicatur contracta.
- 34 Doctores de inforscentibus per annum in excommunicatione agentes.
- 35 Clericus persistens per annum in excommunicatione lata propter crimen, quod infert penam priuationis, est priuatus ipso iure beneficijs.
- 36 Clericus persistens per annum in excommunicatione pro causa mere ciuili, non est priuatus beneficijs, nec potest priuari per sententiam.
- 37 Annus debet esse continuus vt dicatur contracta inforscencia in excommunicatione.
- 38 Suspectus de haeresi reputatur persistens per annum in excommunicatione, tam ex causa criminali, quam ex causa ciuili.

Quamuis * excommunicationis gladius nerreus sit Ecclesiastica disciplina, & ad continendos in officio populos valde salutaris: sobriè tamen, magnaque circumspèctione exerendus est: cum experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari: & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, *a. ad finem reuelationis*, vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, à nemine prorsus, *β. præterquam ab Episcopo*, decernantur: & tunc non aliàs, quam *γ. ex re non vulgari*, causaque diligenter, *δ. ac magna maturitate* per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat: *ε. nec ad eas concedendas cuiusuis secularis etiam Magistratus, auctoritate adducatur*, sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. *ζ. In causis verò iudicialibus* mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, vt quodcumque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: *η. sed liceat eis, si expedire videbitur*, in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque etiam laicos, *θ. per multas pecuniarias, quæ locis pijs*, ibi existentibus eo ipso, quòd exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, *ι. personarumque distinctionem, per suos proprios*, aut alienos executio faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga iudicem contumacia, *κ. tunc eos etiam anathematis mucrone*, arbitrio suo præter alias pœnas ferire poterit: in causis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel personalis vt supra fieri poterit, erit à censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non possit, licebit iudici hoc spiritali gladio in delinquentes vti, si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. *λ. Ne fas autem sit seculari cuiilibet magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet: aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet, sub pretextu, quod contenta in præfenti decreto non sint obseruata*, cum non ad seculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. *μ. Excommunicatus verò quicumque si post legitimas monitiones non respuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed si *ν. obdurato animo* censuris annexus, *ξ. in illis* * per annum inforduerit, etiam contra eum, *η. tanquam de hæresi suspectum* procedi possit.*

a Cap. dilecto, de sent. excom. in 6. cap. multi. in princ. 2. q. 1. c. vlt. in fin. 16 q. 1. c. corripitur, 26. q. 3.

b Cap. p. f. inno Ep. scopum, & c. nullus sacerdotum, 11. q. 3. c. fact. de sent. excom. Conc. Aurel. 4. c. 2.

c Cap. si qui deinceps, in fin. 17. q. 1.

d Cap. rogo, cum seq. 11. q. 3. c. nullis, cum seq. cum delictis, & cap. si cœbina, de sent. excom.

1. **D**E excommunicationibus, quæ monitionibus præmissis ad finem reuelationis, aut pro deperditis, seu subtractis rebus fieri solent, latè agunt Quarant. in sum. Bullar. vrb. excommunicatio ad finem reuelationis, Lazzar. in special. tract. de monitor. Sbroz. de offic. vicar. part. 2. q. 171. Gutter. canon. lib. 1. c. 11. Henric. in sum. lib. 12. cap. 18. Marc. Anton. Genuef. in pract. Archiep. Neapol. c. 1. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 11. c. 15. nu. 88. cum seq. Vgolin. de potest. Episcop. c. 4. 5. in princ. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore ecclies. p. 3. c. 7. num. 13. cum seq. in 2. edit. & in decis. curia Archiep. Neapol. p. 2. decis. 5. Franc. Leo in thesaur. fori ecclies. p. 3. c. 7. nu. 13. cum seq. Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. q. 35. art. 12. Mari. Antonin. variar. resol. lib. 1. resol. fin. casu 35. cum seq. & casu 75. Carrasco in aliquas leges noua recop. c. 4. de censur. monit. mecum de offic. & potestate Episcop. p. 3. alleg. 96 Bonacin. variar. tract. disp. 6. de onere, & obligatione denunciandi. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fore ecclies. cap. 2. Theophil. Raynaud. in tract. de monitorijs ecclies. Ioan. Machado en el perfecto Confessor y Cura de Almas lib. 11. part. 3. tract. 7. docum. 22.

2. **A**d finem reuelationis, &c.] Monitoria, quæ sunt ad finem reuelationis pro rebus deperditis, seu subtractis, minime esse concedenda, quando certæ sunt personæ, resoluunt Franc. Leo d. e. 7. num. 21. Giurba Sicilia decis. 94. Baptista Costa de facti scientia, & ignorant. cent. 2. dist. 55. nu. 2. Lazzar. de monitor. sect. 1. q. 10. num. 6. & sect. 3. q. 1. num. 3. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 235. n. 1. Mart. de iurisdict. p. 3. c. 5. nu. 1. Campan. d. cap. 15. nu. 113. Ego ipse d. alleg. 96. nu. 25. Theophil. Raynaud. d. tract. p. 1. cap. 1. quest. 8. in princ.

3. **P**ræterquam ab Episcopo, &c.] Ergo non ab inferioribus Prælati, Rot. in Burgen. iurisdictionis de Birbesca 11. Februarij 1594. coram Card. Mantica, inter eius impressas decis. 263. num. 3. si Episcopus huiusmodi monitiones excommunicationum, quæ sunt ad finem reuelationis, denegat, licitum esse parti appellare ad Metropolitanum, quamuis resideat in eius arbitrio illas concedere, vt per Quarant. in sum. Bullar. vrb. Archiepiscopi auctoritas, auctoritas 1. q. 11. fine, quem refero Ego ipse d. alleg. 96. num. 4.

4. **M**onitoriales refero, etiam lite pendente, absque vitio attentatorum concedi posse ab Episcopo, nisi sit inhibitus, resoluit Mari. Antonin. d. lib. 1. resol. vlt. casu 36. quem refero Ego ipse d. allegat. 96. num. 5. in fine. Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Vicarium Episcopi ex generali cõmissione huiusmodi excommunicationem, seu monitoriales litteras decernere posse tuentur Frechil. de excom. p. 2. art. 2. n. 5. Fr. Emmanuel. in sum. tom. 1. c. 79. nu. 1. Henric. in sum. lib. 13. c. 17. S. q. Sbroz. de vicario Episcopi, lib. 2. q. 171. n. 2. Gutter. d. c. 11. nu. 8. Zerol. in praxi Episc. p. 1. vrb. Vicar. §. 17. Suar. to. 5. disp. 20. sect. 1. n. 2. Sayr. de censur. lib. 1. c. 9. n. 33. vers. primum est. Auila in simili tract. p. 2. c. 20. disp. 2. dub. 3. Curi. Philipp. p. 3. §. 2. nu. 29. Steph. Grat. Marchip. decis. 97. ex n. 14. Iacob. Graff. to. 1. cons. sub tit. de sentent. excom. cons. 6. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 29. q. 2. n. 16. Lazzar. sect. 1. q. 6. ex n. 1. Franc. Leo d. e. 7. n. 17. Baptista Costa de facti scient. & ignorant. cent. 2. dist. 55. n. 1. 10. 1. Aloyf. Ricc. in praxi fore ecclies. decis. 270. in 1. edit. & resol. 235. n. 4. in 2. edit. Nicol. Garc. de benef. p. 5. c. 8. n. 94. 97. & 98. Narbon. l. 59. glof. 1. nu. 56. tit. 4. lib. 2. Recop. Ioan. Machado en el perfecto Confessor y Cura de Almas lib. 1. p. 3. tract. 7. docum. 2. n. 1. in fin. Ioan. Sanci. in select. disp. 50. nu. 23. vbi aduertit non ideo dixisse Concilium à solis Episcopis decerni posse huiusmodi excommunicationes, quia intendat excludere Episcoporum Vicarios, sed vt repellat omnes alios Prælatos Episcopis inferiores etiam nullus Diœcesis, qui huiusmodi excommunicationes ante Concilium ferre consueuerant.

Contra Vgolin. d. e. 45. in princ. vers. secundò, Camp. d. e. 15. n. 105. & Narb. de appell. à Vicario ad Episcopum, p. 1. nu. 205. quos secutus fui Ego ipse d. alleg. 96. n. 6. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fore ecclies. c. 2. n. 4. Theophil. Raynaud. d. p. 1. c. 1. questio 10. vers. hæc cum rata, existimantes Vicarium Episcopi non posse ex generali cõmissione huiusmodi excommunicationes, seu monitoriales litteras decernere.

Vicarium generalem à Capitulo Sede vacante eadem 6. monitoria concedere posse tenent Pauin. de potest. Capituli Sede vacante, q. 1. p. 1. Sayr. de censur. lib. 1. c. 9. n. 33. Lazzar. sect. 1. q. 7. Mart. de iurisdict. p. 3. c. 4. n. 53. Franc. Leo d. e. 7. n. 18. Aloyf. Ricc. d. resol. 235. n. 5. Camp. d. e. 15. nu. 106. Marcel. Vulpe d. e. 2. nu. 6. Theophil. Raynaud. d. p. 1. c. 1. q. 10. Machado d. docum. 2. num. 6. in fine. Ioan. Sanci. d. disput. 50. num. 23. Ego ipse d. allegat. 96. num. 10.

Vicarium foraneum huiusmodi monitoria concedere 7. non posse asserunt Lazzar. sect. 1. q. 5. num. 9. Vgolin. d. cap. 45. in princ. vers. excipiuntur. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 235. in fine. Posse tamen ei delegari ab Episcopo specialiter.

& expressè, & non nisi circumspèctis viris refert decifum Galet. in *margarita casuum conscientie verb. littera 2.*

8. Legatum à latere, & Nuncium Apostolicum huiusmodi monitoria concedere posse tradunt Lazzar. d. q. 5. Gutier. d. cap. 11. ex num. 5. Vgolin. loco proximo citato, Aloyf. Ricc. d. praxi resolut. 235. num. 2. Ego ipse d. allegat. 96. num. 11. Raynaud. d. part. 1. cap. 1. quest. 10. in prime.

9. Prælatos ordinatos etiam exemptos Episcopo inferiores, & immediate Sedi Apostolica subiectos, ac nullius diocesis, non posse hæc monitoria dare, sed oportere illorum subditos ipsam Sedem pro his excommunicationibus in forma *Significavit*, obtinendis adire, refertur decifum Vgolin. dicit. cap. 45. in princip. vers. excipiuntur. Garc. dicit. part. 5. cap. 8. num. 95. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 3. e. 17. num. 18. & 19. Campan. d. cap. 15. nu. 107. Marcell. Vulpe d. cap. 2. num. 5. Theophil. Raynaud. d. questio 10. vers. itaque, dicit probabilem Machado d. lib. 1. part. 3. tract. 7. docum. 2. Ioan. Sanci. d. disput. 50. num. 13. prope fin. Ego ipse d. allegat. 96. num. 12.

10. Prælatos Regulares Conventuales in subditos suos huiusmodi monitoria dirigere non posse, resoluit Fr. Emman. quest. regular. tom. 2. quest. 59. art. 4. quem refero Ego ipse d. allegat. 96. num. 13. Fr. Ludouic. Miranda in man. Prælat. tom. 2. quest. 35. art. 12. Hieronym. Roderic. in compend. quest. regul. resol. 62. num. 4.

Rota licet olim facultatem haberet concedendi monitoria generalia cum pœna excommunicationis, quia Auditores sunt Ordinarij in causis sibi commissis, & ideo illa concedere poterant, cap. constitutus, de testibus. Nihilominus post Concilium Trident. non videtur competere talis facultas; nam in hoc de creto cautum est, ut huiusmodi monitoria à solis Episcopis decernantur, ita ex Rota in vna Cordubæ. reddecimarum coram Pœna colligit Theodof. de Kubeis in singularib. Rota verb. monitorium §. 1. pag. 70. part. 2.

11. Testes laicos ad deferendum testimonium veritatis pro curiæ Episcopalis informatione, potest Episcopus sub pœna pecuniaria, & in subsidium excommunicationis citare, vt per Aldan. in compend. canon. resol. lib. 3. tit. 25. num. 10. vbi refert decifum in Lucana 16. Martij 1630.

12. Reuelare tenentur scientes, ita vt non eximantur ab excommunicatione comminata in litteris monitorialibus Apostolicis, quando veritas haberi alter non potest, nec attenditur excusatio respectu affinitatis in hoc casu. Sel. in selectis canon. cap. 10. num. 6. vbi attestatur sic resolutum in Fulginaten. 14. Decembris 1630.

13. Cancellarius pro publicatione, aut monitione *Significavit*, non potest aliquid percipere, vt per Aldan. d. tit. 25. num. 15.

14. Excommunicatus, si in mortis articulo dixit confessionem, *Madonna Sanctissima aiuta me*, Ecclesiastica sepultura tradi debet, Sel. d. cap. 10. num. 20. vbi attestatur ita fuisse resolutum per sacram Congregat. Episcoporum in Nolana 19. Iulij 1619.

15. Ex re non vulgari. Monitoria huiusmodi pro qualibet parua re decernenda non esse resoluit Henric. in summa lib. 1. cap. 31. §. 4. littera B. Aloyf. Ricc. in d. praxi resolut. 238. num. 1. Marc. Anton. Genuens. d. d. cap. 1. num. 3. Vgolin. d. c. 45. §. 3. in princip. Ego ipse d. allegat. 96. ex n. 26. Nec ad eas concedendas, &c. Hæc monitoria concedenda esse illi, cuius interest, & non alijs, obseruant Marc. Anton. Genuens. d. cap. 1. num. 12. Aloyf. Ricc. in d. praxi decif. 272. in 1. edit. alijs resolut. 226. in 2. edit. Lazzar. de monitor. sect. 1. quest. 9. num. 3. & sect. 4. quest. 1. num. 21. & seqq. Vgolin. dicit. cap. 45. §. 1. in med. Ego ipse dicit. allegat. 96. num. 24.

16. Si verò absque petentis interesse fuerint concessa, esse reuocanda tenent Franc. Leo d. cap. 7. num. 18. Lazzar. d. sect. 1. quest. 9. quos refert, & sequitur Aloyf. Ricc. d. resol. 236. num. 4.

17. In causis verò iudicialibus, &c. Hæc monitoria in subsidium, id est, deficiente alia probatione, vel vbi executio personalis, aut realis fieri non potest, concedenda esse tenent Neufan. in sylua nupt. lib. 3. in verb. monitorie, num. 48. Nauarr. in cap. inter verba corol. 66. 11. quest. 3. Lazzar. d. sect. 1. quest. 15. num. 3. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1.

18. Per multas pecuniarias, qua locis pijs, &c. Episcopum

resolut. ult. casu 75. vers. cum quis ad excommunicationem Marc. Anton. Genuens. d. cap. 1. num. 4. Vgolin. d. cap. 45. §. 3. vers. quare, Campan. d. cap. 15. num. 89. & 119. Sayr. in floribus decif. sub tit. de censibus decif. 4. Aloyf. Ricc. in decif. curia Archiepiscop. Neapolitan. part. 1. decif. 219 vbi dicit monitoria posse impetrari contra testes pro scienda veritate pendente causa coram Iudice seculari, & maxime quando testes ignorantur, & num. 4. quod monitoria non sunt concedenda si sint infamatoria alicuius particularis personæ, & num. 6. quod monitoria non conceduntur si sint criminosa, contineant delictum alicuius, aut copia esset consignanda Iudici laico, coram quo lis vertitur, & part. 4. decif. 301. Ego ipse d. allegat. 96. num. 4. & me citato Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico, tract. 11. cap. 8. q. 19. suppos. 1. in princip.

19. Censurarum remedium hodie esse subsidiarium, ita vt si duo in solidum obligentur in contractu, & contra alterum procedi possit realiter, seu personaliter, contra alterum verò non, tunc istum non posse excommunicari, refert Galet. in *margarita casuum conscientie verb. censura 2.*

20. Excommunicationem ferendam esse in subsidium, & prius incipiendum ab executione reali, vel personali, resoluit Marc. Anton. Genuens. in practice abilitibus Ecclesiast. quest. 780. num. 3.

21. Hæc non esse de forma huiusmodi monitorialium, nec Concilium in presenti imponere formam, sed tantum tradere instructionem, tenent Mari. Antonin. d. casu 75. vers. in super dicit, & Campan. d. cap. 15. num. 90. argum. text. in l. à D. Pio, §. in vendicatione ff. de rei iud. statuentis modum obseruandum in quavis executione, facienda, hanc pariter admittit interpretationem, vt exequutio aliter facta non subiaceat nullitati, resoluit plures citati per me d. allegat. 96. num. 39.

22. Vnde Nicol. Garc. in addit. ad suum tract. de benefico. p. 5. cap. 5. num. 587. in fine, ait declaratoriam concessam prædictis diligentis prætermisissis non esse nullam, sed iniustam, quia Concilium in presenti non annullat excommunicationem, sine illis latam, ac proinde illam esse inuolidam, & qui tali excommunicatione ligatus, existit, indigere absolutione.

23. Contra Franc. Leo d. part. 3. cap. 38. num. 22. Gutier. d. cap. 11. num. 39. Sayr. de censur. lib. 1. cap. 9. num. 33. Lazzar. d. tract. de monit. sect. 4. quest. 8. nu. 7. existimantes Concilium in presenti salutiæram in his monitorialibus formam præscribere.

Quando verò in litteris Apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis, non teneri executorem in ferenda sententia excommunicationis seruare formam huius decreti, nec huiusmodi facultatem censi datam in subsidium, refert decifum Nicol. Garc. de benefico. part. 1. cap. 5. num. 587. vbi tamen in addit. subdit quod licet in vna Illerden. pensionis 13. Novembris 1593. coram Orano, Rota dixisset sententiam Auditoris Camere latam contra resignarium ob non solutionem pensionis resignanti seruata, fuisse nullam, ideoque reuocandam, quia non fuit in potestate Auditoris Camere per sententiam declarare cum incidisse in censuram comminatas in monitorio, ob non solutionem pensionis, nisi præmissis diligentis requisitis de faciendo executionem realem, vel personalem, iuxta dispositionem huius decreti; hoc tamen asserit esse contra declarationem S. Congregat. & tenorem ipsarum litterarum pensionis, quod ego intelligendum esse cenfeo locum habere, quando Auditor. Cam. procederet tanquam executor in eisdem litteris deputatus. At Rotæ decifio loquitur, vbi procederet vigore obligationis cameralis, qua pensionarius ad pensionem soluendam obligatus existit, in quibus terminis male reprehenditur à Garcia.

24. Sed licet eis. si expedire videbitur, &c. Circa intellectum horum verborum, vide Ludouic. Pegueram decif. 92. num. 25. Azued. l. 14. num. 2. post med. tit. 1. lib. 4. noua Raco. Ioseph. Ramon. consil. 98. num. 3. Franc. Hieron. Leo Valent. decif. 154. num. 15. & 16. lib. 2. Gabr. Pereira Lusti. decif. 117. num. 10. Anguian. de legibus lib. 3. controuerf. 30. num. 2. cum seqq. & num. 29.

25. Per multas pecuniarias, qua locis pijs, &c. Episcopum

26. Per multas pecuniarias, qua locis pijs, &c. Episcopum

27. Per multas pecuniarias, qua locis pijs, &c. Episcopum

28. Per multas pecuniarias, qua locis pijs, &c. Episcopum

- pum debere pecuniarias pœnas ad pios vsus erogare, ita quod ipsas non possit conuertere, ne quidem in fabricam Ecclesiæ Cathedralis, aut mercedem Vicarij, vel aliorum officialium curiæ, referunt decimum Praefec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 4. num. 97. in princip. Galet. in margarita casuum conscientie, verb. Pœna 1.
25. Pœna pecuniaria, quæ arbitrariæ fuerint, locis pijs sunt ab Episcopo omnino applicandæ, reliquas autem, quæ non fuerint arbitrariæ, potest Episcopus ita demum sibi sumere, si ipse egeat, dummodo non sint miltæ pecuniariæ, vel pœnæ non residentium, aut concubinariorum, quas omnes Concilium mandat locis pijs applicare, ita refer decimum Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 5. tit. 1. num. 8.
26. Pœnæ criminales distribuendæ sunt locis pijs ad arbitrium Episcopi, & in pari necessitate melius erit subuenire pauperibus loci, in quo habitat clericus condemnatus, vt per Aldan. d. loc. num. 9. vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congreg. Episcoporum in Venusina 21. Nouembrijs 1600.
27. Et non debent erogari pro fabricis Ecclesiæ Cathedralis, vel reparatione domus Episcopalis, ex eod. Aldan. num. 11. citato loco, vbi dicit ita decimum per eandem S. Congregat. in Auerfana 22. Ianuarij 1591.
28. ¶ Personarumque distributionem per suos proprios, &c.] Episcopu propria ordinaria iurisdictione cognoscere causas etiam contra laicos per bonorum apprehensionem, & personarum distributionem, & ita posse familiam armatam tenere, per quam prædicta exequi valeat, tradunt Roland. consil. 37. num. 23. lib. 4. Surd. decis. 129. nu. 11. & 12. Gondifala de heretic. quest. 11. num. 16. Laeli. Jordan. in tract. de Rom. Sed. orig. part. 2. cap. 3. ex num. 18. Fufc. de visitat. lib. 2. cap. 32. num. 16. Villadieg. in tract. de irregular. quest. 11. num. 16. & 17. Sbroz. de offic. Vicarij quest. 191. num. 1. Penia in direct. Inquis. part. 3. lib. 2. schol. 114. Franc. Mojn. de brachio seculari c. 18. Vgolin. de officio Episcopi cap. 4. §. 12. Farin. de heretic. quest. 182. num. 90. in fine, vers. ampliatur hoc idem. Cardin. Tusch. pract. conclus. littera E. conclus. 253. Matta de iurisdic. part. 1. cap. 51. num. 10. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 3. resolut. 1. 4. num. 1. 2. & 3. Bellef. disquisit. clerical. part. 1. tit. de fauore clericor. reali §. 1. num. 18. Ioan. Franc. Leo in thesaur. fori Ecclesiæ part. 1. cap. 9. num. 24. Ioan. Vincent. Anna. sing. 171. Alex. Rauden. Pisan. decis. 34. Campan. in diuersis iuris Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 87. & 88. Alber. Oliua in ritu Archiepiscopi Neapolitan. 38. num. 3. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 107. num. 1.
29. ¶ Nefas autem sit seculari, &c.] An per hoc decretum videantur prohibita tuitiæ appellantes? Negant Bartholm. Humada l. 13. gloss. 4. tit. 13. part. 2. Vivald. in Candel. aureo part. 2. in explicat. Bullæ in Coena Domini, casu 16. ex num. 114. latè Azeued. l. 2. vers. item, & decimo quarto tit. 6. lib. 1. noua recop. me citato Ludouic. à Saraua de iurisdic. Adiutor. quest. 30. num. 34.
30. Circa abusum illum recurring ad iudices laicos, ad hoc vt vim comprimant iudicum Ecclesiasticorum, eoque compellant ab ea inferenda cessare, latè dixi in collectâ ad cap. Ecclesiæ S. Mariae, num. 7. cum sequentibus, de constit. & plures Doctores, qui horum recursuum iustitiam tueri nituntur, citavi in collectâ ad cap. Regum officium 2. quest. 5. num. 2. quibus addo plures alios, quos refert Ludouic. à Saraua in tract. de iurisdic. Adiutor. quest. 30. ex num. 1.
31. Et mirum est videre, quomodo isti Doctores se inuolant in responsionibus, quas præstant ad hoc Concilij decretum. In primis enim Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 102. littera A. vers. parique ratione, respondet vt procedat, quando seculares magistratus, tanquam iudices appellationis, veluti iurisdictione spiritualibus videntes, intenderent excommunicationem reuocare, aut temperare, secus autem, inquit ille, si ad tollendam vim ab Ecclesiasticis iudicibus illam dicto remedio, & recursu vterentur; sed hanc assertam explicationem Concilij verba expressa adhorrent.
32. Vnde Gasp. Roderic. de annuis redditibus lib. 1. cap. 17. num. 73. ad med. reprobat Salzed. citato loco, existimat, quod ea Concilij verba videntur pertinere ad violentiæ decreta, nisi dixeris, inquit ille, verba Concilij non comprehendere suprema Regia tribunalia, sed magistratus dumtaxat, & iudices inferiores, quibus hæc cognitio per viam violentiæ iure non competit, sed hoc est diuina re.
- Pessimè citati à Ceuall. commun. contra commun. tom. 4. quest. 893. num. 126. intelligunt quando iudex secularis intendit cognoscere principaliter, vel incidenter in casu appellationis de sententia lata Iudice Ecclesiastico; vel si potuit, vel non potuit Ecclesiasticus cognoscere, vel excommunicare, non autem quando ipse cognoscit per viam violentiæ.
- Quidam putantes se nouum sensum illius decreti inuenisse, arroganter asserunt illud generaliter loqui, vt nullus iudex de facto impediatur, perturbet excommunicationem, non vt iudex appellationis, sed quomodolibet impedire voluerit quocunque genere impedimenti, & perturbationis, siue occasione iurisdictionis, siue de facto mittendo saltem in messem alienam, aut iurisdictionem Ecclesiasticam vsurpando, & concludunt, quod cum Concilium generaliter loquatur, nullo modo intelligitur, nec disponit de huiusmodi recursum, quem specialissimum iuris remedium vocant, & sic quod talis defensionis facultas non comprehenditur sub hoc decreto, auri sunt asserere Vivald. in Candel. aureo, in explicat. Bullæ Coena nu. 109. & p. 2. casu 16. ex nu. 114. Humada l. 13. gl. 4. in verb. nin fuerat tit. 13. p. 2. Bobadil. in sua Politica lib. 2. cap. 18. num. 139. & cap. 16. num. 9. Ceuall. in Epistol. ad Regem num. 94. & commun. contra commun. tom. 4. quest. 897. num. 133. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 45. num. 2. & præcipuè sub num. 7. & sub num. 60.
- ¶ Obsurato corde.] Vt dicatur contracta infordescencia per annum in excommunicatione ad effectum priuationis beneficiorum requiri perseverantiam, cum animi pertinacia, que includat contemptum Clauium, probant cap. bone, de atat. & qualis. cap. cum contumacia, de heret. in 6. Rot. in Osten. Archidiaconatus 16. Maij 1603. coram Illustrissimo Cardin. Lancellootto, impressa per Fatin. tom. 2. consil. decis. 196. num. 5. & in ead. 4. Maij 1607. coram Cardin. Pamphilio, apud Farin. decis. 132. num. 7. part. 1. recepta, quas refert Ricciul. d. lib. 4. cap. 8. num. 3. vbi num. 4. infert, quod ad effectum docendi de infordescencia, opus est docere in primis excommunicatum habuisse notitiam excommunicationis, & num. 5. subdit, quod is, qui intra annum institit pro absolutione, non potest dici, quod perseverauerit in excommunicatione per annum, & num. 9. resolut non posse dici perseverasse in excommunicatione, & consequenter contraxisse infordescentiam, qui fecit diligenter pro obtinenda absolutione, & obtinere non potuit.
- ¶ In illis per annum inforducit, &c.] De infordescentibus per annum in excommunicatione, vide Duen. reg. 53. vers. amplia quariò. Couar. in cap. alma mater part. 1. §. 7. ex num. 10. Simanch. de Cathol. instit. cap. 14. ex num. 2. & cap. 27. num. 4. Fufc. de visitat. lib. 1. cap. 29. num. 2. Marant. de ordinar. iudic. part. 6. cap. de contumacia num. 35. Rebuff. in repetit. cap. postulasti, de cleric. excommun. ministr. num. 108. cum sequentibus, & in praxi benefic. tit. Declaratio noua prouis. verb. Teque absolventes, num. 10. Perez l. 1. vers. & excommunicatus persistens, tit. 5. l. 9. in gloss. verb. estuuiere descomulgado tit. 19. lib. 8. Ordinar. Azeued. l. 14. num. 14. tit. 1. lib. 4. noua recopit. Humada l. 32. gloss. 2. à princip. tit. 19. part. 1. Menoch. de arbitrar. casu 416. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 116. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Clericus, pag. mibi 78. ad fin. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. q. 103. art. 3. in fine, Seraphin. decis. 1285. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 15. num. 103. cum sequentibus. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 119. num. 2. cum sequentibus. Marc. Anton. Genuen. in pract. ab. Ecclesiast. quest. 712. latè Anton. Ricciul. de iure personarum extra grem. Ecclesiæ existentium, lib. 4. cap. 7. & 8. Parlad. differ. 9. §. 2. num. 5. vbi ait quod contra eum, qui per annum in excommunicatione inforducit tanquam suspectum de heresi procedi ab Ecclesiastico iudice posse, Alex. Trentacinq. tom. 2. consil. 51.
- Clericum persistentem contumaciter per annum in excommunicatione lata propter crimen, quod infert pœnam

- pœnam priuationis, esse priuatum ipso iure beneficijs, tenent Rebuff. in d. cap. postulasti, num. 247. Couarr. in d. cap. alma mater, pars. 1. §. 7. sub num. 10. Seraphin. decisio. 1285. sub num. 1. Ricciul. d. cap. 7. num. 3.
36. Pro causa verò merè ciuili, nempe ob non solutionem pensionis, vel ex alia simili causa, persistentem per annum in excommunicatione nec esse priuatum ipso iure, nec posse priuari per sententiam, tradunt Rebuff. in dict. cap. postulasti, ante num. 243. Seraphin. d. decis. 1285. in fine. Gonzal. d. gloss. 15. ex num. 103. Stephan. Gratian. citato loco, Ricciul. d. cap. 7. num. 14.
- Contra Bosch. Codech. in repit. cap. 1. num. 12. de iudic. & Menoch. d. casu 416. num. 52. & 53. existimantes posse priuari per sententiam.
37. Per annum, Continuum scilicet, nec sufficere, si quis steterit semel per sex menses in excommunicatione, & deinde obtenta absolutione cum reincidentia post absolutionem steterit per alios sex menses, tenent Nauarr. consil. 7. num. 3. de heres. Menoch. de arbit. casu 416. numer. 55. Rebuff. in d. cap. postulasti num. 252. Seraphin. d. decis. 1285. num. 5. Rot. in d. Qsœn. coram Illustrissimo Lancellotto Ricciul. d. cap. 8. num. 1.
38. Tanquam de heresi suspectum, Comprehendere excommunicatum, tam ex causa criminali, quam ex causa ciuili, cum paulo supra statuerit ob vtramque posse excommunicari, resoluit Menoch. de arbit. casu 416. nu. 54. Quando agitur cōtra infordecentem, vti suspectum de heresi faciendum esse processum ab Inquisitoribus super heretica prauitate deputatis, & debere citari ad se purgandum iuxta formam traditam in d. e. cum cōsumacia, resoluit Seraph. d. decis. 1285. n. 3. & 4. Ricciul. d. e. 8. n. 11. & 13. vbi etiam eod. num. 11. cum Marefcott. var. lib. 2. cap. 35. num. 61. subdit ad effectum priuationis in causa qua illam meretur, satis esse, quod in excommunicatione infordeuerit, & non eise necessariam aliam citationem. Sed optimè ex Rotæ decisionibus Theodos. Rubens in singulari. Rota rom. 2. pars 3. sub verb. Menochius §. 1. pag. 202. sic distinguit. Aut excommunicatio lata fuit propter crimen quod ipso iure priuat clericum beneficio, & tunc per infordecentiam habetur pro confesso, & censetur ipso iure priuatus. Aut excommunicatio lata fuit ob crimen propter quod non est priuatus beneficijs ipso iure, sed venit per sententiam priuandus, & tunc poterit post contractam infordecentiam priuari. Aut crimen est tale propter quod nullo modo potest imponi pœna priuationis, puta ob debitum ciuile pensionis, & tunc nunquam ob infordecentiam imponetur pœna priuationis, sed alia arbitraria.

Episcopi, & alij Prælati, & superiores Ecclesiarum curent in suis Ecclesijs, vt Missæ celebrantur, aut saltem commemorationes pro defunctis, qui legata fecerunt, pro illorum anima fiant, eo meliori modo, quo ipsi videbitur, prouidentes, ne defunctorum animæ suis defraudentur suffragijs.

C A P V T I V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Episcopus potest ex hoc decreto reducere numerum anniuersariorum, & officiorum pro defunctis.
- 3 Missarum & anniuersariorum numerum qua prescribuntur etiam in donationibus, & alijs actibus inter viuos reducere potest Episcopus.
- 4 Annuersaria in totidem Missas commutare potest Episcopus.
- 5 Missarum numerus moderandus iuxta vires legati.
- 6 Testator si reliquit centum aureos pro centū Missis celebrandis in tali Ecclesia pro anima sua, si augetur elemosyna præstanda Sacerdotibus tenetur hæres data capacitate hereditatis supplere mercedem.
- 7 Missas in fundatione Ecclesiæ, seu capellis erectis in titulum non potest reducere Episcopus.
- 8 Missas reducere non potest Episcopus in beneficijs requiruntibus in sui fundatione certum numerum Missarum.
- 9 Prælati non possunt diminuerè Missas particulares votiuas, vel pro defunctis, nisi habeatur consensus eorum, quibus illæ debentur.
- 10 Episcopus habet facultatem in hoc decreto sibi tributam iuxta interueniente causa.
- 11 Onera Missarum ante Concilium imposita, non verò post illud sunt reducenda.
- 12 Missarum numerum non potest Episcopus absque Synodi consensu commutare, vel moderare.
- 13 Commemoratio defunctorum piè testantium faciendæ est in numero Missarum, seu anniuersariorum, qui ex reductione remanet.
- 14 S. D. N. Urbanus VIII.
- 15 Episcopi in diœcesana Synodo, & Generales in Capitulis generalibus iam non possunt reducere onera Missarum.
- 16 Pecunia locis pijs, ac eorum personis relicta onere perpetuo Missarum celebrandarum penes eadem sacram, vel personam, &c. deponenda.
- 17 Missarum perpetua cura non suscipienda sine certarum personarum licentia in scriptis, &c.
- 18 Sedes Apostol. est aduenda pro reductione oneris in legato tenui impositi.
- 19 Beneficiarius si tenetur quotidie celebrare, & beneficij redditus non sint pro illius victu sufficientes, datur supplicatio in dataria.
- 20 Capellanus ad nutum amouibilis cum obligatione vnius Missæ qualibet hebdomada potest demandare celebrationem dictarum Missarum alteri cum elemosyna consueta.
- 21 Capella est erigenda secundum testatoris voluntatem in loco Ecclesiæ, & non in alio.

Contingit sæpe in quibusdam Ecclesijs vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum, ex varijs defunctorum relictis impositum esse, vt illis pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri, vel elemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeò tenuem esse, vt non facile inueniatur, qui velit huic se muneri subijcere, vnde depereunt piæ testantium voluntates, & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios vius relicta, quo plenius, & vtilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, vt in Synodo diœcesana itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinibus, vt in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspice-
cta, poi-

sta, possint pro sua conscientia in praedictis Ecclesijs quas hac promissione indigere cognouerint statuere circa haec, quicquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire, ita tamen, si re eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

4. Supta sess. 22. de refor. cap. 6.

- 1. Vide Concil. Brach. I. V. act. 4. cap. 26. in fine, Henric in summ. lib. 19. cap. 22. § 16. Fr. Emman. in summ. part. 1. cap. 252. num. 13. & regular. tom. 1. quast. 43. art. 13. Seraph. decif. 611. Quarant. in summ. Bullarj. verb. Missa 3. vers. posse. Azor. in instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 18. quast. 61. Zcrol. in praxi. Episcopi part. 1. verb. Missa §. 3. Valer. Reginald. in praxi fori panitent. lib. 23. num. 239. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 402. in 1. edit. alias resolut. 341. in 2. edition. & in decif. Curie Auebisop. Neapolitan. decif. 325. part. 4. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quast. vltim. par. 7. §. 2. num. 9. Nald. verb. Missa num. 18. Mulfel. in summ. Theologiae moralis tract. 3. cap. 16. num. 29. & 30. Ludouic. Miranda in man. Prclar. tom. 1. quast. 241. artic. 24. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 5. num. 365. cum multis seqq. Vgolin. de officio Episcopi part. 2. cap. 61. Fraxinel. de obligat. sacerdot. sect. 7. Nouat. lib. 1. quast. forens. quast. 1072. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 4. quast. 129. & tract. 11. cap. 9. quast. 21. in fine. Nald. in summ. verb. Missa num. 8. Antonin. Diana moral. resolut. part. 1. tract. 14. resolut. 1. cum seqq. Lezana in summ. quast. Regular. p. 1. cap. 11. num. 6. Alphons. de Leone de officio Capellani quast. 5. sect. 20. num. 305. cum multis seqq. Torreblanca in practicab. iuris spirit. lib. 2. cap. 9. num. 73. cum seqq. nouissime Barthol. à S. Fausto in tract. de suffragijs lib. 1. quast. 76. cum seqq. metipsum de officio. & potest. Episcopi. p. 2. alleg. 29.
- 2. a. Ex varijs defunctorum relictis.] Posse Episcopum ex hoc decreto reducere numerum annuariariorum, & officiorum pro defunctis, referunt decifum Quarant. in summ. Bullarj. verb. Missa. pag. 291. alias 402. Galet. in Margarita casuum conscient. verb. Missa 4. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 5. num. 15. in fine. Aloyf. Ricc. d. resolut. 341. num. 2. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 5. num. 367. Ego ipse d. alleg. 29. num. 4. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. cap. 1. num. 151.
- 3. Episcopum posse reducere numerum Missarum & annuariariorum non modo quae praescribuntur in testamento, & alijs similibus dispositionibus causa mortis, sed etiam quae in donationibus, & alijs actibus inter viuos, resoluit Moneta d. c. 5. num. 368. Ego ipse d. alleg. 29. num. 9.
- 4. Annuariaria in totidem Missas commutare posse Episcopum ex facultate illi à Concilio in praesenti attributa, tradunt Vgolin. de officio Episcopi c. 61. num. 1. Monet. d. c. 5. num. 370. & seq.
- 5. Missarum numerum moderandum esse iuxta vires legati si pro ipsis celebrandis adeo tenuis elemosyna relicta sit, vt non facile inueniatur, qui velit se hinc muneri subicere, refert decifum Aloyf. Ricc. d. resolut. 341. ex num. 2. vbi pariter resolutum aserit debere Episcopum in huiusmodi reductione Capituli consilium requirere, quantum sequi illud non teneatur, refero Ego ipse d. alleg. 29. num. 6.
- 6. Aduertit Marc. Anton. Genuent. in practicab. Eccles. g. 179. quod quando testator reliquit centum aureos pro centum Missis celebrandis in tali Ecclesia pro anima sua, si augeatur elemosyna praestanda Sacerdotibus, tenetur haeres data capacitate hereditatis supplere mercedem, quia testator non reliquit pecuniam simpliciter pro elemosyna soluenda sine onere Missarum, sed pro Missis celebrandis pro anima sua eo tempore, quo praestabatur minor merces, nam si prauidisset augmentum, non vix, diminueret numerum Missarum, cum hereditas totum reddere posset, refero Ego ipse d. all. 29. num. 7. Aloyf. Ricc. in praxi p. 3. resolut. 363. n. 3. Diana p. 1. tract. 14. resolut. 17.
- 7. Missas in fundatione Ecclesiae, seu capellis erectis in titulum reducere, & ad minorem numerum reuocare, non posse Episcopum, referunt decifum Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 31. Diana resolut. moral. p. 1. tract. de celebrat. Missar. resolut. 1. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. c. 1. num. 131. Miranda d. art. 24. concl. vnic. in fine, Aloyf. Ricc. d. resolut. 341. ex num. 4. Monet. d. c. 5. num. 376. Ego ipse d. alleg. 29. num. 12. Regul. in vnijs Eccles. disciplin. tit. de Episcopo g. 6. nu. 862.
- 8. In beneficijs requirentibus in sui fundacione certum

numerum Missarum non posse Episcopum ex vi huius decreti Missas reducere ad minorem numerum, referunt decifum Galet. in d. margarita. verb. beneficium. pag. 24. colum. 2. & verb. Missa vltim. Bonacin. d. §. 2. num. 10. Nald. verb. Missa. num. 18. Possuin. de officio Curati. cap. 2. num. 25. quast. 9. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 9. num. 75. post Mirandam Bartholom. à S. Fausto in tract. de suffragijs lib. 1. quast. 77.

Praelatos non posse diminuere Missas particulares votiuas, vel pro defunctis, quae iustis stipendijs sigillatim à particularibus personis petuntur, nisi consensus eorum, quibus illae debentur, habeatur, quod raro, vel nunquam accidere potest, resoluunt Nauarr. consil. 19. nu. 9. & consil. 11. nu. 1. de celebr. Missar. Fraxinel. de oblig. sacerdot. sect. 7. in remedi §. 5. num. 3. Ego ipse d. allegat. 29. num. 11.

Facultatem dat Episcopis, &c.] Iusta scilicet interueniente causa, vt asserunt Fr. Emman. d. c. 252. ad finem, alias cap. 251. conclus. 13. Nauarr. d. consil. 9. nu. 9. Mohin. de iustis tract. 2. disput. 249. Bonacin. d. §. 2. num. 12. Fraxinel. d. §. 5. nu. 1. vbi in vers. cum quia tractatur, subdit iustam causam esse si cursu temporis clericorum, aut Religiosorum numerus est diminutus, aut Ecclesiae, vel monasterij redditus extenuantur, vel impense maiores fiunt, & cetera huiusmodi, refero Ego ipse d. allegat. 29. num. 2. & me non citato transcripsit Aloyf. Ricc. d. Neapol. decif. 25. num. 3. part. 4.

Hanc Episcoporum, & Praelatorum Ordinum facultatem intelligendam esse de oneribus Missarum ante Concilium Tridentinum, impositis, referunt decifum Hieron. à Sorbo in annot. ad compend. priuileg. Regul. verb. Missa 3. Confess. in summ. priuileg. Ordinum Mendicant. tit. 19. de diuinis officijs. & Missarum celebrat. c. 3. Gasp. Passarel. de remedi. Missar. cap. 60. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. quast. 43. art. 13. Miranda d. concl. vnic. Fraxinel. d. §. 5. n. 2. Aloyf. Ricc. d. Neapol. decif. 25. num. 3. in fin. p. 4. Diana d. tract. de celebr. Missar. resolut. 2. Barthol. à S. Fausto in tract. de suffragijs lib. 1. q. 78. Ego ipse d. alleg. 29. nu. 5.

vt in Synodo diocesana.] Episcopum non posse absque Synodi consensu commutare, & moderare Missarum numerum, tenent Nauarr. in man. cap. 25. num. 138. Henric. lib. 9. cap. 22. sub §. 6. Bonacin. d. §. 2. num. 9. Mulfel. in summ. Theologiae moral. tom. 1. tract. 3. cap. 37. num. 29.

Contra Fr. Ludouic. Miranda d. g. 41. art. 12. concl. vnic. Perez de Lara de annuers. & capellan. lib. 1. cap. 14. num. 9. Monet. d. c. 5. num. 372. existimantes posse Episcopos absque consensu Congregationis synodalis temperate onera dicendi plures Missas in beneficijs siue Capellanij sibi subiectis, quorum opinionem non immerito sequutus fui d. alleg. 29. num. 12.

vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat.] In huiusmodi numero Missarum, seu annuariariorum, qui ex reductione remanet, facienda semper esse commemorationem eorum defunctorum, qui pro suarum animarum salute legata illa ad pios vsus reliquerunt, asserit Monet. d. cap. 5. num. 375. vbi num. 376. cum Vgolin. d. cap. 61. num. 1. subdit dictae commemorationi satisfieri posse vel in Memento, vel in collectis.

Nouissime sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Concilij Tridentini interpretum in decretis de celebrat. Missar. publicatis, & in typographia R. Cam. Apostol. impressis de anno 1625. S. D. N. Urbani VIII. auctoritate sibi specialiter attributa decreuit, ac primo districtè prohibet ac interdicit ne Episcopi in diocesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel alias quomodolibet reducant onera illa Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundacionis, sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apostolicam Sedem recurratur, quae res diligenter perspecta id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, vel moderaciones, & commutationes huiusmodi, si quas contra huius prohibitionis formam fieri cogerit, omnino nullas atque inanes decernit. Fraterce ne in Ecclesijs, in quibus onera Missarum in perpetuum

- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.

num imposita sunt. Sacerdotes in eis, ut par est, adimplendis co-
 tepidiores, & seiores reddantur, quod onera huiusmodi cum
 nulla, aut parua sine utilitate coniuncta statuit, atque decernit
 ut pecunia, ac bona mobilia Ecclesiarum, Capitulis, Collegijs ho-
 spitalibus, Societatibus, congregationibus, monasterijs,
 Conuentibus, ac locis omnibus tam secularibus, quam Regula-
 ribus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquiren-
 darum onere perpetuo Missarum celebrandarum ab ijs, ad quos
 pertinet sub pena interdicti ab ingressu Ecclesie ipso facto incur-
 renda à die realis acquisitionis statim deponi debeant penes
 eadem sacra, vel personam fidei, & facultatibus idoneam ad ef-
 fectum illa, seu illorum pretium quamprimum inuestiendi in bo-
 nis immobilibus fructiferis, cum expressa, & in diuina mentio-
 ne oneris, quod illis annexum reperitur, ac si eadem bona immo-
 bilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contigerit, eorundem
 pretium sub eadem pena, ut supra, deponi, ac in alijs bonis
 stabilibus in eadem fructiferis cum eiusdem oneris repetitione at-
 que annexione conuerti debeat.

17. Ad hac sacra Congregatio quibusvis Capitulis, Collegijs, So-
 cietatibus, & Congregationibus, necnon omnibus & singulis
 Ecclesiarum, locorum, tam secularium, quam Regularium su-
 perioribus, vel alijs ad quos pertinet, districte prohibet ne in po-
 sterum onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum, se-
 cularium quidem sine Episcopi, vel eius generalis Vicarij, Regula-
 ris vero sine Generalis, vel Prouincialis consensu, & licentia,
 in scriptis, & gratis concedenda: alioquin secularis si huiusmodi
 prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesie interdi-
 ctus sit eo ipso, Regularis vero penam priuationis omnium offi-
 ciorum, qua tunc obtinebit, ac perpetua inhabilitatis ad alia de
 cetero obtinenda, vocisque alijus & passiva absque vlla decla-
 ratione incurrat. Eleemosynas vero manuales, & quotidianas
 pro Missis celebrandis ita demum habere accipere possint, si oneri-
 bus antea impositis ita satisfecerint, ut noua quoque onera sus-
 cipere valeant, alioquin omnino abstineant ab huiusmodi eleo-
 mosynis etiam sponte oblati in futurum recipiendis, & capsulas
 auferant ab Ecclesia, cum seripione illa: Eleosyna pro Missis,
 vel alia simili, sub eisdem penis ipso facto incurrendis ne fideles
 hac ratione frustrentur. Episcopus vero, seu eius Vicarius, aut
 Generalis, seu Prouincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneri-
 bus fuerint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirent de
 singulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Eccle-
 sia, monasterio, aut loco pio incumbentibus, ne ante assensum
 huiusmodi, aut licentiam praebeant, quam eis legitime consti-
 terit, illius Sacerdotes tam nouo oneri suscipiendo, quam anti-
 quis iam susceptis satisfacere posse, praecipuamque rationem ha-
 beant ut redditus, qui Ecclesiae, aut locis pijs relinquuntur, om-

nino respondeant oneribus adiunctis secundum morem, cuiusque
 ciuitatis, intelligantque si in re tanti momenti desides, aut negli-
 gentes fuerint, in nouissimo die se huius praetermissi muneris ra-
 tionem esse reddendos. Haec tenus sacra Congregatio cum
 amplissima derogatione, & quam ad litteram refert
 Barthol. à S. Fausto in tract. de suffrag. post. quest. 91.

Super quibus eadem S. Congregat. S. N. D. Urbano 18.
 Papa VI I. approbante, aliquot edidit declarationes,
 quas originales & in typographia R. Camerae Apostoli-
 cae impressas vidi de anno 1626. & quoad hanc partem
 declarant etiam stante legato a deo tenui pro reductio-
 ne oneris, ut supra, impositi ab ijs ad quos pertinet, Se-
 dem Apostolicam esse adendum, quae absque vlla im-
 pensa id statuet, quod magis in Domino conueniens
 esse iudicauerit. Verumtamen si in ipsa beneficij ere-
 ctione expressè cantum fuerit, ut liceat Episcopo iniun-
 ctum onus reducere, ac moderari legem hanc fundatio-
 nis, quam decreta hac de re edita non fultulerunt, esse
 validam, & obseruandam. Deinde declarauit penam
 interdicti, & alias supra in decreto appositae non com-
 prehendere, nisi suscipientes quamuis priuatos Sacer-
 dotes onera perpetua Missarum celebrandarum sine
 licentia Episcopi, vel eius generalis Vicarij, aut Genera-
 lis, vel Prouincialis,

Vnde Beneficiatus si tenetur quotidie celebrare, & 19.
 beneficij redditus non sint pro illius victu sufficientes,
 datur supplicatio in dataria pro moderatione, vt per Aldan.
 in compend. canonie. resol. lib. 2. tit. 25. n. 8. vbi refert deci-
 sium in nullius celebrationis Missarum 13. Iulij 1630.

Capellanus ad nutum amouibilis cum obligatione, 20.
 vnus Missae qualibet hebdomada cum stipendio legato,
 & confirmato de octo annis in octo annos, potest de-
 mandare celebrationem dictarum Missarum alteri cui
 elemosyna consueta iuxta morem regionis, retenta sibi
 parte dicti stipendij debuit Capellano, ex Aldan. d. tit. 25.
 num. 9. vbi dicit resolutum in Fanen. 7. Septembris 1630.

Testator si mandet in testamento erigi capellam in tali 21.
 loco Ecclesiae, eamque dotauit cum onere Missarum, &
 reseruatione iurispatronatus, Ordinarius autem sub prae-
 textu, quod capella non possit constitui in illo loco cum
 consensu patroni, & Capellani à testatore nominati, ca-
 pellaniam erexit ad Altare maius, & statim sic erectam
 commutauit & erexit in titulum Canonicius eiusdem Eccle-
 siae collegiate, conferens illius dotem in massam Canonico-
 rum, & sic talis commutatio est nulla, vt per Aldan. d. tit.
 25. num. 10. vbi ait decium in Aretina 17. Februarij 1629.

*Beneficia constituta ad aliquod munus, conferantur personis idoneis, nec in collatione
 derogetur oneribus, vel muneribus iam constitutis quoquo modo,
 sed omni diligentia obseruetur.*

C A P V T V.

- 1 Beneficia deuoluuntur cum suo onere, & qualitate.
- 2 Fundationi statuente vt minor etiam 14. annorum
 beneficium adipisci valeat, standum est.
- 3 Dispensare post Concil. Trid. non potest Episcopus
 etiam de consensu patronorum cum minore 25.
 annorum ad capellam simplicem obtinendam,
 ad quam ex fundatione est praesentandus Sacer-
 dos.
- 4 Episcopus non potest cogere obtinentem capella-
 nam vt ipsemet celebret.
- 5 Capellanus non requiritur necessario vt sit Presby-
 ter si in fundatione capellae habetur quod debeat
- celebrare diuina die nocturne.
- 6 Capellaniam habens non tenetur promoueri ad sa-
 cerdotium, nisi, &c.
- 7 Beneficiari non sunt cogendi ad suscipienda onera,
 quae in fundatione non reperiuntur.
- 8 Capellania de qua hic, an requirat personalem resi-
 dentiam.
- 9 Sacerdotium actu requiritur in hoc casu.
- 10 Beneficijs simplicibus non potest per Episcopum no-
 num onus imponi.
- 11 Oneribus beneficij iam constitutis, nec de consensu
 patronorum derogatur.

Ratio postulat, vt illis, quae bene constituta sunt, contrarijs ordinationibus non detrahatur:
 quando igitur ex beneficiorum quorumcunque erectione, seu fundatione, aut alijs constitutio-
 nibus, qualitates aliquae requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta in beneficiorum colla-
 tione, seu in quacumque alia dispositione, a eis non derogetur. β Idem in praebendis Theologalibus,
 Magistratibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque
 ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detraha-
 tur: & aliter facta prouiso surreptitia censeatur.

Bene-

1. Beneficia deuolui cum suo onere, & qualitate tradunt Seraphin. *deces.* 1. 363. num. 4. Maslobr. *in sua praxi habendi concursus.* 1. dub. 23. num. 3. Onus verò & conditionem positam in fundatione beneficii, quod illud conferatur consanguineis, valere resoluunt Hoied. *de incompatibil. benefic.* p. 1. cap. 23. num. 1. 32. & cap. 24. nu. 107. Lambertin. *de iure patronat.* p. 1. lib. 1. quæst. 9. princip. a. num. 109. & lib. 1. p. 2. art. 2. quæst. 2. princip. ex num. 1. Sebast. Medices *de acquir. rerum dominio.* gloss. 1. p. 3. num. 352. Azeued. l. 14. num. 13. tit. 3. & l. 5. num. 2. tit. 6. lib. 1. noua recop.
  2. Fundationi statuenti ut beneficium minor etiam 14. annorum adipisci valeat, standum esse resoluunt Doctores citati *sess.* 23. *de reformat. c. 5. nu. 3.* Et ferendam esse legem in fundatione appositam ut beneficium non sit incôpatibile, cum alijs censur Rot. *in Vallisolerana Archiepiscopatus* 19. Nouemb. 1616. coram R. D. meo Coccino Decano.
  3. Dipensare post Conc. Trid. non potest Episcopus etiã de consensu patronorum cum minore 25. annorum ad capellam simplicem obtinendam, ad quam ex fundatione est presentandus Sacerdos, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benefic.* p. 7. cap. 1. num. 99. & 112.
  4. Episcopus non potest cogere obtinentem capellaniam ut ipsem celebret, licet in eius fundatione disponatur, quod rectores celebrent, nam istis oneribus Missarum recte per substitutum satisfit, vt etiam refert decisum Nicol. Garc. *d. cap. 1. num. 37.*
  5. Capellanus non requiritur necessario vt sit Presbyter, si in fundatione capellæ habeatur quod debeat celebrare diuina Officia diu, nocturne, sicut ceteri Capellani faciunt, vt etiam testatur resolutum Nicol. Garc. *d. part. 7. cap. 1. num. 93. & 99.*
  6. Capellaniam habens non tenetur promoueri ad sacerdotium, nisi in fundatione cautum sit, vt Capellanus per se ipsum Missas celebret, sed debet curare vt per alium Missæ in illa celebrentur, nec erit satisfactum oneri si Missæ in alia Ecclesia celebratæ erant, nec personalem residentiam requirit, nisi aliter in fundatione cautum esset, vt per Nicol. Garc. *d. p. 7. cap. 1. num. 87. & 93.*
- Beneficiari non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissima consuetudine non tenentur, prout refert decisum *in vna Cremonen.* Aldan. *in compendio Canonie resol.* lib. 2. tit. 25. num. 16.
- Capellania instituta a testatore cum his verbis, vt beneficiatus ipse capellæ omni die, seu saltem quinques in hebdomada celebrare teneatur, & si negligens fuerit, ipse beneficiatus incurrat pœnam solidorum duorum, non censetur requirere personalem residentiam, nec exigit vt personaliter Missam dicat, vt attestatur decisum Nicol. Garc. *in addit. ad d. p. 7. cap. 1. num. 87.*
- Sacerdotium actu requiritur instante dispositione testatoris in fundatione duarum capellaniarum, vt per beneficiatus prouideantur clerici Sacerdotes, qui teneantur & debeant Missas celebrare, & arbitrio Capituli deferunt, velipsis impeditis per alios substituendos a Capellanis eisdem & a Capitulo approbandos, ita Aldan. *in compendio Canonie resol.* lib. 2. tit. 4. num. 3. vbi refert decisum *in vna Materanen.* S. Ianuarij 1628.
- Non posse ab Episcopo beneficijs simplicibus nouum onus imponi, asserit Aldan. *d. tit. 25. num. 17.* attestans ita decisum *sub die 2. Julij 1597.*
- a. Eis non derogetur.* Nec de consensu patronorum, sed per hoc censetur sublatam facultatem huiusmodi, de qua per Doctores *in cap. cum accessissent.* & ibi Abb. nu. 5. *de cons.* vt refert decisum Nicol. Garc. *de benefic.* p. 7. cap. 1. num. 112.
- β Idem in præbendis, &c.* Vide Gonzal. *ad reg. 8. Causel.* gloss. 2. §. 2. num. 19. & gloss. 29. num. 3.

Episcopi in visitatione & in causis cognoscendis habeant duos ex Capitulo eligendos quolibet anno, qui secum causas cognoscant, vt in text. vbi latè quoad vota illorum, & quando possit solus Episcopus procedere. Item Episcopus habeat primam sedem in choro, & præcipuam auctoritatem in omnibus agendis, & conuocetur ab eo Capitulum vt in text.

C A P V T VI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ecclesia post Trid. in Cathedrali erecta an gaudeat Adiunctis.
- 3 Capitula non exempta minimè comprehenduntur sub hoc decreto.
- 4 Decretum hoc non pertinet ad Ecclesiam cathedralem tanquam cathedralem, sed tanquam exemptam.
- 5 Capitulum debet in principio anni duos Adiunctos eligere, aliàs Episcopus poterit per se solus procedere.
- 6 Adiuncti iurisdictionem habent.
- 7 Adiuncti possunt recusari à parte, & solo iuramento.
- 8 Adiuncti non priuantur distributionibus si quando ea de causa sine fraude tempore diuinarum officiorum absint.
- 9 Consilium in hoc decreto an sequendum.
- 10 Episcopus consecratur, & Capitulum Sede vac. procedit contra Capitulum delinquentem.
- 11 Episcopus potest procedere sine Adiunctis ad penas contra Capitulares non obseruantes diem festum S. Augustini.
- 12 Episcopus sit velut contra Adiunctos iurisdictionem suam perturbantes procedere, debet adhibere in dicto iudicio alios coniudices à Capitulo eligendos.
- 13 Vicarius Episcopi potest procedere contra Capitulares adhibitis duobus de Capitulo.
- 14 Vicarius etiam Sede vacante.
- 15 Visitatio Capitulum & personarum Episcopis concessa intelligitur cumulatiuè, non priuatiuè ad Abbates.
- 16 Episcopo nolente vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, non deuoluitur iurdictio ad Adiunctos.
- 17 Visitare quæ possit Episcopus sine Adiunctis.
- 18 Episcopus visitando potest sine adiunctis Capitularibus peccata, & excessus Capitularium corrigere, & punire, non tamen pena ordinaria.
- 19 Collectores Camerae Apost. si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari, & corrigi non possunt.
- 20 Episcopus sine Adiunctis potest procedere ad priuationem Canoniorum ex causa quod ordines suis præbendis annexos non susceperint.
- 21 Capitulum totum quando delinquit, potest Episcopus contra Capitulares absque Adiunctis procedere.
- 22 Modò delictum non sit in personam Episcopi, &c.
- 23 Capitulum vniuersum quando dicatur delinquere.
- 24 Episcopus in Capitulo exempto si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio Capituli constitutis Sede vacante, non tenetur procedere cum Adiunctis.

- 25 Capitulum visitare potest solus Episcopus absque Adiunctis.
- 26 Causas pendentes contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis non potest Episcopus auocare vt cognoscat solus.
- 27 Episcopus duarum Ecclesiarum vicariorum non potest Capitulares ex vna ad carceres alterius duci facere.
- 28 Appellatio in causis pendentibus contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis non datur ad Episcopum, sed causa deuoluitur ad Sedem Apost.
- 29 Episcopus non tenetur cum Adiunctis procedere contra coadiutores cum futura suafione.
- 30 Episcopus procedit sine Adiunctis contra portuarios habentes vocem in Capitulo, sed non sunt de Capitulo.
- 31 Processus appellatione intelligitur prima citatio.
- 32 Notarius proprius ab Episcopo assumendus in visitatione personarum cathedralis Ecclesia.
- 33 Fiscalem suam potest assumere Episcopus in visitatione personarum cathedralis Ecclesia.
- 34 Optio datur Episcopo, vel vicario, quo magis in loco velint, procedant contra Capitulares.
- 35 Capitulum cum voluerit visitare Episcopus accedere, debet ad locum, quo solitum est Capitulares congregari.
- 36 Episcopus, & vnus ex duobus Adiunctis si sine tertio promittant, sententia est nulla.
- 37 Episcopa, & Adiunctis discordibus ad quem spectet tertij electio.
- 38 Gesta per Episcopum sine Adiunctis sunt irrita ipso iure.
- 39 Episcopus solus potest exercere iurisdictionem quoad summariam cognitionem, & ad capturam Capitularium.
- 40 Si sp. etus de fuga quando quis dicatur.
- 41 Episcopus solus ad summariam informationem, & necessariam detentionem capitularis delinquentis procedat, vbi de fuga tenetur ne iudicium eludatur.
- 42 Capitulum quando Episcopi conuocare possunt.
- 43 Episcopus, vel eius vicarius quando possit interuenire in actibus capitularibus.
- 44 Capitulum non potest Episcopus conuocare in illis casibus, in quibus iudex esse potest.
- 45 Episcopus controuersiam habens cum Capitulo non potest domi sua illud congregare.
- 46 Congregationes capitulares habende non sunt eo tempore, quo diuina officia celebrantur.
- 47 Vocem in Capitulo non habet Episcopus.
- 48 Vicarius Episcopi non admittitur ad Capitulum exemptum.
- 49 Canonici non tenentur admittere vicarium Episcopi in Capitulo si nolint.
- 50 Intelligitur de iurisdictione ciuili.
- 51 Dignitates obtinentes, etiamsi Capitulares non sint, Adiunctorum prerogatiua gaudent.
- 52 Episcopus solus sine Adiunctis potest procedere contra eos, qui non sunt Capitulares.
- 53 Visitare Capitulares sine Adiunctis non potest Episcopus etiam vbi contraria consuetudo immemorialis viget.
- 54 Vicarius Episcopi interuenire potest in Capitulo, & in eo praesidere, si talis facultas ei ante Concil. ex consuetudine, aut alio quocunque iure legitime competebat.
- 55 Sententia & priuilegio simul non derogat hoc decretum.
- 56 Concordia non tollunt visitationem omnimodam & independentem ab Adiunctorum ministerio.
- 57 Concordias à Sede Apost. ex certa scientia confirmatas non comprehendit hoc decretum.
- 58 Concordia confirmata à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemorialis, fuit per Concil. derogatum.
- 59 Priuilegia, quae Vniuersitatibus studiorum generalium, seu eorum personis sunt concessa, excipit hoc decretum.
- 60 Auctoritati & iurisdictioni Episcopi acquisita non detrahit hoc decretum.

^a Suprà sess. 6. de reform. cap. 4.

^b Infrà c. 24. & suprà sess. 24. de matrim. c. 8. c. c. qualiter 2. de accus. & cap. 114. de pen. ^c Conc. Carthag. 4. c. 35. r. Episcopus in Ecclesijs 95. dist. ^d Cap. nouit cum seq. de his quae fiut à prelat. sine consensu cap.

STATUIT sancta Synodus, ^a vt in omnibus Ecclesijs cathedralibus, & collegiatis decretum sub sel. rec. Paulo III. ^b quod incipit, Capitula cathedralium obseruetur, non solum quando Episcopus visitauerit; sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, vt cum extra visitationem processerit, infra scripta omnia locum habeant: videlicet, ^c vt Capitulum ^d initio cuiuslibet anni ^e eligat ex Capitulo duos: ^f de quorum consilio, & assensu ^g Episcopus, ^h vel eius Vicarius, ⁱ tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus vsque ad finem causae inclusiuè: ^k coram notario tamen ipsius Episcopi, ^l & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. ^m Vnum autem tantum sit vtriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant, ⁿ & si in electione tertij etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio deuoluatur: & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: ^o alius processus, & inde secuta nulla sint, nullusque producat iuris effectus ^p. ^q In criminalibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ^r vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione ^s, ^t possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine praemisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur ^u. ^v Episcopis praeterea vbiq; is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est, eisq; in choro & in Capitulo, in Processionibus, & alijs actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, ^w & praecipua omnium rerum agendarum auctoritas. Quod si aliquid Canonici ad deliberandum proponant, nec de re ad suum vel suorum commodum spectante agatur ^x, ^y Episcopi ipsi Capitulum conuocent, ^z vota exquirant, & iuxta ea concludant. Absente vero Episcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, ^{aa} nec ad id Vicarius Episcopi admitt.

admittatur. *¶* Ceteris autem in rebus Capituli iurisdictioni, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salva, & intacta omnino relinquatur. *¶* Qui verò non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, si omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subijciantur: non obstantibus, quoad supradicta, privilegij, etiam ex fundatione competentibus, & a necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & sententij, iuramentis, & concordijs, & quæ tantum suos obligent auctores: & salvis tamen in omnibus privilegijs, quæ Universitatibus studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. *¶* Hæc autem omnia, & singula in ijs Ecclesijs locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel privilegijs, aut consuetudinibus, siue concordijs, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsentis decreto sit comprehensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

f. Jur. alleg. in meo tract. de priuil. schol. maxime priuil. 64. cum seq.

1. **V**ide Nauarr. *conf. 9. in antiq. alijs 3. in nouis. de offic. Ord. aîn. Sayr. in floribus decif. sub eod. tit. decif. 9. Cardin. Mantie. decif. 180. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 751. Franc. Leon. in thesawo fori ecclie. part. 2. cap. 2. num. 64. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de Visitat. num. 30. cum seqq. Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minim. tom. 1. in constit. 2. Sixti IV. num. 64. cum seqq. Hieronym. Venero, y Leyua de examine Episcoporum. lib. 4. cap. 27. Narbona l. 59. gloss. 1. num. 39. tit. 4. lib. 2. Recopil. latè Ludouic. à Sarauia in speciali tract. de iurisdictione Adiuñtorum coadiuuantium Episcopum contra prabendarios suos criminaliter procedentem, metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 73. num. 5. cum seqq. & in tractatu de Canonie. cap. 28.*
2. *a. Vi in omnibus Ecclesijs Cathedralibus.* An & quando Ecclesia post Tridentinum in Cathedrali erecta gaudeat Adiuñtis; differit Ludouic. à Sarauia d. tract. de iurisdictione Adiuñtorum, quæst. 11. per tot.
3. *b. Vi Capitulum.* Decretum in presenti loqui solum de Capitulis exemptis, non exempta enim minime sub illo comprehendit, etiam si multa habeant privilegia, referunt decim Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 751. in princ. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Capitulum, §. 8. Seraphin. decif. 493. num. 1. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 8. l. 7. de Episcopis, num. 93. Masfob. in praxi habendi concursus prelat. 21. in princip. num. 14. Secundum Roman. impref. Hieronymus Venero in examine Episcoporum lib. 4. cap. 27. num. 5. Ludou. à Sarauia d. tract. de iurisdictione Adiuñtorum, quæst. 12. num. 17. Ego ipse in tract. de Canon. c. 28. num. 2. Lotter. de re benefice. lib. 1. quæst. 25. nu. 61.
4. Decretum hoc non pertinere ad Ecclesiam Cathedrali tanquam Cathedrali, sed tanquam exemptam, ac proinde Ecclesiam Collegiatam erectam in Cathedrali sub illo non comprehendit referunt decim Armendar. d. l. 7. de Episcopis n. 88. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 73. num. 5. in fine, & me citato Ludou. à Sarauia d. tract. q. 11. n. 18. Ego d. tract. de Canon. cap. 28. n. 3.
5. *¶ Incho cunctisq; annis, &c.]* Capitulum debere in principio anni eligere illos duos, quod si non fecerint, Episcopum posse per se solum procedere, dummodo illum prius moneat, referunt decim Piasce. in praxi Episcop. p. 2. cap. 2. num. 9. Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 13. per tot. Ego ipse d. cap. 28. n. 4. Valenzuel. *conf. 184. num. 79. tom. 2.*
6. *¶ Eligat ex Capitulo duos.]* Ergo regulariter alij non possunt eligi quam Canonici, qui soli cum Prælati suo faciunt Capitulum, non item Capellani, neque Assifij, siue Portionarij, vt in terminis tenet Lotter. d. lib. 1. q. 25. num. 64. & 65. vbi n. 66. limitat cum de consuetudine, statutove Ecclesiæ possint iudicari de Capitulo. Hos duos Adiuñtos iurisdictionem habere resoluit Ludou. à Sarauia d. tract. q. 5. ex n. 5. vbi n. 15. post Camill. Borrell. in summ. decif. tit. 60. num. fin. subdit Adiuñtos iuramentum prestare debere, sicut & alios iudices de bene & fideliter se habendo, & n. 17. post Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 100. n. 49.* tradit quod quoties iudex datur Adiuñtus alicui Tribunali, si nominatur à Principe, talis nominatus appellatur iudex delegatus; si à lege, Ordinarius iudex vocatur, refero Ego ipse d. cap. 28. num. 7. cum seqq.
7. Posse Adiuñtos recusari a parte, & solo iuramento, resoluit Stephan. Gratian. *d. cap. 100. num. 49.* & Ludou. à Sarauia d. tract. quæst. 9. per tot. Ego ipse d. cap. 28. num. 9.
8. Huiusmodi Adiuñtis si quando ea de causa sine fraude tempore diuini officiorum abesse contingat, priuandos non esse quotidianas distributionibus tanquam

Barbas. Collat. in Concil. Trid.

absentes propter Ecclesiæ utilitatem ex officio sibi attributo, resoluit Monet. *de distribut. quotid. part. 2. quæst. 8. num. 19.* quem refero Ego ipse alleg. 73. num. 6.

¶ De quorum consilio, & assensu, &c.] An sequi debeat latè fuit discussum in Rota in Carthagenen. iurisdictionis 26. Octobris 1579. coram Cardin. Lanceloto sen. vbi propter varietatem opinionum nihil certum firmare voluit, nec postea femel & iterum dubio proposito firmavit. Et quod tacitus Adiuñtorum consensus non sufficiat, sed requiratur expressus, resoluit Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 8. per tot.

¶ Episcopus.] Etiam non consecratus, vt per Ludou. à Sarauia d. tract. quæst. 17. num. 35. vers. sed contra, vbi eodem n. 35. vers. ex omnibus, refert decim succedere Capitulum Sede vacante in huiusmodi iurisdictione procedendi contra Capitularem delinquentem.

Episcopum posse procedere sine Adiuñtis ad penas contra Capitulares non obseruantes diem festum sancti Augustini ab eodem indictum, firmavit Sel. in solit. Canon. cap. 31. num. 3. vbi ait ita fuisse decim in Hispanen. 7. Septembris 1630.

Episcopus si velit contra Adiuñtos iurisdictionem suam perturbantes procedere, debet adhibere in dicto iudicio alios coniudices à Capitulo eligendos, vt per Sel. citato loco, asserentem sic resolutum in Oriolen. 5. Aprilis 1631.

¶ Vel eius Vicarius.] Posse Vicarium Episcopi procedere contra Capitulares, adhibitis duobus de Capitulo, iuxta formam huius textus, resoluit Menoch. *consil. 52. n. 180.* Sbroz. *de officio Vicary, lib. 2. q. 145.* Rota decif. 743. n. 5. part. 1. diuers. & decif. 321 part. 2. diuers. Ego ipse d. cap. 28. num. 12. latè Ludou. à Sarauia d. tract. quæst. 14. per tot.

Idem posse Vicarium Sede vacante, immò absque Adiuñtis procedere nõ valere, si Episcopus dum vivebat, non habebat auctoritatem procedendi sine illis, refert decim Sbroz. in addit. ad d. q. 145. & Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 17. num. 35. vers. ex omnibus, in fine.

Visitacionem Capitulorum, & personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulatue, non priuatiue ad Abbates, & Decanos, ac alios quibus ante Concil. competeat ius visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, referunt decim Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 154. num. 48.* Gonzales *ad regulam 8. Cancell. §. 2. proam. num. 21.* Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 4.

Episcopo nolente, vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, non deuolui iurisdictionem ad Adiuñtos, latè resoluit Ludouic. à Sarauia d. tract. q. 5. per tot. vbi num. 11. citat metipsum d. alleg. 73. num. 9. & n. 5. decim refert, non ad Episcopum, sed ad superiorem deuolui iurisdictionem si Coniudices, seu Adiuñti renuant procedere contra Capitularem, quod etiam attestatur Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 89.

Episcopum sine Adiuñtis, de quibus in hoc cap. posse visitare corpus Ecclesiæ cathedralis, & Sacramentum, Reliquias, Vestes, Ornamenta, cæteraque ad cultum diuinum destinata, sed & Capellas, capellanas, dotationes, anniuersariorum institutiones, memorias defunctorum, pia opera, vel res, aut bona fabricæ, seu Ecclesiæ, dicit decim Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 123. quem refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 15.

Episcopum visitandum posse sine Adiuñtis Capitularibus peccata & excessus Capitulari, quos correptione,

L1 & puni-

- & punitione dignos reperit corrigere, punire, & emendare, non tamen poena ordinaria, sed ea, quae ad morum magis emendationem, quam punitionem respiciat, refert decifum Armendar. *d. tit. 6. de Visitat. num. 39. vbi in resp. 2. & n. 77. & 79. cum Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 2. num. 198. declar. 10. subdit huiusmodi facultatem visitandi etiam ad res, & bona Capituli, eiusque administratores extendi.*
19. Collectores Camerae Apost. ad nudum ministerium exigendi certis casibus in partibus deputati, si sunt Canonici, vel alias beneficiati, ab Episcopo visitari, & corrigi non posse refert decifum Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloss. 51. n. 82. Armend. d. tit. 6. de Visitat. n. 3. vers. ite subcollectores.*
20. Episcopum sine Adiunctis posse procedere ad priuationem Canonicoꝝ ex causa quod Ordines suis praebendis annexos non susceperint, refert decifum Nic. Garc. *de benef. part. 3. cap. 4. num. 22. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. resol. 448. num. 2. & 3. Ludouic. à Sarauia dict. tract. quest. 18. per tot. Ego ipse d. alleg. 73. num. 2.*
- Valeat quoque sine Adiunctis in personas Capitulares Episcopum, procedere si tales persona extra Ecclesiam Capitularem, beneficia curam animarum habentia obtineant, & in exercitio curae deliquerint, praeualer enim quiditas illa officij, propter quam Canonice efficiunt subditus solius Episcopi, neque tunc vti Canonice, sed vti curam habens animarum, vel eius administrationem iudicari debet. Ita Seraph. *decif. 1058. per tot. Vel si procederetur contra aliquem Capitularem, qui per accidens esset subiectus liberae & absolutae potestati Episcopi, Seraphim. d. decif. 1058. n. 2. Lotter. d. lib. 1. quest. 25. n. 61. in fin. tract. quest. 18. per tot. Ego ipse d. alleg. 73. num. 2.*
21. Facultatem procedendi contra Capitulares pertinere ad Episcopum etiam absque Adiunctis, quando totum Capitulum deliquit, refert decifum Seraphim. *decif. 1050. num. 6. Valenzuel. cons. 184. n. 74. Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 25. num. 62. Aloyf. Ricc. in praxi part. 4. resol. 594. Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 5. num. 4. & quest. 6. per tot. vbi num. 8. asserit quod si reperitur vnus in Capitulo qui non deliquerit, iste procedit simul cum Episcopo.*
22. Modò delictum non fit in personam Episcopi, vel in contemptum eius, vel vbi Episcopus habet interesse, quia tunc facultatem contra Capitulares deuoluunt ad proximū superiorem, refert decifum Armendar. *d. l. 7. de Episcopis, num. 90. & Ludouic. à Sarauia d. quest. 6. num. 5. & 6. Quando autem dicatur vniuersum Capitulum delinquere, colligitur ex notatis per Curiam Pisan. lib. 4. cap. 3. num. 1. ad 6. Magon. Lucen. decif. 72. Card. Tusch. lit. V. concl. 349.*
24. Episcopus in Capitulo exempto si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio Capituli constitutis Sede vacante, non tenetur procedere cum Adiunctis ex forma huius decreti, nisi velit criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere, vt refert decifum Nicol. Garc. *d. p. 5. cap. 7. num. 23.*
25. Capitulum visitare potest solus Episcopus absque Adiunctis Capitularibus, prout refert decifum Sel. *in compend. canon. resol. lib. 3. tit. 18. num. 16.*
26. Causas pendentes contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis à Capitulo deputatis, non potest Episcopus auocare vt cognoscat solus, sed bene cum Adiunctis, ex eodem Aldan. *d. tit. 18. n. 20. vbi testatur sic fuisse resolutum in Burgen. 18. Septembris 1627.*
27. Episcopus duarum Ecclesiarum vnitatum, v.g. Valuen. & Sulmonen. quando aliquem ex Capitularibus Valuen. in carcerem conijci mandat, iste non ad Sulmonen. ciuitatem duci debet, vbi Episcopus non moratur, Aldan. *d. tit. 18. num. 21. vbi refert decifum in Valuen. & Sulmonen. 17. Ianuarij 1604.*
28. Appellatio in causis pendentibus contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis à Capitulo deputatis, non datur ad Episcopum, sed causa deuoluitur ad Sedem Apostol. Aldan. *d. tit. 18. num. 23. vbi testatur resolutum in Burgen. 18. Septembris 1627.*
29. Contra coadiutores cum futura successione non tenent Episcopum cum Adiunctis procedere, nisi ex forma coadiutoriae, colligitur ipsi coadiutori concessa fuisse omnia privilegia, quae habent Canonici, testatur decifum Nicol. Garc. *in addit. ad suum tract. de benef. p. 4. c. 5. n. 96. vbi*
- obseruat ex clausula ordinaria coadiutoriae, quod coadiutor habeat omnes, & singulas prerogatiuas, praerogatiuas & honores coadiutorum, non colligi concedi coadiutori huiusmodi privilegium de Adiunctis, eo quod illa clausula intelligatur de prerogatiuis, praerogatiuis, &c. circa seruitium Ecclesiae, vt ex tenore ipsius coadiutoriae apparet, refert & sequitur Ludouic. à Sarauia *d. tract. q. 29. Et addit Sel. in select. cap. 31. numer. 3. in Barbastren. 9. Nouembris 1630. fuisse decifum, Episcopum non posse procedere contra huiusmodi coadiutores absque Adiunctis, quatenus ex forma coadiutoriae ipsis concessa fuerant omnia privilegia, quae habent Canonici.*
- Contra portionarios habentes vocem in Capitulo posse Episcopum procedere sine Adiunctis, refert decifum Armendar. *d. tit. 6. de visitat. n. 6. & d. l. 7. de Episcopis, num. 91. in princ. Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 23. ex n. 2. Cuius tamen contrarium resoluunt Aloyf. Ricc. *d. collect. 751. & in praxi aurea, resol. 39. Masobri. in praxi habendi concursus, pro lud. 21. in princ. n. 13. secundum Romanam impress. Ego ipse d. alleg. 73. n. 10. & d. c. 28. n. 27. quorum opinionem procedere in Capitularibus, priorè verò in his, qui non sunt de Capitulo, sed habent vocem in Capitulo, ex multis intelligit Ludouic. à Sarauia d. q. 23. ex n. 4. subdens quod licet Portionarij, & dimidij Portionarij in Ecclesijs Corduben. Cathaginen. Hispalen. Calaguritan. & Calciaten. habeant vocem in Capitulo, tamè in electionibus, prouisionibus, & ad effectum conuicti pro Capitularibus non habentur ex his, quae Gonzal. *ad regul. 9. Cancell. gloss. 43. num. 45. Rot. decif. 708. & num. 2. & 3. part. 2. recent.***
- ¶ Tam in formando processum. ¶ Appellatione processus intelligi primam citationem, refert decifum Ludouic. à Sarauia *d. tract. quest. 28. num. 1. & quest. 16. num. 7.*
- ¶ Coram Notario tamen ipsius Episcopi, &c. ¶ In visitatione personarum cathedralis Ecclesiae proprium Notarium ab Episcopo assumendum esse, non illi tamen Capitulo suspectum, refert decifum Armendar. *in addit. ad regul. legum Nauarre. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 38. vbi num. 61. subdit processum in causis visitationis coram ipso esse fabricandum.*
- Episcopum posse assumere suum fiscalem, qui interuenire solet in criminibus Canonicoꝝ reorum, vel alium quem magis voluerit deputare, nec teneri ad sumendum Capellanum de choro, decifum attestantur Armendar. *dicto lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 91. in fine, & num. 92. quem refero Ego ipse dicta allegat. 73. num. 8.*
- ¶ Et in eius domo, aut consueto, &c. ¶ Dari optionem Episcopo, vel vicario, quo magis in loco velint, procedant contra Capitulares, & Episcopum posse federe pro tribunali quocunque dioecesis loco vbi maluerit, refert decifum Armendar. *dicta l. 7. de Episcopis, num. 93.*
- Non posse tamen Episcopum visitare in eius domibus Episcopalibus, sed cum visitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum suum, quo solitum est Capitulares congregari, & eorum actus expediri consueverunt, si tamen id congruè fieri potest; sin minus, ad locum congruum, & communem, sed teneri accedere ad locum Capitularem quoties prosequi vellent visitationem alicuius particularis personae de Capitulo, refert decifum Armendar. *d. tit. 6. de visitat. num. 39. respons. 8.*
- ¶ Vnum autem tantum sit. &c. ¶ Episcopus, & vnus ex duobus Adiunctis si sine tertio pronuntiarent, sententiam esse nullam, ex aliis resoluunt Ludouic. à Sarauia *d. tract. quest. 31. num. 21. & ideo referunt Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 100. num. 64. & idem Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 3. num. 3. sententiam Episcopi & Adiunctoꝝ in causis criminalibus contra Capitulares esse concipiendam sub hac forma, Ego N. Episcopus de consilio & assensu N. & N. Adiunctoꝝ vnus ita pronuncio.*
- ¶ Quid si discordent? Vide Gutier. *practice. lib. 1. quest. 94. u. Et si in electione tertij, &c.* ¶ An discordibus Episcopo & Adiunctis in electione tertij ad Capitulum cathedrale vicinij, & Pastore vacans tertij electio deuoluatur, late disputat Ludouic. à Sarauia *d. tract. quest. 17. per tot. vbi affirmatiue concludit.*
- ¶ Alias processus, & inde sequuta, &c. ¶ Gesta per Episcopum sine Adiunctis esse irrita ipso iure, resoluunt Ludouic. à Sara-

à Sarauia d. tract. quast. 31. per tot. Valenzuel. cons. 184. num. 99. tom. 1. vbi testatur sacram Congregat. consultam per Archiepiscopum, Decanum, & Capitulum sanctæ Ecclesiæ Hispanensî, si Episcopus, vel Vicarius solus in aliquo discordet ab Adiunctis, vel aliquid contra voluntatem Episcopi, vel Vicarij decernant, an Episcopus, vel Vicarius possit solus procedere, aut sua decreta exequi, cum ex decreto Concilij nihil solus facere possit; Et respondisse sub die 26. Octobris 1589. non posse solum procedere. Quando enim duobus committitur aliquid à iure, vel hominis dispositione, vnus solus per se non potest efficere. *l. si vni ff. de re iudic. cap. cum plures, de officio deleg. in 6. cap. si duo, de procurat. l. duo, ex tribus, de re iudic.* Achiel. de Grailis decif. 8. nu. 3. de constit. dicens quod Adiuncti Iudicis omnisso regulatim nullitatem parit. Addit Valenzuel. vbi supr. num. 98. appellationem licitam esse si Episcopus vellet corrigere sine consensu Capituli.

39. *¶ In criminalibus tamen, &c.]* Episcopum solum posse exercere iurisdictionem quoad summariam cognitionem, & ad capturam Capitularium in casibus hic non expressis, tradunt Mantie. decif. 180. num. 6. Ludouic. à Sarauia d. tract. quast. 20. per tot. Rota in Calciaten. iurisdictionis 6. Iunij 1622. coram bonæ mem. Remboldo, vbi subditur non procedere in delictis simplicis incontinentiæ absque qualitate concubinitatis.

40. *¶ Vbi de fuga timetur.]* Vide Rotam in Conch. iurisdictionis 3. Martij 1617. coram bona mem. Cardin. Sacro, & in Calciaten. iurisdictionis 21. Iunij 1621. cor. bo. mo. Remboldo, Quando dicitur quis suspectus de fuga, vide Syluest. in praxi iudic. lib. 2. cap. 23. Cancer. variat. resolut. cap. 10. num. 13. Ioseph. Sesse de inhihit. cap. 9. §. 2. num. 44. & 46. Phœbos Lusit. decif. 54. part. 1. Rot. in d. Calciaten. iurisdictionis 6. Iunij 1622. vbi dicitur quod statur arbitrio iudicis an adellet timor fugæ, metipsum d. cap. 28. num. 21.

41. *¶ Possit initio solus Episcopus, &c.]* Statuit Concilium solum Episcopum ad summariam informationem, & necessariam detentionem Capitularis delinquentis procedere debere, vbi de fuga timetur ne iudicium eludatur, & tamen aduertit Ioan. Sancti. in select. disp. 50. num. 21. quod licet statuatur solum Episcopum procedere, debere, committitur nihilominus actio Vicario ipsius, vt praxis docet quotidiana, quia Concilium dum asserit illud esse agendum per solum Episcopum, se refert ad immediatè dicta, vbi Adiunctos repetiri simul cum Episcopo, vel eius Vicario ad formandum processum poscebat; animaduertitur enim fuit à sancta Synodo in conuentientia suboriri ob expectationem Adiunctorum si ad capturam delinquentis esset adhibendi, subdit inde capturam expleri posse à solo Episcopo, hoc est, Adiunctis non interuenientibus, vnde particula *solus Episcopus*, adiunctis est aduersaria.

42. *¶ Episcopi nisi Capitulum conuocent.]* Episcopos conuocare posse Capitulum ad libitum, dummodo non proponant de re ad modum suum, vel suorum spectante, Capitulum autem ipsum posse quancumque vult, se congregare, asserit decifum Armendar. in addit. ad reepil. legum Nauarra. lib. 1. tit. 18. de Episcopis, num. 95. quem refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 16. & in tract. de Canon. cap. 35. num. 7. Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 3. tit. 8. num. 10. vbi refert sub die 2. Martij 1619. fuisse resolutum quod Episcopus, vel eius vicarius Canonicus potest interuenire in actibus Capitularibus, dummodo non agatur de interesse suo, non obitante quacumque consuetudine in contrarium.

43. *¶ Episcopum conuocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus iudex esse potest, resoluit Hieron. Venero in examine Episcoporum. lib. 4. cap. 29. num. 39.* Possit autem illud conuocare, si iudex esse potest, de re spectante ad Episcopalem dignitatem, dicit resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 95. in fine.

44. *¶ Episcopum controuersiam habentem cum Capitulo non posse domi suæ illud congregare, sed debere ad aulam capitularem conuocare, in qua solum est Capitulum semper conueniri, referunt decifum Hieronym. Venero d. cap. 29. num. 41. Aloyf. Ricc. in decif. curiæ Archiepiscop. Neapolit. decif. 286. part. 4. Armendar. d. l. 7. de Barbof. Collect. in Concil. Trid.*

Episcopis, num. 96. Ego ipse d. cap. 55. num. 10.

46. Congregationes Capitulares habendas non esse eo tempore, quo diuina Officia celebrantur, nisi causa vrgens in aliud tempus differri non pateretur, quod si hæ Congregationes absque causa prædicta tempore celebrationis diuinorum habitæ fuerint, Canonicorum iure ab his, vt choro interfit, abesse posse referunt decifum Nicol. Garc. de benef. p. 3. e. 2. num. 559. Armend. in addit. ad vocop. legum Nauarra. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de residencia Canon. num. 94. Ego ipse d. cap. 35. à num. 14. Aldan. d. tit. 8. nu. 12. attestans sic fuisse decifum in Oriolen. 6. Martij 1632.

¶ Et precipua rerum agendarum auctoritas.] Intelliguntur hæc verba à Paul. Fufco de vifitat. lib. 1. cap. 2. num. 12. quem refert Valenzuel. consil. 184. num. 21. respectu aliorum Prælatorum, & circa potestatem inquirendi, & corrigendi in diocesi, cap. cauendum 10. q. 3. cap. cum Apostolus, de consil. &c. & Vide Stephan. VVeyms ad constituciones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innotuans, constit. 2. num. 1.

¶ Episcopis præterea vbiq; is honos tribuatur.] Quod Episcopis fieri debeat honor correspondens eorum dignitati, & quod in choro, Capitulo, & processionibus, atque alijs actibus publicis habere debent locum primum ad eorum electionis arbitrium, dicit Paul. Fufco de vifitat. lib. 1. cap. 15. num. 24. dicens quod cum sit primus in diocesi, in alio loco debet stare, c. Episcopos, 17. dist. cap. quia tua, 50. dist. Cassan. in catalog. glorie mundi, part. 1. consid. 14. & segg. idem Paul. Fufco. d. lib. 1. cap. 10. nu. 13. refert Valenzuel. consil. 184. nu. 18. & 19. tom. 2. Intellige vbi stat in sua diocesi tanquam Episcopus, vel in propria Ecclesia est in simul Episcopus & Canonicus, quia sedebit etiam si assisteret tanquam Canonicus in primo loco, nisi aliter se haberet priuilegio, vel conuentione, vt in Episcopo Melitenfi Caputaq. decif. 307. p. 1. Pute. decif. 104. lib. 3. vbi quod Episcopus Mileuitanus sedet in Cõsilio post Priorem, vel magnum Magistrum, quia Episcopus in Cõsilio non adest vt Episcopus, sed vt deferens magnam Crucem, D. Felix Contelor. amicus meus, in libello de precedentia debita Religioni Prædicatorum, eiusque Magistro generalis quæst. 1. nu. 20. Et ideo vbi Episcopus esset in Collegio tanquam collegiatus, non deberet præcedere antiquiores, sed sedere in loco ad eum spectanti tanquam collegiatio, gloss. verb. Prælati in c. à collatione, de appell. in 6. Greg. Lop. d. 15. gloss. 1. tit. 3. part. 1. Capic. Neapol. decif. 17. nu. 2. Franc. à Ponte consil. 14. num. 50. & 56. tom. 1. Mastrell. Sicil. decif. 130. num. 2. & 4. D. Felix Conterol. vbi supr. num. 23. Seraph. decif. 716. num. 15. & 16. Stephan. Grattian. discept. forens. tom. 2. cap. 298. num. 83. Ioan. Baptista de Thoro in compend. decif. Regni Neapol. 1. verb. præcedere, Vide que cum laui in tract. de Canon. c. 36. & de Episc. all. 1. n. 5.

¶ Vota exquirant.] Episcopum igitur non habere vocem in Capitulo, asserunt resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 84. Hieron. Venero d. lib. 4. cap. 29. nu. 42. faciunt que Raguf. de voce Canonicorum in Capitulo, q. 5. num. 4. qui autem vocem in Capitulo habeant, dixi dict. tract. de Canonicis, cap. 37.

¶ Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.] Textum in præfatu dum habet Vicarium Episcopi non admitti ad Capitulum, esse intelligendum, si Capitulum sit exemptum refert decifum Sbroz. in addit. ad suum tract. de officio Vicarij, lib. 2. q. 30. Et Canonicos non teneri admittere Vicarium Episcopi in Capitulo si nolint, resoluit Aldan. d. tit. 8. num. 13. dicens sic fuisse decifum in Amerien. 24. Aprilis 1631.

¶ Ceteris autem in rebus, &c.] Intelligi de iurisdictione ciuili, non criminali, quam soli Episcopo Concilium tribuit, dicit Mantie. d. decif. 180. num. 4. ver. nec refragatur.

¶ Qui verò non obtinent Dignitates, nec sunt de Capitulo.] Ergo obtinentes dignitates, etiam si Capitulares non sint, Adiunctorum prærogatiua gaudere, multis resoluit Ludouic. à Sarauia d. tract. q. 21. ex num. 8.

¶ Si omnes, qui non sunt de Capitulo, &c.] Episcopum solum sine Adiunctis posse procedere contra eos, qui non sunt Capitulares, tenet Mantie. d. decif. 180. num. 21. & dicit resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 94. videlicet omnes, qui non obtinent dignitates, nec sunt

- de Capitulo, in causis ecclesiasticis Episcopo subijci, *et a. Nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus.*]
53. Episcopum non posse visitare Capitulares sine Adiunctis, etiam ubi contraria consuetudo immemoralis viget, resoluunt Rot. *decis. 744. num. 1. part. 1. diuers.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 492. num. 6. late Ludouic. à Sarauia d. tract. q. 24. per tot. Sel. in select. canon. cap. 31. num. 12. vbi refert decretum in Calciaenon. 7. Septembris 1630.*
54. Non obstare quominus Vicarius Episcopi possit interuenire in Capitulo, & in eo praesidere, si talis facultas ei ante Concilium ex consuetudine, aut alio quocunque iure legitime competebat, iuxta hoc decretum, praesertim si ipsum Capitulum nullo exemptionis, aut speciali iure inueter aduersus omnimodam subiectionem, refert decretum Sbroz. *in addit. ad suum tract. de offic. Vicarij. libro 2. quaestione 30. subdens quod in his, in quibus agendum esset in Capitulo de re spectante ad Capitulum, seu suorum commodum, aequum est, vt nec eius Vicarius interfit.*
55. *¶ Sententijs, priuilegijs, &c.*] Non fuisse derogatum, per hoc decretum sententijs, & priuilegio simul, quia cum faciat diuersas derogationes, his simul iunctis non videtur voluisse derogare, refert decretum Ludou. à Sarauia d. tract. q. 25. n. 7. per *decis. Achil. de Grass. 3. de pactis.*
56. *¶ Concordijs.*] Concordias non tollere visitationem omnimodam, & independentem ab Adiunctorum ministerio, resoluunt Ludouic. à Sarauia d. tract. quaest. 25. ex *num. 4. Hieronym. Venero d. lib. 4. cap. 27. num. 3.*

Decretum in praesenti in suis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apost. ex certa scientia confirmatas, refert decretum Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloss. 25. num. 14. Armendar. d. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis n. 67. Marchef. de commission. part. 1. §. 1. de appellat. ab interlocut. decis. 4. Ludouic. à Sarauia d. quaest. 25. num. 6. Rot. apud Farin. *decis. 715. in 1. collect. nouiss. alias part. 4. diuersor. Lotter. de re benef. lib. 1. quaest. 25. num. 86. vbi num. 88. subdit concordias dici specificè, & ex certa scientia confirmatas si totus tenor sit relatus in ipsa confirmatione, vel saltem tota substantia narrata.**

Concordia confirmata à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemoralis, fuisse per Concil. in praesenti derogatum asserit resolutum Ludou. à Sarauia d. *quaest. 25. num. 19.*

¶ Quae tantum suas obligent auctores.] Non esse haec verba referenda ad concordias, sed ad iuramenta, dicit decretum Ludou. à Sarauia d. *q. 25. in fine.*

¶ Saluis tamen in omnibus priuilegijs, qua Vniuersitatibus, &c.] Concilium in praesenti excipere priuilegia, qua Vniuersitatibus studiorum generalium, seu eorum personis sunt concessa, asserit Mantie. *decis. 180. num. 5. vers. neque.* Anguian. *de legib. lib. 3. contr. 33. num. 73.*

¶ Haec autem omnia, &c.] Concilium in praesenti decreto non detrahere auctoritati, & iurisdictioni Episcopis acquisitae, refert decretum Ludouic. à Sarauia d. *tract. quaest. 11. num. 15. vbi citat Rotae *decis. 743. part. 1. diuersor. & decis. 305. & 321. part. 2. etiam diuersor. & apud Seraphin. *decis. 493.***

Accessus & regressus omnino tollantur. Item & coadiutoria cum futura successione non dentur, nisi ex causa cognita à Summo Pontif.

C A P V T VII.

- 1 Doctores de accessu agentes.
- 2 Doctores de regressu agentes.
- 3 Intelligitur de accessibus, & regressibus per cessum, vel decessum.
- 4 Accessus, & regressus in resignationibus permitti.
- 5 Doctores de coadiutorijs cum futura successione agentes.
- 6 Archiepiscoporum, & Episcoporum coadiutoribus qua liceant, vel non.
- 7 Coadiutores cum futura successione inferiorum beneficiorum non sunt beneficiarij interim dum viuunt coadiuti.
- 8 Coadiutor Canonici cum futura successione vocatur Canonicius fictus.
- 9 Beneficium per obitum coadiuti dicitur vacare.
- 10 Coadiutor consequi non potest fructus ex beneficio coadiuti.
- 11 Coadiutori quid referuetur.
- 12 Officium Canonici recitare non tenetur coadiutor.
- 13 Professionem fidei admittere non tenetur coadiutor.
- 14 Residentiam praesentem, sed causatiuam facere non tenetur coadiutor.
- 15 Excommunicato coadiuto non lucratus distributiones coadiutor.
- 16 Possessionem verè non capit nisi post cessationem coadiutoriae.
- 17 Sedes eadem principalis coadiuti non assignantur coadiutori.
- 18 Coadiutores viuentibus coadiutis sedere debent in ultimo loco.
- 19 Praecedentia competit Canonicijs quamuis posterioribus prouisis, & non coadiutoribus.
- 20 Coadiutor in dignitate, absente vel impedito coadiuto suo praecedit omnibus Canonicijs.
- 21 Coadiutor non intelligitur comprehensus in statuto quod ex aliqua causa iubilare facit Canonicos.
- 22 Nec sibi optat, sed coadiuto.
- 23 Nec in ingressu debet fabricae soluere.
- 24 Index Apost. seu delegatus Papa non potest esse coadiutor.
- 25 Priuilegijs, & indultis de percipiendis fructibus in absentia non gaudet coadiutor.
- 26 Onera Canonicoꝝ iuniorum non portat coadiutor.
- 27 Pœnas iudiciales non subdit coadiutor.
- 28 Presbyteralem ordinem non tenetur coadiutor habere ubi requiritur quod Canonicius actu sit Sacerdos tempore promotionis.
- 29 Ordinem requisitum non tenetur suscipere intra annum coadiutor non residens.
- 30 Ordinari non potest coadiutor ad titulum coadiutoriae.
- 31 Officia ad quae coadiutus electus est, non potest exercere coadiutor.
- 32 Distributiones quotidianas absente, vel non seruiente coadiutore non admittit coadiutus si per se deseruiat.
- 33 Habitum & tonsuram clericalem tenetur deferre coadiutor.
- 34 Reg. de annali, & triennali possessore gaudet coadiutor.
- 35 Mensibus datis causa recreationis gaudere potest coadiutor.
- 36 Aegrotans, aut legitime impeditus coadiutor haberi debet pro praesenti.
- 37 Excommunicato existente coadiuto potest in Ecclesia deseruire coadiutor.
- 38 Qualitates requisitas ad obtinendam praebendam habere

- habere tenetur coadiutor exemplo resignatarij.
- 39 Ordinari debet infra annum coadiutor si residet & inseruit.
  - 40 Coadiutor extra Ecclesiam Cathedrali in absentia coadiuti tanquam verus, & proprius Canonicus censendus quoad preeminencias.
  - 41 Coadiutor tenetur facere mentionem de obrentis beneficijs, quæ habet.
  - 42 Coadiutor licet nõ sit in sacris, potest omnia facere quæ sine paramētis sacris facere posset coadiutus.
  - 43 Coadiutori tenentur Canonici inseruire prout tenentur inseruire coadiuto.
  - 44 Coadiutor seruiens pro coadiuto an debeat exire de Capitulo in quo agitur de negotio coadiuti.
  - 45 Causæ propter quas Episcopis coadiutor est concedendus.
  - 46 Papa solus, & non alius, potest concedere coadiutorias cum futura successione.
  - 47 Qualitates requisitæ ad obtinendam præbendam requiruntur ad consequendam coadiutoriam.
  - 48 Episcopis dandus est coadiutori habens qualitates pastorali officio requisitas.

a Cap. ad A. postolicã 8. q. 1. c. ex trã missã & cad extirpandas successiones de fil. presbyter c. consiluit de iur. patron. c. ad huc deca. Conc. Rom. tempore Hilarij cap. 5. j. b. Sup. scilicet r. de refor. c. 6. c. scripsit & c. quamvis 7. q. 2. c. Sup. sess. 29. de refor. c. 7. & sess. 7. de refor. c. 1. & 3.

Cum in beneficijs Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successione imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, Patrum decretis contraria, nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur, nec hætenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura successione idem posthac obseruetur, vt nemini in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, aut euidentis vtilitas postulet Prælato dari Coadiutorem, is non alijs cum futura successione datur, quàm hæc causa prius diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à iure, & decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatijs requiruntur, alijs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

- 1. Vide Vasq. in opuse. de benefice. cap. 2. §. 4. num. 204. de accessu vide Galet. in Margarita casuum conscientia, verb. accessus. Azor. institut. moral. part. 2. lib. 7. cap. 20. Flamin. Paris. de resignat. benefice. lib. 6. quest. 5. ex num. 111. vbi n. 115. subdit accessus esse sublato.
- 2. De regressu vide Mandos. in tract. de signatura gratia, tit. regressus, & accessus, Campeg. in tract. de reuerat. regressus, Rebuff. in praxi benefice. tit. de regressus, Flamin. Paris. d. lib. 6. quest. 5. à princip. vbi num. 96. refert constitutionem. Pij V. incip. Romani Pont. qui reuocat omnes regressus, accessus, & ingressus sub quibuscumque formis, & quibuscumque personis, & quomodocumque concessis.
- 3. Decretum in presenti intelligi de accessibus & regressibus per cessum, aut decessum, non autem de illis, qui ob non solutionem personis conceduntur, tradunt Mandos. in reg. de imper. benefice. vac. per obitum, quest. 31. n. 3. Flamin. Paris. d. l. 6. q. 5. num. 110. Ratio est, quia illi iam sublati videbantur inducere votum captandæ mortis alienæ, arg. cap. ne captanda, de concess. præbend. in 6. & illorum, quæ tradit Franc. Marc. decis. 288. part. 1. isti verò nõ ita, cum per mortem titularis pensionarius non succedat, nec sit in manu & potestate volentis accedere, vel regredi, malè, vel bene operando efficere vt beneficiũ ad se reuertatur, nisi obtinens recuset pensionem soluere, aut illam nulliter, vel malè assignatam dicat, quod totum ab eo pendet, vnde Rota duplici ex isto capite nõ semel accessus & regressus canonizauit, & signanter apud Achil. decis. 1. num. 2. de iureiur. Verall. decis. 247. part. 1. & decis. 313. part. 2. ead. Rota decis. 631. num. 1. part. 1. recent. & decis. 286. num. 2. part. 2. etiam recent. & in Messanen. regressus 24. Januarij 1622. coram bonæ mem. Vbaldo. & Cremonen. personis super regressu 23. Iunij 1623. coram eod. & in Bracharen. accessus ad Thesaurariam 22. Iunij 1629. coram R. P. D. meo Pirouano, vbi etiam fuit dictum Rotam non solere admittere huiusmodi accessus & regressus, nisi concurrat nimia proteruitas in denegante solutiones, aut aliter resistente. Et Concil. in presenti non tollere regressus & coadiutorias præteritas, sed tantum futuras post Concil. tenet Sanch. in consil. moral. tom. 1. lib. 2. cap. 1. dub. 15. in fine.
- a. In coadiutorijs quoque cum futura successione. Quia futura successio abique coadiutoria non datur per Papam propter expectatias prohibitas à Concilio in presenti, vt ait Rota decis. 349. num. 7. apud Farin. part. 2. in posthum. & flante coadiutoria cum claus. Ex nunc prout & tunc, non datur vacatio, quæ cadat sub regula mensium, Pute. decis. 100. lib. 2. Seraphin. decis. 1148. num. 2. Rota decis. 456. num. 11. & 12. part. 1. recentior. & coram Duran. decis. 12. num. 1.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

De coadiutorijs cum futura successione, vide Mandos. in tract. de signatura gratia, verb. coadiutoria, & reg. 11. quest. 5. & reg. 32. quest. 5. Campeg. in tractatu de coadiutore Episcoporum, Gambar. de officio legati de latere lib. 5. cap. de coadiutoribus. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 9. cum seqq. Camill. Portel. in summ. omnium decis. 9. de clerico agrotante num. 10. Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. num. 30. cum seq. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 2. Monet. de option. canon. cap. 4. quest. 8. Melch. Phæbos Lusit. decis. 2. num. 5. tom. 1. latè Nicol. Garc. de benefice. part. 4. cap. 5. vbi in addit. plura de nouo cumulat, Mendez de Vasconcellos diuersiuris argument. lib. 4. cap. 1. Ioan. Baptist. Valenzuel. consil. 98. Campan. in diuersiuris. canon. rub. 7. cap. 6. num. 102. cum seqq. Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisdic. Adiutorum q. 29. Nouar. in singularibus canon. conclus. 58. Sebast. Caf. in relect. de Ecclesiast. Hierarchia part. 3. disput. 14. §. 9. Lotter. de re benefice. lib. 2. quest. 2.

Circa Archiepiscoporum & Episcoporum coadiutores cum futura successione Prosp. de August. ad Quarant. in summ. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, auctor. 13. num. 12. in fine, Piafec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 10. & Campan. d. cap. 6. num. 107. referunt decem coadiutori cum futura successione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet sit coadiutor cum futura successione, ex quo tamen non habet ius in re, sed ad rem, non debet recognosci tamquam superior & caput, sed vt coaditor, & eo magis, quia contingere potest vt non succedat in Episcopatu, sed prior moriatur, item ipsum non debere vt Cruce in Diuinis, nec in functionibus Pontificijs, nec dum incedit per Urbem, cum Crux sit signum, & ornamentum dignitatis, & iurisdictionis, & coadiutor vtraque careat, item coadiutorem Pontificalia in Ecclesia exercerent absente Archiepiscopo vt posse cappa, cum ea sit tantum ornamentum Episcopalis dignitatis, presente autem Archiepiscopo vt debere Mantelletto, & Rochetto, nec licere vnquam coadiutori vt Mozetta & Rochetto, etiam absente Archiepiscopo, & hoc proprium sit eius, penes quem est dignitas, & iurisdic. item coadiutore non posse federe in sede coadiuti, cum vna sedes non capiat duos, item Canonicos esse cõpellendos vt coadiutori Episcopo solènter celebranti, & Pontificalia exercenti semper assistant, alioquin indecorum videretur, si Episcopus sine Canonicorũ assistentia celebraret, nec non videretur esse cõtra decretũ Concilij Trident. quod extensiuè huic etiam casui accõdantur potest, item Canonicos nõ debere accedere ad circulos, cum ipsi circuli denotent membrorum vnionẽ ad ipsum caput, & constat coadiutorem non debere esse

L1 3 caput,

- caput, item decere vt coadiutor Episcopus cōfessionem faciat cum Sacerdote Canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine Missæ ne populus Diuinis afficiens benedictione Episcopali defraudetur, & iam est vsu receptum vt Episcopus benedicturus faciat etiam confessionem cum celebrante, item licere coadiutori, de licentia tamen Archiepiscopi, benedicere populum, dum per ciuitatem incedit, item maximè decere, vt Canonici prodeant obuiam coadiutori Episcopi ad Ecclesiam pontificaliter accedenti ad ostium Ecclesiæ, eumque descendente in idem ostium deducere, immo esset valde commendandum, si nonnulli Canonici officij, & vrbianitatis gratia ad ipsius coadiutoris aedes accederent, item coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & sic eas Archiepiscopi nomine, si quas Archiepiscopus concedere voluerit, esse publicandas, refero Ego ipse de officio & potest. Episcopi part. 3. allegat. 118, secundum Lugdunen. impress.
7. Coadiutores autem cum futura successione inferiorum dignitatum, & beneficiorum, non sunt beneficiarij interim dum viuunt coadiuti, nec habent ius in re, sed ad rem, vt per Nauarr. in cap. si quando de rescript. pral. 5. num. 10. & in tract. de Orat. cap. 20. num. 18. Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisdict. Adiutorum quest. 29. nu. 44. Rot. decis. 456. num. 9. part. 1. recent. quia coadiutoria huiusmodi non sunt verè & propriè beneficia, secundum Abb. in cap. de rectoribus, de clerico agro, Petr. Greg. de re benefic. cap. 11. num. 2. Gonzal. Mendez de Vasconcellos diuersor. iuris argumentor. lib. 4. cap. 1. num. 8. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 2. quest. 4. Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. num. 40. & 64. cum seqq. Anton. Fabri in theoria de re benefic. tit. de officij & administrat. num. 20. cum seqq. Sebast. Cafar. in relect. de Ecclesiast. Hierarchia part. 3. disp. 14. §. 9. à prius. Nam Papa coadiutoriam concedendo non prouidet absolute de beneficio, illud absolute conferendo, sed ad effectum prouidendi necessitati Ecclesiæ, Buratt. decis. 78.
8. Vnde coadiutorem Canonici cum futura successione vocati Canonicium fictum, tradunt Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. num. 107. Monet. de option. canon. quest. 8. num. 143. Ludouic. à Sarauia d. tract. de iurisdict. Adiutorum quest. 29. num. 33. Lotter. d. lib. 2. quest. 2. num. 11. Rota decis. 410. nu. 6. in princ. p. 2. recentissim.
9. Per obitum enim coadiuti dicitur beneficium vacare, Pute. decis. 225. num. 3. lib. 3. in correctis, Caualer. decis. 116. nu. 5. & coadiutoria post mortem coadiuti continet gratiam coadiutoris, ex Pute. d. decis. 225. num. 6. lib. 3. & decis. 98. lib. 2. Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. num. 53. & seq. Monet. d. q. 8. num. 143. ac proinde non subiacet publicationi, Ludouic. à Sarauia d. q. 29. num. 25. licet enim sit similis resignationi, est tamen quid diuersum ab illa, Rot. decis. 10. num. 3. lib. 3. p. 3. diuers. Gonzal. d. §. 9. num. 69. Caualer. d. decis. 116. num. 4. Lotter. d. lib. 2. quest. 25. num. 23.
10. Hinc prouenit quòd Coadiutor consequi non potest fructus ex beneficio coadiuti, Nauarr. consil. 2. num. 3. de cleric. egrot. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 26. Rot. decis. 285. lib. 3. p. 3. diuers. sed lucratur etiam distributiones quotidianas absente coadiuto ad utilitatem coadiuti, vt censuit sacra Rituum Congregat. in vna Colimbrien. 16. Septembris 1606. in dub. 6. & in alia Elboren. 15. Aprilis 1606. Vide Trullench. d. lib. 1. in Decalog. capitul. 8. dub. 6. num. 3.
11. Et ideo quando coadiutor habet aliunde vnde se valeat decenter sustentare, disponit nonnunquam quòd nihil prorsus percipere debeat de fructibus, nec de distributionibus, prout fuit in casu, in quo Nauarr. consultit d. conf. 2. nu. 3. & saepe aliàs fit; & interdum mandatur dari centum ducatos, & aliquando plus, vel minus, prout partes inter se conveniunt ante porrectam supplicationem, habita semper consideratione, ne coadiutor egeat, refert Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. nu. 56. quia alias coadiutor posset petere à coadiuto congruam sustentationem, si deseruaret vii coadiutor, Nauarr. d. conf. 2. num. 1. & 7. & de Orat. cap. 20. num. 18. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. in addit. sub num. 130. dub. 36. nisi aliud caueatur in coadiutoria huiusmodi, in qua hodie consuetum est poni clausula, quia partes ita conveniunt, quòd coadiutor non possit petere congruam, nec quicquam exigere, quouis titulo ratione coadiutoria, vt ipse testatur Garc. ubi proxime, subdens id procedere, etiam si non narretur coadiutorem habere beneficium, seu vnde se valeat sustentare, quamvis si coadiutor ob paupertatem magnam, non valeat decenter seruire Ecclesiæ, posset excusari à seruitio, nec principalis posset illum arctare, seu compellere, nisi dando ei aliquid, quò decenter & honestè valeat deferuire.
12. Nec tenetur ad officium Canonicum recitandum, sed propriarius, vt tenent Campeg. de coadiutore Episcopi num. 8. Nauarr. in cap. si quando pral. 5. num. 10. de rescript. & de Orat. cap. 20. num. 18. Ganbar. de offic. Legati à latere lib. 4. num. 285. Redoan. de simon. part. 2. cap. 28. de Rectoribus. Soar. de Religion. tom. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 22. num. 19. Molfes. in summ. Theolog. moral. tract. 6. cap. 2. num. 44. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 4. quest. 1. Valer. Reginald. in praxi fori panis. lib. 30. num. 41. Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 1. num. 109. Malder. de virtut. tract. 10. cap. 2. dub. 3. quest. 2. Oliver. Bonart. de oblig. Horarum Canon. lib. 2. cap. 4. num. 26. Bonacin. de Horis Canon. disputat. 1. quest. 2. puncto 3. & num. 15. Squillante de obligat. clericor. part. 1. à num. 14. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 24. Paul. Layman. in Theologia moral. lib. 4. tract. 2. cap. 5. num. 8. in fine, Sebast. Cafar. dicta disp. 14. §. 9. num. 3.
13. Nec tenetur ad Fidei professionem nisi cum fuerit successioni locus, vt contra Acoftam de Andrada ad Bullam Cruciatam, quest. 73. resoluunt Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 3. num. 16. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 37. Trullench. in Decalog. lib. 1. cap. 1. dub. 8. num. 1. Ego ipse de officio & potest. Episc. p. 3. alleg. 61. num. 13. me citato Squillante de priuilegijs cleric. cap. 4. num. 79.
14. Nec tenetur ad residentiam præcisam, sed causatiuam, id est, vt de bonis suis satisfaciatur pro interessentia non soluta; ita Gonzal. Mendez de Vasconcellos d. cap. 1. num. 8. Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. num. 63. me citato Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 27. etiam casu, quò coadiutor propter infirmitatem, vel alias legitime impeditus, non teneretur alioquin residere, alias enim amitterent distributiones quotidiana, quæ punctantur coadiuto in damnum ipsius coadiutoris, vt censuit S. Rituum Congregat. in Eboren. 15. Aprilis 1606. & in Patavina 8. Maij 1617. & in Coneten. 4. Aprilis 1620. Vnde Rota decis. 276. nu. 3. part. 1. recentior. reprobatur Nauarr. consil. 2. incip. Presupp. nu. 4. de cleric. egrot. resoluente coadiutorem non teneat residere, licet possit, si velit, & addit Nauarrum hoc dicere, quia in illo casu coadiutoria habebat circa residentiam, & seruitium verba facultatiua; possit, &c. non autem verba necessitatis, debeas & tenearis; deinde quia in casu Nauarr. nihil omnino erat coadiutori referuatum, sed quòd dictum consilium Nauarr. non videtur verum, quia secundum illum intellectum gratia coadiutoria esset quodammodo simplex expectatiua; quæ per sacrum Concil. prohibita est, refert nouissimè Theodosius de Rubeis singul. Rot. tom. 2. part. 3. verb. Nauarrus pag. 203. vbi attestatur sacrum Rituum Congregat. reprobasse dictum consilium Nauarr.
15. Nec lucratur distributiones excommunicato coadiuto, Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. ex num. 123. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 38. Nicol. Garc. d. part. 4. capitul. 5. num. 86. vbi numero 85. subdit quòd si fortè coadiutori aliquid de fructibus, seu distributionibus assignatum sit pro congrua, seu seruitio, vt aliquando fit, id sibi poterit lucrari, non obstantè excommunicatione principalis, quæ sibi, non alteri debet nocere. Sed pulcher casus se offert resoluendus. Constitutione Ecclesiæ Cathagenen. cauetur, vt quotiescunque occurrerit, quòd aliquis Capitularis eiusdem Ecclesiæ carceretur, si reus fuerit culpabilis, non lucratur fructus suæ præbendæ pro tempore, quò fuerit carceratus; verum, quia datur casus, vt quandoque Capitulares predicti habeant coadiutores, qui inseruendo diuinis intersunt durante carceratione dictorum Capitularum, ideo fuit dubitatum in sacra Congregatione Concilij, an tales coadiutores inseruientes possent lucrare fructus præbendæ pro præbendatis coadiutis pro tempore, qui dicti
- corum

- eorum coadiuti culpabiles reperti manserint carcerati? Eadem S. Congregat. die 15. Decembris 1618. censuit coadiutum non posse percipere fructus predictos.
16. Nec vere capit possessionem, nisi post cessationem coadiutorie, Rot. decis. 456. num. 6. part. 1. recent. Ludovic. à Sarauia d. quæst. 29. num. 51. non enim sufficit prima capta possessio viuentis coadiuto, vt declarauit sacra Rituum Congregatio in Pasauina 30. Ianuarij 1616. & in d. Colimbrien. debet enim post mortem coadiuti noua capi, eadē sacra Congregat. in Pasauina 3. Iunij 1616. & ideo in vna Terulen. 21. Martij 1609. censuit quod coadiutor debet habere locum capte possessionis post mortem coadiuti, & non locum capte possessionis viuentis coadiuto, & in alia Bergomen. 7. Augusti 1627. censuit possessionem ab obitu coadiuti numerandam esse, quamuis prior possessio accederet ad annos 20.
17. Nec ei assignatur eadem sedes principalis coadiuti, sed federe debet vltimo loco post omnes Canonicos, pro vt decisum referunt Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. num. 101. & 109. cum segg. Monet. de opt. canon. cap. 4. quæst. 8. ex num. 141. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. ex num. 66. Sebast. Casar. d. §. 9. num. 6. Rot. decis. 456. & decis. 637. part. 1. recent. Ludovic. à Sarauia d. quæst. 29. num. 41. vbi tenet coadiutores antianitatem non à die eorum admissionis, sed à cessationis coadiutorie die adipisci. Hermosil. ad Greg. Lop. gloss. 2. prol. part. 5. num. 22. & 23. Diana resol. moral. part. 4. tract. 4. resol. 88. Lotter. d. lib. 2. quæst. 25. num. 37. & 38. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 106. num. 39. Aloyf. Ricc. in praxi aucta resol. 137. Contelor. de precedent. num. 50. Mich. Ferrus de preced. Eccles. quæst. 15. num. 2.
18. Et quod coadiutores viuentibus coadiutis federe debent in vltimo loco post omnes Canonicos, & quando aliquas functiones faciunt que pertinent ad suos coadiutos, vt cantare lectiones, præintonare Antiphonas, &c. pariter debent illas facere in nouissimo loco, censuit sacra Rituum Congregat. in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 4. dub. & in Pasauina 3. Decembris 1616. Brundusin. 18. Martij 1617. Casalen. 15. Iulij eiusdem anni, & 10. Decembris 1619. Vicent. 18. Augusti 1618.
19. Competit igitur precedentia Canonicis, quamuis posterioris prouisis, nisi aliud in forma coadiutorie caueatur, quacumque consuetudine in contrarium non obstante; eadem S. Congregat. in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 2. dub. Taurinen. 10. Nouembris 1612. & 3. Iunij 1614. Brundusin. 18. Martij 1617. Elnen. 20. Aprilis 1619. Tirafonen. 13. Iulij eiusdem anni. Dertonen. & Casaraugustana 26. Septembris 1620. Bellunen. 23. Ianuarij 1621. Tranasin. 29. Maij eiusdem anni. Calaricana 8. Augusti 1629. vbi fuit resolutum coadiutoribus nullam deberi ab alijs Canonicis precedentiam. Casalen. 10. Decembris 1619. vbi fuit dictum statutum Ecclesie Casalen. disponens quod coadiutores gradatim ascendant, & præcedant posteris Canonicis, vti iuri Canonico aduersans seruandum non esse, sed coadiutores post omnes federe debere. Et iterū in Elnen. 7. Augusti 1621. fuit resolutum coadiutori nõ deberi eundem locum, quem vigore statuti auctoritate Apostolica minimè confirmati, nec consuetudinis haud legitime prescripte habebat tempore coadiuti, sed illum cedere debere omnibus Canonicis proprietarijs ingressis durante eius coadiutoria.
20. Verum vbi coadiutor in dignitate esset, absente, vel impedito coadiuto suo præcedit omnibus Canonicis. Sac. Congreg. Rit. in Neritonen. 22. Octobris 1619. idemque profusus stallum, quod coadiutus, si presens esset, obtineret, habere debet, vt censuit eadem sac. Congregatio in Brundusin. 29. Maij 1621. Vnde cum Stephan. Guertterius prouisus de coadiutoria Archidiaconatus primæ dignitatis Neritonen. quæsiisset ab eadem sacra Rit. Congregat. quo in loco debeat ipse federe absente Archidiacono coadiuto, ito an ad ipsum spectent functiones quas faceret idem Archidiaconus, si presens esset, eadem sacra Rituum Congr. Eminentijs Cardin. Crescentino referente censuit coadiutori suprascripto, iuxta formam litterarum coadiutorie, competere locum, seu stallum, in quo sederet Archidiaconus coadiutus, si presens esset, nec nõ ad eundem coadiutorem spectare functiones, quas obi-
- ret idē Archidiaconus, si adesset, sub die 12. Octobris 1619.
21. Nec intelligitur coadiutor comprehensus in statuto, quod ex aliqua causa iubilare facit Canonicos, eadem sacra Congregat. in Elboren. 15. Aprilis 1606. in 3. dub. quicquid dicat Garc. d. cap. 4. num. 89.
22. Nec sibi optat, sed coadiuto, Monet. de option. canon. quæst. 8. num. 152. Ludou. à Sarauia d. quæst. 29. num. 31. & declarauit eadem sacra Rituum Congr. in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 5. dub.
23. Nec in ingressu debet fabricæ soluere, quod est consuetum solui per Canonicos de nouo ingressos. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. num. 78.
24. Nec potest esse iudex Apostol. seu delegatus Papa, vel designari iudex synodalis, quia ex dicendis coadiutor non est verè Dignitas, seu Canonicus, quamuis sit in seruitio Ecclesie, & sic non habet qualitates cap. statutum, de rescript. lib. 6. ita contra Acoftam de Andrada ad Bullam Cruciatæ quæst. 75. resoluit Nicol. Garc. d. p. 4. cap. 5. in addit. post num. 130. dub. 28. vbi subdit, propterea commiffionem factam Dignitati non transire in eius coadiutorem, non solum quando fuit expressum nomen proprium, sed etiam quando non fuit expressum.
25. Nec gaudet priuilegijs & indultis de percipiendis fructibus in absentia, puta ratione studij, aut lecture in aliqua Vniuersitate, quibus coadiutus gaudere potest, ex multis adductis per Nicol. Garc. in d. addit. dub. 30.
26. Nec tenetur ad onera Canonicorum iuniorum, licet teneatur ad onera sui coadiuti, quia licet fedeat post omnes Canonicos, id non est ex eo quod sit Canonicus iunior, sed quia non est verè Canonicus, & fulget aliena dignitate, non propria. ita Nicol. Garc. in d. addit. dub. 33. & declarauit S. Rituum Congregat. in d. cap. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 7. dub. vnde censuit in alia Elboren. 15. Aprilis 1606. quod Canonicus iunior iuxta consuetudinem Ecclesie debet supplere vices hebdomadarij absentis, vel impediti, & non coadiutor, licet fedeat post vltimum Canonicum.
27. Nec tenetur ad penas iudiciales, & quæ non habent rationem multæ ordinariæ, impositas ob culpam coadiutoris, non obstante statuto contrario, quia esset iniustum, & contra ius, nisi fortè fuisset à Papa in specie confirmatum, ita Nicol. Garc. in d. addit. dub. 34. in fine.
28. Nec tenetur tempore concessionis coadiutorie habere Ordinem presbyteralem, vbi statuto Ecclesie cautum fuerit, quod Canonicus actu sit Sacerdos tempore promotionis, sed sufficit habere Clericatum & legitimam ætatem ad Ordinem requisitum, ita Caputaq. decis. 127. nu. 1. & 2. Gonzal. d. gl. 5. §. 9. Nicol. Garc. in d. addit. sub dub. 23.
29. Nec tenetur se promoueri facere intra annum ad Ordinem requisitum, si nunquam resedit, seu inseruijs, quia coadiutus non vult, ex quo non habet exercitium coadiutorie, sicut habens curam habitu, & non actu, nõ tenetur ad sacerdotium promoueri infra annum, vt diximus in tract. de Paroch. cap. 5. num. 29. ita Nicol. Garc. in d. addit. sub die 23. vers. modò; & ideo habilis requiritur in coadiuto, nec hoc casu illa coadiutoris sufficeret, nam stante statuto in Ecclesia Barbastren. quod Canonici, qui infra annum non fuerint promoti ad subdiaconatum, amittant tertiam partem fructuum, & si infra alios duos annos non fuerint promoti ad Diaconatum, amittant medietatem fructuum, & si infra alios duos annos non fuerint promoti ad presbyteratum, amittant omnes fructus & distributiones. quæsitum fuit an coadiutor datus, Canonico non ordinato, vt supra possit lucrari fructus & distributiones pro coadiuto, si ipse coadiutus est ordinatus ad formam dicti statuti? Sacra Congregat. die 1. Decembris 1629. censuit Canonicum suprascriptum coadiutum non lucrari fructus, nec distributiones mediante seruitio dicti coadiutoris.
30. Nec potest ordinari ad titulum coadiutorie, Salzed. ad Bernard. in pract. c. 18. nu. 7. Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. nu. 8. Monet. de option. canonic. cap. 4. quæst. 8. nu. 169. Sebastian. Casar. d. §. 9. num. 4. & 9. Nicol. Garc. de benefice. part. 2. cap. 5. à numer. 132. vbi subdit posse quem ordinari ad titulum coadiutorie, si fortè ratione illius haberet

- congruam, non tanquam ad titulum beneficij, sed tanquam ad titulum pensionis.
31. Nec potest exercere officia ad que coadiutus electus est, nam in his que speciali nominatione competunt coadiuto, non venit coadiutor, nec eum repræsentat, ita Nicol. Garc. in *addit. ad d. cap. 5. sub num. 88.*
32. Nec eo absente, vel non feruente, amittit distributiones quotidianas Canonicus coadiutus, si per se detur, quia in *causa Vrbevetanæ die 9. Septembris 1628. sacra Congregat. Concilij censuit distributiones quotidianas deberi Canonico coadiuto infirmo, absente, vel non feruente coadiutore.*
33. In multis tamen coadiutori effectus veri beneficiarij tribuuntur, ut est ille quod tenetur habitum & tonsuram clericalem deferre, & fori privilegio gaudere, ita Nicol. Garc. d. *cap. 5. à num. 97. Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra lib. 2. tit. 19. de foro compet. num. 26. Sebastian. Casar. de Eccles. hierarchia dispus. 14. §. 9. num. 8. Squillante de privileg. clericor. cap. 7. num. 21. Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 12. num. 4. & 9.*
34. Gaudet reg. de annali possessore, ut apparet ex formulis coadiutorie, Nicol. Garc. *diff. cap. 5. à num. 89. Gonzal. diff. §. 9. à num. 118. & declarauit S. Rituum Congregatio in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 3. dub.*
35. Et potest gaudere mensibus datus causa recreationis, & illos consumere sicut principalis, ita tamen quod dies per vnum ipsorum consumpti non possint per alterum assumi, sed quoad ambos remaneant consumpti. Ita Gonzal. d. §. 9. num. 13. & seq. Nicol. Garc. d. *cap. 5. num. 79.*
36. Et agrotans, aut alias legitime impeditus haberi debet pro præsentis, & lucratur sicut lucraretur principalis, quando ipse coadiutor erat actu feruens tempore superuentientis infirmitatis, seu impedimenti, alias possit dari locus fraudibus in detrimentum seruitij Ecclesie, ita dubitatum fuit à S. Congregatione Concilij in *una causa Barbafren. an coadiutus impedito, seu infirmo coadiutore teneatur inferuire si habilis sit ad effectum lucrandi distributiones? die 9. Nouembris 1630. S. Congr. censuit, si ex forma literarum Apostolicarum coadiuti nūquam teneantur horis Canonicis interesse, coadiutores quando aliqua ex tribus causis expressis in *e. unico. de cleric. non resist. lib. 6. verè fuerint impediti, distributiones quotidianas lucrari, perinde ac si Diuinis interessent.**
37. Potest inferuire, & residere in Ecclesia excommunicato existente principali, quia non inferuit, nec agit nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Ecclesie, ut contra Gonzal. *diff. §. 9. num. 128. resolutio Nicol. Garc. d. cap. 5. à num. 83. vbi num. 85. subdit quod si forte coadiutori aliquid de fructibus, seu distributionibus assignatum est pro congrua, seu seruitio, ut aliquando fit, id sibi poterit lucrari, non obstante excommunicatione principalis que sibi, non alteri debet nocere, & num. 86. cum Gonzal. vbi supra num. 123. resolutum quod tunc coadiutor non potest lucrari pro coadiuto excommunicato, & ad eius commodum, & vtilitatem, per *cap. pastoralis §. verius. de appell.**
38. Et tenetur habere qualitates requisitas ad obtinendam præbendam exemplo resignatarj, ut per Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 4. quest. 9. num. 19. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. in fine. Gonzal. d. gloss. §. 9. num. 6. & 90. Monet. d. cap. 4. num. 151. & 155. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 7. Campan. in diuersorio iuris Canon. rubric. 7. cap. 6. num. 103. vbi quod coadiutores huiusmodi debent esse constituti in illa ætate, que ad illud obtinendum beneficium requiritur, de quo etiam nouissime Squillante de privileg. cleric. cap. 4. num. 79.*
39. Et sic debet promoueri infra annum ex quo residet, & inferuit ad Ordinem suæ præbendæ annexum, ut per Nicol. Garc. d. *cap. 5. in addit. sub num. 130. dub. 23. vers. modo.*
40. Extra Ecclesiam Cathedralē in absentia coadiuti tanquam verus & proprius Canonicus censendus quoad præminentias veris Canonicis conuenientes, ut cõ-
- fuit Sacra Rituum Congreg. in *disforien. 15. Martij 1608.*
41. Et tenetur facere mentionem de obtentis beneficijs, que habet, saltem ratione futura successione, que ipsi conceditur, cum sit gratia beneficij, seu de beneficio, Nicol. Garc. in *diff. addit. dub. 38. vbi addit totam gratiam vitari, & esse nullam si non fiat mentio de obtentis coadiutoris, quia licet illa de se sit diuidua, & separabilis, tamen ex intentione Papæ, & ipsius coadiutoris est indiuidua.*
42. Et quia nūc non sit in Sacris constitutus, potest omnia & singula facere, & exercere, que sine paramentis sacris cum cappa & cotta facere possent coadiutus si præsens esset; sacra Congregatio Rituum in *Bonenien. 19. Decembris 1615.*
43. Et ei tenentur Canonicis inferuire & ministrare, prout tenebantur inferuire proprio Canonico coadiuto in omnibus functionibus canonicalibus; eadem S. Congreg. in *Casalen. 10. Ianuarij 1609.*
44. Vtrum autem coadiutor feruens pro coadiuto debeat exire de Capitulo in quo agitur de negotio ipsius coadiuti, solet in aliquibus in dubium reuocari, in quo videtur respondendum non debere exire, quia coadiutor non agit, nec inferuit nomine coadiuti, licet eum repræsentante, quatenus agit & inferuit loco & vice illius, sed agit & inferuit nomine proprio, seu nomine Ecclesie, & sic nihil impedit eum interesse & dare vocem in Capitulo, in quo tractatur de negotio coadiuti; vnde videtur quod possit coadiutor dare suffragium, seu votare in electione præbendæ, quam prætenderet coadiutus & esset oppositor, & etiam pro eo suffragium dare; rursus è conuerso coadiutus bene potest interesse in Capitulo, & dare vocem, seu votum vbi agitur de negotio coadiutoris, nisi forte tractetur de re spectante ad ipsam coadiutoriam, qua particulariter etiam spectet ad ipsum coadiutum, ita Nicol. Garc. d. *part. 4. cap. 5. ex num. 103. Sebast. Casar. d. §. 9. num. 12. vbi num. 13. existimat non esse inconueniens, quod simul possint in habitu canonicali interesse coadiutus, & coadiutor in processionibus & Missarum solemnis, principalis in loco sibi debito, iuxta antiquitatem suam, coadiutor post omnes Canonicos, quicquid dicat Nicol. Garc. *diff. cap. 5. ex num. 107. cuius fundamentum, quod vnum tantum Canonicum repræsentant, solum concludit ne duplicem vocem habeant, vel duplices lucrentur distributiones, non quoad interessentiam, qua diuersis respectibus vtrique conuenit, vni tanquam vero Canonico, alteri tanquam coadiutori, sicut nihil inconuenit, quod in eadem Ecclesia Rector principalis vt talis, & Vicarius vt Vicarius interesse valeant, & vsu receptum videmus in Episcopo & eius Vicario generali.**
45. *β. Causa prius, &c.]* Que autem sint causæ, propter quas coadiutores Episcopis concedendi sunt, refert Paris. *de resignat. lib. 7. quest. 20. num. 14. cum seqq.*
46. *γ. A Sanctissimo Romano Pontifice, &c.]* Huiusmodi coadiutorias cum futura successione solum Romanum Pontif. & non alium, licet sit Legatus, seu Nuncius, posse concedere tradunt Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 6. quest. 5. num. 15. & lib. 7. quest. 20. num. 14. Gonzal. diff. §. 9. num. 91. Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest. 1. num. 33. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. num. 19. Campan. in diuers. iuris Canonice rub. 7. cap. 6. num. 105. prope fin.*
47. *δ. Et qualitates omnes, &c.]* Qualitates requisitas ad obtinendam præbendam requirit ad consequendam coadiutoriam, tradunt Doctores supra citati n. 20. & quod debeant esse constituti in illa ætate, que ad illud obtinendum beneficium requiritur, obseruat Campan. d. e. 6. n. 103.
48. Episcopis dandum esse coadiutorem sufficientem habentem qualitates pastorali officio requisitas, tradit Flamin. Paris. d. *g. 20. num. 15. bene obseruans in euentu, quod talis coadiutor detur circa temporalia propter dilapidationem, debere esse prouidum, & fidelem, & scire ea bene dispensare; si vero circa spiritualia, aduertendum vt sciat providere saluti animarum,*

In hospitalibus hospitalitas exerceatur, & ubi non poterit exerceri ob defectum peregrinorum, fructus illi destinati ad hospitalitatem applicentur alicui opere pia, nisi aliter in fundatione statutum fuerit.

C A P V T VIII.

- 1 Hospitalitas laudanda, & amplectenda.
- 2 Hospitalitatem qui teneantur prestare, cogere possint ad illam.

Admonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiastica beneficia, secularia, seu regularia, obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum pronentiam licebit, prompte, benigneque exercere assuescant, memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis vero, quae hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve usum praecipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Ecclesijs suis vnita, obtinent, vel si Ecclesiae parochiales, hospitalibus sorte vnita, aut in hospitalia erecta, earumque patronis in administrationem concessa sint, praecipit omnino, vt impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innouatam, quae incipit, Quia contingit. *β* Quod si hospitalia haec ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta, nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personae, aut perpaucae reperiantur, mandant adhuc, vt fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco & tempore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vsu periores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum, quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus: aut, si id non possit ipse, prout supra, vtiliter provideat. Itaque si praedicti omnes, & singuli, cuiuscumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, vbi viget regularis obseruantia, ab Ordinario moniti hospitalitatis munus adhibitis omnibus, ad quae tuentur, necessarijs, re ipsa obire cessauerint, non solum per Ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint: sed etiam hospitalis ipsius administratione, curae perpetuo priuari possint, alijsque eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et praedicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quae nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiae teneantur, nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum vni & eidem personae ultra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiat: non obstant, quo ad omnia supra dicta, quacumque vnione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscumque.

Vide nouissimè Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Triu. innouatas, constit. 16. pag. 161. cum seqq. vbi dicit Clem. quia contingit, de relig. domib. innouari per decretum Concil. in praesenti, & vnum ac alterum multipliciter explicat ac interpretatur. Hospitalitatem laudandam, amplectendam, & mandandam esse, multis S. Scripturae & Sanctorum Patrum auctoritatibus probat, Ego ipse de offic. & potest. Episcopi part. 1. tit. 3. gloss. 9. super verb. hospitaliam. Vide etiam Cass. in Catalogo gloria mundi, p. 11. consid. 46. Cosm. in pragmat. Sanctorum, in proem. §. nam Ecclesiarum, in gloss. hospitalitas §. 36. Chopin. de sacra politica lib. 3. tit. 5. à princip. Illustrissimus D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad sum. dist. 42. nu. 1. pag. 315. & ad hoc propositum elegantia sunt verba Stephani VVeyms d. constit. 16. num. 1. pag. 170. quae sequuntur. Neque enim sine ratione. Deus paupertatem inter homines constituit, cum per eam quisque sui viam sternere possit in caelum, illi quidem qui eiusdem miseriae suscipiunt per patientiam: alij vero qui largitatis diuinae rore affluunt per liberalitatem, diuitias suas egenis participando, indeque meritum sibi comparando: nam praeterquam quod ad hanc participationem natura ipsa per compassionem nos moueat, ratio quoque nos obligat & impellit, vt non immerito D. Ambros. ferm. 8. sup. verb. Euang. eum qui indigentibus denegat, dum abundat, eodem loco habuerit, quo sunt illi qui alicui habenti suum auferunt: vnde Christus etiam Saluator noster docuit Luca cap. 12. cum, qui vult perfectus esse, debere vendere omnia, quae habet, & dare pauperibus: sic commendans hospitalitatem, & elemosinam tanquam veram medelam ad remissionem peccatorum, cap. 1. dist.

42. Illiusque exemplo subsequentes Apostoli & discipuli diligentissime semper charitatis opera, & pauperum memoriam commendauerunt, teste D. Paulo ad Hebr. cap. 13. hospitalitatem nolite obliuisci. Etenim per illius pium exercitium aliqui Deo ita placuerunt vt etiam Angelos hospitio recipere promeruerint, prout de Abrahamo & Loth legitur Genes. cap. 18. & 19. Et ad contra refertur viduam fuisse prohibitam recipi in Ecclesia, quae pauperes hospitio non receperat 1. ad Timoth. c. 5. cap. quomodo 31. quest. 1. Quamobrem obseruare licet ab omni fere auro ostentatum fuisse vt homines deuoti & pijs charitatis operibus vt plurimum sese dederint, tum per alimentacionem pauperum per gringorum, & miserabilium personarum, tum etiam per fundaciones locorum & hospitiorum, in quibus similes persona resci ac foueri possent, quae quidem loca ex ipso hospitalitatis actu, qui in ijs consueuit exerceri, hospitalia passim fuerunt nuncupata, cap. dilecti, de appell. & quandoque etiam elemosynaria ab ipsa elemosynarum elargitione, &c. Haec tenet Steph. VVeyms.

Qui teneantur, cogere possint ad illam prestandam, tradunt Cass. in Catalogo gloria mundi p. 11. consid. 46. Corduba de Lara in l. se quis à liberis, §. & si impubes, num. 37. ff. de liber. agnosce. Fucus de Visitat. lib. 2. c. 1. 3. Spin. in speculo testam. gloss. 6. princip. num. 8. Tiraq. de panis tempor. causa 14. ex num. 10. Menoch. de arbit. causa 182. nu. 43. Auendan. de exequend. mandatis lib. 2. cap. 8. Azeued. l. 7. num. 1. & 5. tit. 3. lib. 1. nou. recopil. Piafec. in praxi Episcopi part. 2. cap. 3. nu. 37. Marc. Anton. Genuent. in praet. Ecclesiast. quast. 152. incipsum in collect. ad cap. 1. de empt. & vendit.

Illis vero, &c. Aduertit Stephan. VVeyms d. num. 28. & 29. praecipere Concilium adimpleri onus, officium, & ho-

Cap. 1. & c. quiescimus 42 dist. cap. Archidiaconum 85. dist. c. volumus 89. dist. cap. quia ad fin. & cap. in off. 1. q. 2. cap. quoniam 16. quest. 1. Matth. 25. c. Clem. quia contingit de relig. domib. & sup. c. 7. c. vit.

& hospitalitatem ex fructibus ad eam deputatis per eos, qui hospitalia, seu alia huiusmodi pia loca obtinent in commendam, administrationem, aut quemcunque ritulum, etiam si fuerint vnica Parochialibus, nec patitur fructus hospitalium in alium usum conuerti quam ex prima fundatione destinati sunt.

¶ *Quod si hospitalia, &c.* Vide Fr. Emman. *quest. regul. tom. 2. quest. 84. art. 2. vers. secundum*, Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. hospitalia*, §. 8. Aloyf. Ricc. *in collect. decis. part. 5. collect. 1655.*

Comprehendit hospitale, cuius à 30. annis & citra collatio & institutio in perpetuum titulum administrationis dari consuevit, quia Concil. excipit vnum casum dumtaxat quando aliter in fundatione cautum est, vt refert decretum Nicol. Garc. *de benefic. part. 1. cap. 3. num. 9.* vbi nu. 11. quod loquitur in administrationibus hospitalium, non autem aliorum piorum locorum. Steph. VVeyms

d. loco nu. 32. vbi dicit ideo in presenti prohiberi vt deinceps vni, eidemque persona administratio seu gubernatio eiusmodi hospitalium ac piorum locorum committi non possit ultra triennium, nisi in ipsa fundatione aliter cautum reperatur, quia ex maiori temporis angustia, seu limitatione minor solet esse occasio ambiendi, cum nemo facile sit appetiturus quod prouidet diu non duraturum: & quia synodus nullam voluit consuetudinē quantumuis immemorabilem ob stare huic decreto de non committenda vni, eidemque persona administratione pij loci ultra triennium, censuit S. Congr. hoc eodem decreto contineri hospitale, cuius collatio, vel institutio dari consuevit in titulum perpetuum à trecentis, & citra annis, nam per expressionem vnica illius exceptionis intelligitur generaliter suo decreto comprehendisse omnes alios casus, quibus committi non possit administratio ultra triennium.

Iuspatronatus præsumptus probetur ex fundatione, vel donatione, siue ex multiplicatis presentationibus. Vniuersitates, & Communitates pleniorē probationem faciant, ex præsumptione, quæ habetur contra illos. Episcopi præsentatos à patronis non idoneos repellant, & illorum examinatio ad ipsos Episcopos spectat.

C A P V T I X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Iuspatronatus titulus non probatur sufficienter per solam confessionem supplicantis.
- 3 Iuspatronatus titulus censetur probatus ex multiplicatis presentationibus per antiquissimū temporis cursum, qui hominum memoriam excedat.
- 4 Etiam si nullum instrumentum fundationis, vel donationis ostendatur.
- 5 Presentationes multiplicatae quæ dicantur.
- 6 Iuspatronatus probatur ex presentationibus, per spatium centum annorum effectum sortitis.
- 7 Iuspatronatus dicitur probatum ex fundatione, & donatione si constet de presentationibus per centum annos effectum sortitis.
- 8 Antiquum quod dicatur in materia probationis.
- 9 Antiqui probatio si fiat per scripturas, & instrumenta, centum anni requiruntur, per testes verò 60. sufficiunt.
- 10 Centenarij effectum non tollit defectus modici temporis.
- 11 Tempus immemorabile quomodo probetur.
- 12 Testes debent esse 54. annorum ad probandum tempus immemorabile.
- 13 Immemoralis per testes minime dicitur sufficienter articulata si testes non dicant quod non audierunt, nec viderunt contrarium.
- 14 Immemoralis vt conficiatur tam in testibus, quam in instrumentis concurrere debent anni elapsi vsque ad terminum controuersie motæ.
- 15 Tempus lris deducendum est tam in instrumentis, quam in testibus quando queritur an sit de antiquo.
- 16 Immemorales, seu continuatae presentationes non suffragantur quando constaret de initio inualido.
- 17 Iuspatronatus quando præsumitur ex privilegio, & adest immemorabilis, illa nihil prodest.
- 18 Iuspatronatus ex privilegio Episcopi, in cuius pacifica possessione extiterunt presentati per 40. annos, nihil prodest.
- 19 Lis quando est inter compræsentatos non requiritur rigor in probatione iuspatronatus.
- 20 Iuspatronatus potest præscribi ab vno contra alium compatronum spatio 40. annorum cum titulo colorato.
- 21 Iuspatronatus circa probationem nihil alterat Concil. in personis priuatis.
- 22 Quadragenaria probatur etiam vnica presentatione si presentatus per 40. annos fuerit in possessione.
- 23 Fama sola non probatur iuspatronatus.
- 24 Enunciatiuæ centum annos, & hominum memoriam excedentes prestant iuspatronatus.
- 25 Ordinariorum enunciatiuis multum defertur in probatione iuspatronatus.
- 26 Insigna alicuius familie sculpta in Ecclesia probant iuspatronatus.
- 27 Iuspatronatus probatur ex denominatione capellæ.
- 28 Iuspatronatus probatur ex inscriptione antiquissima in Ecclesia.
- 29 Iuspatronatus probatur ex sententia antiqua Episcopi.
- 30 Iuspatronatus probatur ex litteris institutionalibus Antistitum.
- 31 Iuspatronatus non probatur ex certo subsidio alicui præstito tanquam patrono.
- 32 Habet locum in Ecclesijs receptiuis.
- 33 Persona potentes quæ dicantur.
- 34 Imperator.
- 35 Rex Aragonie.
- 36 Infans Portugaliæ.
- 37 Baro, aliusque dominus iurisdictionem temporalem habens.
- 38 Magnas.
- 39 Colummentes.
- 40 Sabelli.
- 41 Vrsini.
- 42 Caraccioli.
- 43 Nobiles Veneti.
- 44 Iuspatronatus à qualibet familia potenti obtentum præsumitur ex usurpatione acquisitum.
- 45 Iuspatronatus dicitur priuatorum ad effugiendam usurpationis præsumptionem quando patroni non sunt domini temporales loci, vbi fundatum est.

- 46 *Abbas in iure patronatus temporalem iurisdictionem habentis non presumitur usurpatio.*
- 47 *Potentia sola pretendendum ius patronatus absque iurisdictione non sufficit ad presumendam usurpationem.*
- 48 *Ius patronatus usurpationis presumptio ex quibus tollatur.*
- 49 *Ius patronatus ex usurpatione acquisitum presumitur in Vniuersitatibus, seu Communitatibus.*
- 50 *Etiamsi Vniuersitas, seu communitas parua sit.*
- 51 *Ius patronatus ex usurpatione acquisitum non presumitur si non totius Vniuersitatis, sed illius partis esse pretendatur.*
- 52 *Ius patronatus mixtum non presumitur ex usurpatione acquisitum.*
- 53 *Ius patronatus priuata persona, & familia potentis non presumitur ex usurpatione acquisitum.*
- 54 *Quid si vna illius pars spectet ad vniuersitatem Parochianorum, & alia ad alias priuatas personas.*
- 55 *Ius patronatus usurpatio quandoque non presumitur.*
- 56 *Præsentationes continuatæ dicuntur si vna sequatur aliam.*
- 57 *Spatium 50. annorum sumit initium ab illo die, quo apparet factam fuisse primam præsentationem.*
- 58 *Præsentationes effectum sortiri dicuntur si sint confirmatæ.*
- 59 *Effectuatio probationum & prouisionum factarum de beneficio tanquam vacante probatur per alterius obitum, vel per resignationem.*
- 60 *Præsentatio non sufficit vnica, licet fuerit effectuatæ spatio 50. annorum.*
- 61 *Ius patronatus in personis potentibus probandum est per scripturas authenticas si illud pretendunt.*
- 62 *Authentica scriptura quæ dicitur.*
- 63 *Attestationes testium in antiquis actis ante Concil. redactæ censentur authenticæ scripturæ.*
- 64 *Testium probatio remanet exclusa in probatione ius patronatus in quo presumitur usurpatio.*
- 65 *Enunciatiua Ordinariorum an & quando probent ius patronatus.*
- 66 *Scripturæ authenticæ si pretendantur deperditæ, non sufficit illas probare per testes.*
- 67 *Potentia maior, vel æqualis in Ordinario non facit cessare formam traditam à Concil.*
- 68 *Ius patronatus ex priuilegio reuocatum est in totum, etiam cum quasi possessione inde sequuta.*
- 69 *Non loquitur de priuilegijs concessis ex causa onerosa.*
- 70 *Priuilegium quando dicatur concessum ex causa onerosa.*
- 71 *Iurapatronatus ex priuilegio etiam cum amplissimis clausulis concessa propter augmentum cadunt sub reseruatione.*
- 72 *Ius patronatus in quasi possessione existens valide præsentat.*
- 73 *Ius patronatus quasi possessio acquiritur ex vnica præsentatione sequuta institutione.*
- 74 *Patroni debent personaliter & præsentialiter præsentare.*
- 75 *Beneficium ius patronatus, quantumvis simplex sit, & possit inferior ad illud institueri, requirit Episcopi examen.*
- 76 *Patroni beneficiorum non debent se in eorum fructibus intromittere.*
- 77 *Cognitio validitatis, vel inualiditatis ius patronatus controuersi ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinent.*
- 78 *Patroni consensus an requiratur in permutatione beneficii ius patronatus.*
- 79 *Resignans beneficium de iure patronatus, cum ipsemet esset eiusdem beneficii patronus, potest præsentare quem vult ad dictum beneficium.*
- 80 *Probationes oblata à patronis non possunt repelli vt eorum patronatus declarentur esse ex Concilio.*
- 81 *Vendentes de per se iura patronatus quam penam incurrant.*
- 82 *Comprehendit etiam hæc pœna se ingerentes in ius patronatus fructuum perceptione.*
- 83 *Parochialis libera non potest vniri parochiali ius patronatus.*
- 84 *Ecclesia libera quæ minatur ruinam, & habet tenuissimos redditus, potest vniri patronatæ cum reseruatione ius patronatus.*
- 85 *Iura patronatus concessa à 40. annis citra Concil. debent reuideri ab Ordinario.*
- 86 *Iurapatronatus interim dum reuidentur per ordinarium patroni sua quasi possessione non sunt priuandi.*

Sicuti legitima patronatum iura tollere, piaque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, vt hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur, decernit sancta Synodus, vt titulus iuris patronatus sit *a* ex *a* fundatione, vel dotatione, *β* qui ex authentico documento, & alijs iure requisitis ostendatur: *γ* siue etiam ex multiplicatis presentationibus *δ* per antiquissimum temporis cursum, *ε* qui hominum memoriam excedat, *ζ* aliasve secundum iuris dispositionem. *η* In his vero personis seu communitatibus, *θ* vel vniuersitatibus, in quibus id ius *ι* plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec memorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, *κ* etiam continuatæ, non minori saltem, quam *λ* quinquaginta annorum spatio, *μ* quæ omnes effectum sortite sint, *ν* authenticis scripturis probentur. *ξ* Reliqui patronatus omnes in beneficijs tam secularibus, quam regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque alijs beneficijs, in cathedrali, vel collegiata Ecclesia: seu facultates, & priuilegia concessa tam in vim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant, *ο* exceptis patronatibus, super cathedralibus Ecclesijs, competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominijs suis habentes, pertinent, & *π* quæ in fauorem studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita *τ* cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaque huiusmodi tanquam libera à suis collatoribus conferantur: ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. *ς* Ad hæc liceat Episcopo, *ρ* presentatos à patronis,

a Suprà sess. 14. de reformat. cap. 17. copia mentis, cum seq. 16. quæst. 1. & cap. nobis de iur. patr.

h Nota pro c. 16. sess. 24. *c* Suprà sess. 24. de reformat. c. 18. & sess. 14. de reformat. c. 13.

patronis, si idonei non fuerint, repellere. 7 Quod si ad inferiores restitutio pertineat: ab Episcopo tamen, iuxta alia statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta irrita sit, & inanis. 8 Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quacumque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obventionum quorumcumque beneficiorum, etiam si verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & donatione essent, nullatenus, nullave causa, vel occasione se intelligant, sed illos liberè Rectori, seu Beneficiario, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. 9 Nec dictum in patronatus venditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas functiones transferre præsumant, si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis subiiciantur, & dicto iure patronatus, ipso iure priuati existant. 10 Insuper accessiones, per viam vnionis factæ de beneficijs liberis, ad Ecclesias iuris patronatus, etiam laicorum, subiectas, tam ad parochiales, quàm ad alia quacumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ijs, quibuscum vniantur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituantur: hæc si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cuiusvis instantiam fient: quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum vnionibus ipsis per surreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in ijs verborum forma, seu derogatione quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur: sed beneficia ipsa vnita: cum vacauerint, liberè, vt antea, conferantur. 11 Que verò à quadraginta annis citrà factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ: hæc nihilominus ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apostolica delegatis, & examinentur: ac quæ per surreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum vnionibus, irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in Ecclesijs, quibuscumque alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti à quadraginta annis citrà, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab ijsdem Ordinarijs, vti delegatis, vt supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediuntur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maximè euidenter Ecclesiæ, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent: atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, a. a. & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

d. Suprà sess.
7. de reform.
cap. 6.

1. **V**ide Mascard. de probat. concl. 956. & concl. 1216. Cabed. de patronat. Regia Coronæ, cap. 6. Franc. Leo in thesauro fori Eccl. essat. part. 2. cap. 2. Card. Tusch. præct. conclus. lit. 1. concl. 617. Galet. in margarita casuum conscientia, verb. Iurispatronatus Zerol. in praxi Episcop. part. 1. eodem verb. Gonzal. ad reg. 3. Cancell. gloss. 18. num. 19. cum seqq. Aloyf. Ricc. in collect. decis. collect. 8. 1558. 1576. & 1693. & in praxi rerum fori Eccl. essat. resol. 124. cum seqq. in 2. edit. & in decisio. Curia Archiepisc. Neapolitan. part. 1. decis. 161. Manic. decis. 198. 208. 244. & 218. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 210. Campan. in diuerso iuris Canon. rub. 11. cap. 1. 2. num. 405. cum seqq. Viuian. in praxi iurispatronat. part. 2. lib. 11. cap. 5. cum seqq. secundum ultimam impress. Molfes. in sum. Theologia moralis tract. 6. cap. 5. ex nu. 44. Seraphin. decis. 1103. 1120. 1141. & 1367. Monet. de commut. ultim. volunt. c. 10. nu. 210. cum seqq. Ioan. Anton. Massob. in praxi habendi cõkursum præl. 7. dub. 3. ex n. 14. Nou. in singul. concl. 94. metipsum de offic. & potest. Episc. p. 3. all. 72. n. 20. cū seqq. latè Ioan. Bapt. Costa de facti scient. & ignor. cent. 1. dist. 90. per tot. Alex. Trentacinq. conf. 65. per tot. vol. 1.

a. Ex fundatione, vel dotatione.] Hæc verba accipienda esse distinctiue resoluit Garc. d. part. 5. cap. 9. num. 141. vbi addit quod sufficit alterutrum probare, scilicet vel titulum ex authentico documento, siue multiplicatas præsentationes. Quamuis ex hoc decreto solum videatur consuetuari iurispatronatus, quod procedit ex fundatione, vel dotatione alicuius Ecclesiæ, non tamen dicendum est quod excludatur, quod competit ex eius constructione, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Iurispatronatus, §. 2. versic. tertio, Gonzal. ad reg. 3. Cancell. gloss. 18. à num. 50. Nicol. Garc. dist. cap. 9. numer. 36. D. Felician. de Vega Archiepiscop. Mexicanus ad cap. quanto 3. de iudic. numer. 15.

In Rota fuit semper resolutum quod dispositio huius decreti, dum tenet quod iurispatronatus debet esse ex fundatione, & dotatione, locum habet tam in possessio, quam in petitorio, Coccin. decis. 479. num. 2. Theodos. de Rubens in singulis ibus Rota p. 2. verb. iurispatronatus, §. 8. pag. 60. Nicol. Gau. de iens. p. 1. c. 2. nu. 198. & p. 5. c. 5. num. 138. b. Qui ex authentico documento, &c.] Iurispatronatus ti-

tulum probari ex authentico documento fundationis, vel dotationis, non priuilegij, aut alterius qualitatis, vel accidentis intrinsecè adueniens, per text. in presenti resoluunt Molfes. d. tract. 6. c. 5. nu. 44. Campan. d. c. 13. num. 403. Monet. d. c. 10. num. 210. Ego ipse d. alleg. 72. num. 21. Ricc. de iurepatr. resol. 8. & 9. Rota apud Viuian. post suam praxim iurispatron. decis. 17. num. 1. & in Albanen. Prioratus 21. May 1603. coram bono mem. Penia, vbi fuit dictum quod nihil pertinet quod Concilium in presenti sustulerit priuilegia, quia non sustulit ea, quæ proueniunt ex fundatione, vel dotatione legitime probata, quod etiam tradit Nicol. Garc. d. cap. 9. nu. 142. vbi addit ad probandum tale priuilegium in lumine fundationis non sufficere immemorabilem, iunctis multiplicatis præsentationibus, nisi probata fama talis privilegij, alijsque concurrentibus requisitis secundum iuris dispositionem.

Iurispatronatus titulus ad formam huius decreto non sufficienter probatur per solum confessionem supplicatis & narrationem, quod beneficium est iurispatronatus alicuius ex fundatione, & dotatione, vt refert decusum Nicol. Garc. de benefec. part. 1. 2. cap. 1. num. 275.

3. Siue ex multiplicatis præsentationibus.] Ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriæ excedat, censeri titulum iurispatronatus probatum, ex hoc text. colligunt Menoch. conf. 336. & de presump. lib. 3. pres. 90. num. 3. cum seqq. Mascard. de probat. concl. 103. num. 9. Gonzal. d. gloss. 18. num. 44. cum seqq. Franc. Leo d. c. 6. nu. 3. Campan. d. cap. 13. ex n. 425. Viuian. d. part. 2. lib. 11. cap. 5. num. 2. Bornig. Caualean. part. 2. decis. 17. num. 10. cum seqq. Alex. Trentacinq. d. conf. 65. num. 1. Monet. d. cap. 10. num. 211. Molfes. d. tract. 6. cap. 5. num. 47. Ego ipse d. allegat. 71. num. 28. Ret. decis. 148. n. 1. & decis. 211. num. 1. p. 1. recent. & decis. 673. num. 2. p. 2. recent.

4. Etiam si nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quamuis in dictis præsentationibus nulla appareat facta mentio fundationis, vel dotationis, amplius decusum quod refertur Gonzal. d. gloss. 18. num. 46. Franc. Leo d. cap. 6. n. 3. Galet. d. verb. iurispatronatus pag. 145. num. 1. Molfes. d. tract. 6. cap. 5. num. 47. in medio nouissime Alphonsi. de Leone de officio Capellani quæst. 4. praxi 2. num. 46.

14. *mm. 46. cum seqq. Ego ipse d. alleg. 72. n. 29. Aloyf. Ricc. in decif. Curio Archiepife. Neap. p. 4. decif. 258. Et in d. praxi fori Ecclefiaft. refol. 127. n. 1. vbi n. 2. obferuat probationes multiplicatas, quamuis interpellatas, & non fuccessiuas probare iufpatronatus, maximè si probetur præfatas præfentationes effectuatæ fuisse ob fuccessiuam præfentationem per obitum præfentatorum. de quo etiam Rota in Aliphana iurifpatronatus 4. Iulij 1629. coram R. P. D. G. hiflorio, ibi, nec releuat quòd non exhibeantur omnes præfentationes continuatæ, quia confuto de duobus extremis, media poffeffio præfumatæ. &c. refert Alphons. de Leone d. q. 4. praxi 2. num. 49.*

15. *Multiplicatæ præfentationes vt dicantur duas fufficere, aſſertunt Caualean. decif. 17. n. 14. p. 2. Mari. Antonin. var. refol. lib. 1. refol. 109. n. 37. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Ecclef. refol. 127. in fin. Campan. d. c. 13. n. 425. quos refero Ego ipse d. alleg. 72. n. 1. quibus addo Caſtr. Palao in opere moral. tom. 2. tract. 13. diſp. 2. p. unctio 3. num. 4. Nouar. concl. 93. sub num. 9. Alphons. de Leone d. quaſt. 4. praxi 2. num. 48. Alex. Tretacio d. conf. 65. num. 1.*

16. *Per antiquiſſimum temporis curſum.] Iufpatronatus probari ex præfentationibus per ipatum centum annorum effectum fortitis, ex quibus præfumatæ titulus fundationis, vel donationis, reſoluit Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 18. n. 44. Borg. Cauale. p. 2. decif. 17. n. 8. Viuian. d. c. 5. n. 33. Rot. decif. 211. n. 1. p. 1. recent. Et decif. 541. n. 2. Et decif. 674. n. 2. p. 2. recent. Et in Florentina Capella 30. Maij 1616. coram R. P. D. Pirouano, apud Viuian. decif. 61. n. 2. Et Burg. S. Donini iurifpatronatus 20. Iunij 1622. coram R. P. D. Merlino, Cauale. decif. 62. n. 4. Burrat. decif. 142. n. 1. Et decif. 172. n. 1. Et decif. 181. n. 11. cad. Rota in d. Aliphana iurifpatronatus, Alphons. de Leone d. q. 4. praxi 2. n. 46. cum seqq. Ego ipse d. alleg. 72. n. 35. nam iufpatronatus dicitur probatæ ex fundatione & donatione, ſi conſtet de præfentationibus per centum annos effectum fortitis, Cauale. decif. 547. num. 1. Rot. in Parmen. Prioratus 23. Ianuarij 1621. coram bona mem. Dunoetto, & dicit Nicol. Garc. d. c. 9. n. 141. Iufpatronatus ex ſolis præfentationibus continuis vitra hominum memoriam probari, ex fundatione & donatione, licet in eis nulla facta fuerit mentio de fundatione, vel donatione.*

17. *Antiquum enim in materia probationis illud dici quod excedit centum annos, aſſertunt Duen. reg. 299. n. 7. Menoch de arbit. caſu 3. Brunor. à Sole in locis communib. verb. antiquitas 4. Mascard. de probat. concl. 103. ex n. 1. Surd. conf. 243. n. 24. Franc. Leo in Theſauro fori Ecclef. p. 2. c. 21. num. 5. Mari. Antonin. d. lib. 1. refol. 80. n. 11. Gutier. conf. 1. n. 5. Ceuall. commun. contra communes, q. 302. n. 9. Morla in emporio iuris p. 1. tit. 11. q. 11. n. 7. Farin. in praxi crimin. p. 1. q. 47. n. 112. Et p. 2. q. 69. n. 142. Monet. d. c. 10. n. 212. Nicol. Garc. de benefice. p. 2. c. 2. n. 263. Rot. decif. 520. 521. Et 584. p. 4. diuerſor.*

18. *Antiqui igitur probatio ſi fiat per ſcripturas, & instrumenta, centum annos requirit, per teſtes verò ſexaginta fufficere, obferuat Flamin. de conſilient. q. 28. n. 235. & cenſuiſſe Rot. refert Nicol. Garc. de benefice. part. 5. c. 9. n. 92. Et part. 12. cap. 2. num. 265. Ego ipse d. alleg. 72. num. 38.*

19. *Defectum modici temporis nõ tollere effectum centenariæ, reſoluit Lotter. de re benefice. lib. 2. quaſt. 7. num. 63. & fuit dictum in Burgi S. Donini iurifpatronatus 9. Decembris 1622. coram R. P. D. Merlino, relata à Viuian. poſt praxim iurifpatronatus. decif. 17. num. 4. Et in d. Florentina capella; impreſſa per eundem decif. 61. num. 3.*

20. *Quæ hominum memoriam excedat.] Ad probandum hoc tempus immemoriale fufficere memoriam quadraginta annorum, & quòd de reliquo tempore teſtis deponat ſecundum auditum & formam, per doctrinam gloſſ. eõnũniter receptæ in c. 1. de præſcript. lib. 6. tenent Balb. de præſcript. part. 2. quinte partis. quaſt. 6. num. 43. Cõu in reg. poſſeſſor. p. 2. §. 3. num. 7. Mascard. concl. 103. Ioan. Garc. de expenſis cap. 9. num. 9. Molin. de primogen. lib. 2. c. 6. n. 31. al. Molin. de iuſtit. tract. 2. diſp. 76. n. 5. Monet. de decim. c. 5. num. 77. Rot. in Sorana iurifpatronatus 28. Aprilis 1603. Et in Tacent. Parochialis 27. Iunij eodem anno coram Card. Pamphilio ſen.*

21. *Et teſtes debere eſſe faltem quinquaginta quatuor annorum, aſſertunt Brunor. à Sole in locis communib. verb. teſtis. 20. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Ecclef. reſol. 128. Ego ipse d. alleg. 72. n. 37. Rot. in d. Sorana.*

22. *Immemorialem per teſtes minimè dici ſufficenter Barboſ. Collett. in Concl. Trid.*

articulatam, ſi teſtes non dicant quòd non audierunt, nec viderunt contrarium, fuit tentum in Rota coram Seraphim. decif. 1367. num. 1. Rota in d. Tacent.

14. *Ad conficiendam huiusmodi immemoriam tam in teſtibus, quàm in instrumentis concurrere debere annos elapſos viſque ad terminum controuerſiæ motæ, & non tempus decurſum viſque ad Concilij publicationem, referunt decifum Gonzal. d. gloſſ. 18. num. 89. Piaſec. in praxi Epife. part. 2. cap. 5. num. 7. poſt princip. vbi etiam reſolutum aſſertit probata immemoriam præſumptam iufpatronatus ex fundatione.*

15. *Tempus litis deducendum eſſe tam in instrumentis, quàm in teſtibus quando queritur an ſint de antiquo, cenſuit Rot. decif. 185. ante num. 1. part. 1. Et decif. 233. in fine, part. 4. diuerſ. Et decif. 160. sub num. 9. part. 1. recent. Et in Nouarrien. honorum 7. Iunij 1619. coram Card. Sacrato, atque etiã deducendum tempus prouiſionis Apoſtolice, tenuit eadem Rota non ſemel, vt conſtat ex allegatis in Arctina capellania 18. Maij 1616. coram bona mem. Buratto, inter eius impreſſas decif. 176. num. 4.*

16. *Non ſuffragari immemoriam, ſeu continuatæ præfentationes quando conſtat de initio inualido à principio, vt ſi appareat quòd fuerit uſurpatum iufpatronatus ex priuilegio, & non ex fundatione & donatione, referunt decifum Gonzal. d. gl. 18. num. 48. Piaſec. d. cap. 6. n. 7. verſ. non tamen. Mantica decif. 318. ex num. 1. Ego ipse d. alleg. 72. num. 67. Rot. decif. 548. num. 2. part. 2. recent.*

17. *Iufpatronatus aliquod quando præſumitur ex priuilegio, vel conſtat de origine priuilegij, & adest immemorialis, illa nihil prodeſt, vt referunt decifum Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 119.*

18. *Iufpatronatus ex priuilegio Epifeopi conſeſſum, in cuius pacifica poſſeſſione extiterunt præſentati patroni per 140. annos, nõ prodeſt, cum n. conſtet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria poſſeſſio prodeſſe non poteſt ob malam fidem, ideoque per hoc decretum ſublatur, vt reſtat reſolutum Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 9. num. 128.*

19. *Nec requirit eundem rigorem quando lis eſt inter compræſentatos, qui non ſunt potentes, & Concilium in præſenti non grauare eos dunori probatione, ceſſante ſuſpitione uſurpationis iurifpatronatus, reſoluit Caſſad. decif. 2. num. 5. de probat. & fuit dictum in Firmiana iurifpatronatus 21. Maij 1591. coram Orano, Et in Florentina Capella 30. Maij 1616. coram R. P. D. meo Pirouano.*

20. *Vnde iufpatronatus poteſt præſcribi ab vno contra alium compatronum ſpatio 40. annorum cum titulo colorato, reſoluit Lambertin. p. 2. lib. 1. art. 5. q. 11. prin. Calet. d. verb. iufpatronatus pag. 144. col. 2. Gonzal. d. gl. 18. n. 57. Franc. Leo d. cap. 6. num. 8. in fine. Mari. Antonin. d. lib. 1. reſol. 108. num. 28. Ego ipse d. alleg. 72. num. 68. Rot. decif. 146. num. 5. part. 2. recent. & apud Poſtum poſt tract. mandati de manutenendo decif. 239. num. 10.*

21. *Aliæ ſue ſecundum iuris diſpoſitionem.] Multis modis in perſonis priuatis, & in quibus uſurpationis præſumpcio non cadit, probatur iufpatronatus, in illis enim Concil. in præſenti nihil alterauit circa huiusmodi probationem, Rota decif. 331. prop. ſin. p. 2. diuerſ. Et decif. 369. n. 2. p. 2. recent. Cauale. decif. 560. n. 1. Et in Florentina Capella 30. Maij 1616. coram R. P. D. meo Pirouano, impreſſa per Viuian. decif. 61. n. 1. & affirmat Theodoſ. de Rubels in ſingular. Rota verb. iufpatronatus §. 6. pag. 59. no. 2. Rotã ſæpe dixiſſe quòd in iufpatronatus priuatori nihil per Concilium Trid. ſit innouatũ, & ideo remaneat ſub diſpoſitione iuris cõmuniſ.*

22. *Et primò probatur ex præfentationibus per quadraginta annos effectum fortitis, dummodo cũ huiusmodi quadragenaria poſſeſſione concurrat publica vox & fama, vel aliæ præſumptiones, qua vim habeant famæ, Caſſad. decif. 3. num. 4. cum ſeqq. de probat. Achil. decif. 6. eod. tit. Rot. decif. 360. ex nu. 8. Et decif. 694. n. 6. p. 2. rec. coram Reuerendiſſimo D. meo Cocino decif. 174. n. 2. Et in Lucana iurifpatronatus de Podijs 26. Iunij 1619. coram bona mem. Dunoetto, Et in Piſeren. capella 10. Iunij 1622. coram Card. Veroffio, Et in Auximana beneficiorum 6. Februarij 1623. coram R. P. D. meo Pirouano, Burat. decif. 172. num. 18. vbi num. 2. fuit dictum prædicta procedere quando non conſtat de initio contrario, vel de præcedenti ſtatu libertatis. Et decif. 338. num. 1.*

vbi in fine subdit quadragenariam, & famam copulatiuè requirit ad docendum de iurispatronatus. Quomodo probetur fama in hoc casu, vide Castr. Palao d. tom. 2. d. sp. 2. punto 3. num. 6. vers. sexto, Alphons. de Leone d. q. 4. praxi 2. num. 66. cum seqq.

22. Quod ad probandam quadragenariam sufficiat vnica presentatio si presentatus per 40. annos fuerit in possessione, nec vnquam euenierit casus nouae presentationis, gloss. in verb. vno, vel pluribus, in cap. cum de beneficio, de prebend. in 6. Federic. de Senis conf. 234. num. 4. in princip. vers. ad id quod queritur, Cardin. conf. 62. num. 8. Achil. decif. 5. num. 1. de iurispatr. quos sequuta est Rot. in Bergomen. capellania 18. Maij 1629. coram R. P. D. Merlino.

23. Vnde famam solum non sufficere tenuerunt Steph. Gratian. discept. forens. cap. 3. 10. nu. 30. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resol. 130. & d. Neapol. decif. 274. num. 8. & 9. part. 4. Mantie. decif. 198. num. 4. Nicol. Garc. de benefic. part. 5. c. 4. num. 40. Ego ipse d. alleg. 72. num. 43. & seq. Rot. decif. 333. num. 5. part. 1. recent. & decif. 235. num. 2. part. 2. recent. Nam sola fama in antiquis ad probandum iurispatronatus non sufficit, nisi quando adest longissima quasi possessio presentandi effectiua, Achil. decif. 6. de iurispatr. Castad. de if. 2. num. 4. de probat. Pute. decif. 60. num. 5. lib. 1. & decif. 35. lib. 2. Caualer. decif. 159. num. 5. & in alijs citatis a Theodos. de Rubeis singular. Rota tomo 2. verb. iurispatronatus, §. 4. pag. 59. Alexand. Trentacin. d. consil. 65. à nu. 8. vol. 1. Quod quidem intelligat vt procedat quoad plenam probationem iurispatronatus, veluti si controuersia esset cum Ordinario; secus tamen quando non agitur principaliter, sed incidenter, quia tunc sufficiunt leuiore probationes, Mantie. decif. 318. sub num. 5. vers. nec obstat, quem citat Ferret. in annot. ad decif. 111. Buratt. num. 21. citati per me d. alleg. 72. nu. 40. & 41. Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiep. Neapol. decif. 274. num. 5. & decif. 306. p. 4. Rot. decif. 224. nu. 4. & 5. part. 1. recent. Theodos. de Rubeis vbi supra §. 1.

24. Secundo probari iurispatronatus per enunciatiuas centum annos, & hominum memoriam excedentes, resoluunt Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 21. Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decif. 274. num. 5. & decif. 306. Rot. decif. 224. num. 4. & 5. part. 1. recent. Ego ipse d. alleg. 72. num. 40.

25. & 41. Enunciatiuas enim Ordinariorum multum defertur in probatione iurispatronatus, quia praesumuntur scire qualitates beneficiorum, & vplurimum se reddunt difficiles ad instituendum, Mantie. decif. 318. num. 2. & decif. 330. num. 3. Coccin. decif. 229. in fine, & decif. 230. num. 3. Rot. decif. 518. num. 3. part. 1. recent. dummodo sint saltem duae enunciatiuae, quia regulariter enunciatiua vnica non probat, etiam si sit antiqua, Rot. decif. 160. num. 6. & decif. 169. num. 2. part. 1. recent. & decif. 170. num. 3. part. 2. etiam recent. Et dummodo prouentiant à diuersis personis, & à diuerso fonte, quia si ab eadem persona prouentirent, licet plures, pro vnica tantum haberentur, Caputaq. decif. 337. num. 6. part. 3. Rot. d. decif. 388. num. 1. part. 1. & d. decif. 289. num. 1. part. 2. diuers. & decif. 295. num. 7. p. 1. recent. Beltram. ad Greg. decif. 407. nu. 6. Et dummodo sint enunciatiuae plurium instrumentorum à diuersis Notarijs confectorum, Achil. decif. 8. num. 2. de iurispatr. Rot. decif. 518. nu. 2. & 3. part. 1. recent. & non emanent a personis suspectis, & interesse habentibus. Rot. decif. 405. num. 2. p. 1. recent. Et denique vbi enunciatiuae sunt plures, & à diuersis personis non suspectis emanatae, & antiquissima, plenè probant iurispatronatus, etiam contra tertium, Buratt. decif. 807. num. 2. Rot. in nullius, sen Squillacen. iurisdictionis 4. Martij 1616. coram bona memoria Andrea, & in Burgi S. Domini iurispatronatus 20. Iunij 1622. coram R. P. D. Merlino.

26. Tertio probari iurispatronatus per insignia alicuius familiae sculpta in Ecclesia, resoluunt Lambert. de iurispatr. lib. 3. quest. 5. art. 4. num. 2. Roman. sing. 480. Menoch. de presump. lib. 3. praes. 90. num. 10. & pres. 120. num. 31. Castr. Palao d. punto 3. num. 6. vers. quarto, Seraphin. decif. 552. nu. 2. & decif. 1141. num. 7. vbi quod concurrentibus alijs admiculis plenè probent iurispatronatus; Rot. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano decif. 230. nu. 1. & inter recentiores decif. 13. sub nu. 3. ad fin. & decif. 518. nu. 5. p. 1. & decif. 548. nu. 7. p. 2. & fuit dictum in Lucana iurispatronatus 26. Iunij 1619. coram bo. me. Duno etio, apud Viuanum post suam

praxim iurispatr. decif. 26. nu. 15. & 16. Intellige quando apparet illa esse ita antiqua, prout est Ecclesia, vel capella, in qua adsunt, adeo quod non possit assignari alia causa, ob quam fuerit apposta, nisi in fundatione Ecclesiae, alias enim potuissent apponi ob restaurationem, vel ob elemosinam, ex quibus iurispatronatus non acquiritur, vt dicit Rot. in Calaguritana prouidentiarum 17. Maij 1591. coram Gipro, & decif. 230. nu. 1. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & coram Card. Caualerio decif. 159. nu. 8. licet eadem Rot. d. decif. 13. sub nu. 3. p. 1. recent. dixerit quod licet insignia non appareant adeo antiqua, vt dici possit fuisse apposta in fundatione, nihilominus suffragantur ad probationem iurispatronatus; quia praesumuntur per patronos apposta ad conseruationem sui iuris.

27. Quarto probari iurispatronatus ex denominatione capellae alicuius familiae, censuit Rot. decif. 694. num. 6. p. 2. recent. Et quando Epitaphia, seu littere scripte in lapidibus Ecclesiae mentionem faciunt de familia. Lambert. de iurispatr. p. 2. art. 4. quest. 10. princ. lib. 2. nu. 11. Matcard. concl. 958. num. 28. Salgado d. cap. 10. num. 276.

28. Quinto probari iurispatronatus ex inscriptione antiquissima in Ecclesia, resoluunt Franc. Leo d. cap. 6. nu. 4. Lambert. d. tract. lib. 2. part. 2. art. 9. 10. Ferret. consil. 293. nu. 9. lib. 2. Hieronym. Gabr. consil. 196. num. 9. lib. 2. Menoch. de presump. lib. 6. praes. 73. num. 7. Salgado d. cap. 10. num. 275. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resol. 125. num. 3. in fine. Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 91. Molles. d. tract. 6. cap. 5. num. 46. Ego ipse d. allegat. 72. num. 50. Rot. decif. 374. num. 7. part. 2. recent. & in Mutinen. plebis 24. Nouembris 1623. coram Reuerendissimo D. meo Coccino.

29. Sexto probari iurispatronatus ex sententia antiqua Episcopi, qua iudicauit ad presentationem alicuius patroni beneficium pertinere, sentent. Pute. decif. 237. lib. 2. in correctis. Hieron. Gabr. consil. 198. num. 4. lib. 2. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 125. Rot. in Florentina Canoniciatus 11. Decembris 1615. coram bona memoria Buratto, inter eius impressas decif. 142. num. vltim. Seraphin. decif. 1141. idem Aloyf. Ricc. in tract. de nouissima probat. iurispatronatus resol. 126. à nu. 1. & resol. 235. à princip. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 13. nu. 152. Clarin. forens. controuers. lib. 1. cap. 5. nu. 5. cum seqq. vbi num. 10. subdit quod si semel lata sit sententia cum magna cognitione causae, & fabricata processu super probatione iurispatronatus, si denuo contingat vacatio, non erit amplius elaborandum. Antiquum autem existimari quies quadraginta retro annis completis lata fuerit, dicit Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 310. ex num. 90. quem refero Ego ipse d. alleg. 72. num. 49. & ex num. 90.

Septimo probari iurispatronatus ex litteris institutionibus Antistitum, quibus attestatur beneficium ad presentationem alicuius patroni pertinere, resoluunt Flamin. de resignat. lib. 8. quest. 11. num. 38. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 80. numer. 1. Ego ipse d. allegat. 72. num. 47. Rot. decif. 376. & 1447. lib. 3. part. 3. diuers. quamuis aliqui beneficiati fuerint admissi vigore prouisionum Apostolicarum, quae non mutant statum iurispatronatus, quia Papa semper praesumitur iuxta naturam, & qualitatem beneficii conferre, nec extendit praedicare patronis. Caualer. decif. 390. nu. 5. Rot. decif. 546. nu. 3. p. 1. recent. & decif. 347. nu. 2. & decif. 360. nu. 14. ad fin. p. 2. etiam recent. & in Lucana Canoniciatus 23. Martij 620. coram bo. me. Duno etio, & in Asculana Plebania 12. Ianuarij 1624. coram R. P. D. Merlino, & in Sorana beneficij 28. Februarij 1625. coram eodem quod quidem procedere quando verè constat de anteriori statu contrario, non autem si de illo non constat, fuit dictum in Placentina Plebis Carpineti 7. Nouembris 1622. coram R. P. D. Pirouano, & coram Cardin. Caualer. decif. 252. nu. 2. & decif. 266. nu. 2. Et etiam quando non sumus in potentibus, Rot. in d. Tacen. Parochialis, Rota solet multum deferi et attestacionibus Ordinariorum tanquam attestantium de re ipsa praedicali; dum enim canonizatur iurispatronatus, prouant se spe vltius liberè conferendi. Ita ex conf. Purpurati 553. nu. 6. Rot. decif. 11. de iurispatr. in nouis, Achil. de Grassis decif. 7. de iurispatr. Pute. decif. 172. lib. 1. & decif. 242. lib. 2. Castad. decif. 2. de iurispatr. Seraph. decif. 1141. nu. 8. Caualer. decif. 55. nu. 2. & decif. 61. nu. 3. cum alijs citatis à Theodos. de Rub. in singularib. Rotè p. 2. verb. Ordinar. §. 2. pag. 74. Illud

51. Illud autem aduertere oportet ex certo subsidio alicui præstito tanquam patrono non probari iuspatronatus, ut per Rot. *decis. 1245. num. 1. lib. 3. part. 3. diuers.* quam refero Ego ipse *d. alleg. 72. num. 46.* Sicut etiam ad illud probandum minimè sufficere libros visitationum, tenent Piafec. in *praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 7.* Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 125. num. 2.* Molfes. *d. tract. 6. cap. 5. num. 45.* Ego ipse *d. allegat. 72. num. 48.*
32. *In ijs vero personis, seu Communitatibus, &c.]* Rota sapè censuit per hoc decretum quòd ad probandum iuspatronatus familie potèntis propter timorem vsurpationis, sit probandus legitimus titulus, vel immemorabilis simul cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum, & quòd habuerint effectum, & de illis cõfiter per authentica instrumenta, ita ex plurimis ipsius Rotæ decisionibus firmat & attestatur Theodos. de Rubeis in *singularibus Rotæ p. 2. verb. Iuspatronatus §. 5. pag. 59.* Alexandr. Trentacinq. *dict. consil. 65. numer. 9. versio. quarto.*
- Habete locū in Ecclesiis receptitiis, quo ad probationem iurispatronatus in personis suspectis, tradit Sel. in *select. cap. 27. num. 18.* vbi refert decretum in *Calaguritana 13. Septembris 1631.* & cum indistinctè fiat mentio de personis in quibus iuspatronatus plerumque ex vsurpatione præsumitur acquisitum, ideo non abs re erit aliquas familias nominatim exprimere, que quò ad hunc effectum ex sententia Rotæ potèntes dicuntur, & antequam ad illas deueniam, sciendum est quòd Gonzal. §. 18. num. 66. *decisum refert, personas istas esse omnes dominos ciuitatum, castrorum, aut locorum, Duces, Marchiones, Comites, Barones & alios quoslibet dominos perpetuam iurisdictionem habentes.*
33. De Imperatore scripsit Pute. *decis. 60. aliàs 56. lib. 1. in correctis.*
34. De Rege Aragoniæ apud Mohedan. *decis. 10. num. 4. de iurepatron.*
35. De infante Portugalix apud Puteum *decis. 57. aliàs 55. lib. 1. in correctis.*
36. De Barone, alioque domino iurisdictionem temporalem habente tractant Gonzal. *d. gloss. 18. num. 66. vers. ex his personis.* Aloyf. Ricc. *id. d. praxi resol. 132. num. 1.* Molfes. *d. tract. 6. cap. 5. num. 61.* Rot. *decis. 53. num. 2. & 6. part. 1. recent. coram Gregor. X V. decis. 222. num. 1.* & apud Posti. *post tract. mandati de manutenendo decis. 238. num. 13.* Iuspatronatus enim domini loci, vbi situm est beneficium, præsumi ex dispositione Concilij in præsentem vsurpationem, & in eo probando requiri maiorem, & exactiorem probationem non solum ex petitorio, sed etiam ex possessorio, censuit eadem Rota *decis. 421. num. 1. & decis. 756. num. 3. part. 2. recent.* Vnde iurispatronatus vsurpationem præsumi si probetur eum, qui est in possessione iurispatronatus, fuisse dominum loci illius, in quo est beneficium, censuit Rot. *decis. 219. num. 1. part. 1. recent.*
38. De quocunque altero Magnate apud Caputaq. *decis. 128. num. 1. part. 2.* estque *decisio 1273. lib. 3. part. 3. diuers.* & fuit dictum in *Lucana iurispatronatus de Podijs 5. Martij 1621. coram Reuerendissimo D. meo Coccino, impressa per Viuian. post suam praxim iurispatron. decis. 31.*
39. De quolibet ex familia Columpe apud Caputaq. *d. decis. 128.* & Rot. *decis. 199. lib. 2. diuers.* relatum per Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 132. num. 1.* & fuit dictum ex præcitata *Lucana iurispatronatus de Podijs.*
40. De quolibet ex familia de Sabelis Rot. in *Sabien. iurispatronatus 26. Octobris 1594. coram Litta, & 6. Martij 1596. coram Penia, relata in d. Lucana iurispatronatus de Podijs.*
41. De altero ex familia Vrsinorum, eadem Rot. *decis. 842. lib. 3. part. 2. diuers. & decis. 199. num. 1. p. 2. etiam diuers.* refertur in *d. Lucana iurispatronatus de Podijs.*
42. De quolibet ex familia Neapolitana de Caracciolis, Rot. in *Neapolitana Capellania 29. Ianuarij 1571. coram Cardin. Lancellotto, & apud Postium decis. 238. num. 16. in fine.*
43. De nobilibus Venetis in statu Venetorum Rot. apud Seraphin. *decis. 952. num. 6.* relata in *d. Lucana iurispatronatus de Podijs.* & apud Posti. *d. decis. 238. in fine,* & in citatis *Barbos. Collect. in Concil. Triet.*
- per Ferentil. in *annot. ad decis. Buratti 832. num. 8.*
- Denique iuspatronatus à qualibet familia potènti obtentum præsumi ex vsurpatione acquisitum, tenent Marti. Antonin. *var. resolut. lib. 1. resolut. 33. num. 2.* Nicol. Garc. *d. cap. 9. ex 98.* Ego ipse *d. alleg. 72. nu. 61.* Mantie. *decis. 257. num. 5.* Greg. *decis. 222. num. 1.* Puteus *decis. 55. cum seqq. & decis. 99. lib. 1. in correctis.* Rot. *decis. 5. part. 2. lib. 2. diuers. & decis. 532. part. 3. lib. 3. etiam diuers. & in d. Lucana iurispatronatus de Podijs, & in Comacien. & Ferrariens. Præpositura 15. Decembris 1625. coram bona mem. Remboldo.*
- Iuspatronatus dici priuatorum ad effugiendam vsurpationis præsumptionem quando patroni non sunt domini temporales loci, vbi fundatum est iuspatronatus, censuit Rota *decis. 364. nu. 1. part. 2. recent.* vbi subdit quòd iuspatronatus probatur secundum quòd ius commune disponit, & secundum Concil. in præsentem, quando patroni sunt personæ priuatæ, & non domini temporales, refero Ego ipse *d. alleg. 72. nu. 66.* In iurepatronatus Abbatis temporalem iurisdictionem habentis non requiruntur ampliores illa probationes, quas Concil. expocit in ijs personis, in quibus præsumitur vsurpatione, ut per Aldanū in *compend. Canon. resol. lib. 4. tit. 10. nu. 8.* vbi dicit resolutum in *Sublacen. 12. Septembris 1670.* Et præsumptionem vsurpationis non cadere in Ecclesia, seu monasterio, domina castri, cum sit iustitiæ cultrix, censuit Rot. in *Lauden. iurispatronatus 28. Iunij 1630. coram R. P. D. Pirouano,* quam refert Alphons. de Leone *d. quest. 4. praxi 2. num. 81.*
- Vnde si concurreret sola potèntia pretendendum iuspatronatus absque iurisdictione, tunc non habere locum forma data à Concilio in præsentem, tenent Hieron. Gabr. *consil. 192. num. 3. & 4. lib. 2.* Rot. *decis. 374. part. 2. recent.* & fuit dictum in *Lucana iurispatronatus 26. Iunij 1619. coram bona mem. Dunoferro confirmata 2. Decembris 1619. coram eodem, sed alibi contrarium verius.*
- Iurispatronatus vsurpationis præsumptionem tolli ex præsentationibus similium beneficiorum per tempus à Concil. requisitum, censuit Rot. *decis. 481. num. 2. part. 1. recent.* & ex præsentationibus continuatis spatio quinquaginta annorum, eadem Rot. *d. decis. 481. num. 1.* & ex instrumentis fundationis, eadem Rot. *decis. 211. num. 3. p. 1. recent.*
- ¶ *Vel Vniuersitatibus.]* In Vniuersitatibus, seu Communitatibus præsumi iuspatronatus ex vsurpatione acquisitum, tradunt Caualean. *decis. 17. num. 7. part. 2.* Gonzal. *d. gloss. 18. num. 63.* Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 131.* Nicol. Garc. *dict. cap. 9. num. 102.* vbi quòd habet locum in vniuersitate Parochianorum, Et in vniuersitate Iuristarum. Rota apud Alphons. de Leone *d. quest. 4. praxi 2. num. 93. cum seqq.*
- Etiam si Vniuersitas, seu communitas parua sit, secundum Nicol. Garc. *d. cap. 9. num. 102.* Aloyf. Ricc. in *dict. praxi resol. 135.* & in *collect. decis. part. 4. collect. 1240.* Rot. *decis. 481. num. 1. part. 1. recent.* & in alijs locis per me relatis *d. alleg. 72. num. 62.* Viuian. *d. cap. 5. num. 75.* & fuit dictum in *Lucana iurispatronatus 31. Ianuarij 1620. coram bona mem. Dunoferro impressa Viuianum post praxim iurispatronatus decis. 28. num. 1.*
- Iuspatronatus ex vsurpatione acquisitum non præsumi si non totius Vniuersitatis, sed illius partis esse prætentatur, referunt *decisum Gonzal. d. gloss. 18. numer. 69.* Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 135. in fine.* Ego ipse *d. alleg. 72. num. 64.* Viuian. *d. cap. 5. num. 77.*
- Nec ex vsurpatione acquisitum præsumitur ad effectum probationum ampliorum, si sit mixtum septem officialium laicorum nomine Vniuersitatis laicalis, & trium Ecclesiasticorum priuato nomine præsentantium ratione mixturæ, & fauore Ecclesiæ, ut per Sel. in *select. Canon. cap. 27. num. 24.* vbi refert *decisum in Pampilonen. 8. Augusti 1620.*
- Si priuata persona, seu familia haberet iuspatronatus simul cum familia potènti, vel vniuersitate, tunc non esse necessariam probationem præscriptam à Concil. in præsentem, resolutum Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præf. 99. n. 15.* & 16. & *consil. 654.* Rot. *decis. 154. sub num. 7. part. 2. recent.* & fuit dictum in *Firmana Altaris de Dorij 15. Februarij 1610. coram Cardin. Marquemont. Causal. decis. 89. num. 2.*

54. Jurispatronatus vsurpatio an presumatur quando vna illius pars spectat ad Vniuersitatem Parochianorum, & alia ad alias priuatas personas? vide Rot. *decis. 219. num. 2. part. 1. recent.* Et quod non presumatur vsurpatio quando communitas, vel vniuersitas simul cum non suspecta persona possidet, censuit Rota in *Lauden. iurispatronatus 28. Iunij 1630. coram R. P. D. Pironano*, quam refert Alphons. de Leone d. *quest. 4. praxi 2. num. 87.*
55. *Plerumque ex vsurpatione.* Jurispatronatus vsurpationem quandoque non presumit aduerit Rot. *decis. 224. num. 9. part. 1. recent.* & pluries apud me d. *allegat. 72. nu. 63.* praeicipue stante initio acquisitionis ex alia causa, vt fuit dictum in *Leodien. Parochialis 18. Decembris 1623. coram R. P. D. Merlino vers. nec etiam.*
56. *Etiam continuata.* Vt scilicet vna sequatur aliam, ex Flamin. d. *quest. 28. nu. 255.* Aloyf. Ricc. in d. *praxi resol. 133. vers. amplius secundò*, quos refero Ego ipse d. *allegat. 72. nu. 55.* Non est tamen necessaria probatio continuati temporis in presentando, si probentur extrema, cum tunc media presumantur. Rot. in *D. Florentina Capella 30. Maij 1616. coram R. P. D. Pironano*, impressa per Viuiam. post *praxim iurispatron. decis. 61. nu. 4.* & in *Iannin. Abbatia 13. Iunij 1625. coram bo. me. Buratto* apud eundem Viuiam. *decis. 38. nu. 4.*
57. *Quinquaginta annorum spatium.* Sumere initium ab illo die, quo apparet factam fuisse primam presentationem, & antiquiorem productam in actis cum sequenti institutione, eosque numerari vsque ad diem litis postremo motae, in qua controuerit, an sit & constet de iurispatronatus, refert ex Rota *decisione Campan. d. rub. 11. cap. 13. num. 426.*
58. *Qua omnes effectum sint sortita.* Effectum sortiri dicuntur si sint confirmatae presentationes. Flamin. d. *quest. 28. num. 256.* Aloyf. Ricc. in d. *praxi resol. 133. vers. amplius tertio.* Seraphin. *decis. 1141.* Massobr. in *praxi habendi concursum pral. 13. dub. 4. ex num. 3.* Ego ipse d. *alleg. 72. num. 56.*
59. Rota saepius canonizauit doctrinam Oldradi *conf. 229.* quod probetur effectiuatio presentationum, & prouisionum factarum de beneficio tanquam vacante per alterius prouisi obitum, apud Seraphin. *decis. 337. num. 1.* & *2. & decis. 1141. num. 1. vers. & ista.* Gregor. XV. *decis. 215. num. 1.* & ibi addend. *num. 8.* Cardin. Caualer. d. *decis. 625. numer. 3.* & in *Aquilana beneficij 6. Aprilis 1620. coram bene. mem. Remboldo.* & in *nullius, seu Taurinen. Prioratus 13. Ianuarij 1625. coram R. P. D. Merlino.* & in *Iannin. Parochialis 13. Martij 1626.* & *19. Aprilis 1627. coram R. P. D. Duran.* Quae doctrina procedit ne dum quando beneficium vacauit per obitum, verum etiam per renunciationem, in quibus terminis loquuntur Seraphin. *decis. 337. num. 1.* Rota *decis. 423. num. 2. part. 2. recent.* Cardin. Caualer. *decis. 424. in princip.* & *decis. 655. num. 6.* & in *Lucana iurispatronatus 26. Iunij 1619. coram bene. mem. Duvozetto.* & in *Romana iurispatronatus, seu beneficiatus 9. Decembris 1619. coram bene. mem. Vbaldo.* & in *Neocastren. Parochialis 30. Ianuarij 1623. coram R. P. D. meo Nauarro.* & in *Sulmonen. beneficij 9. Iunij 1623. coram eodem.* & in *d. nullius, seu Taurinen. Prioratus.* Quamuis contrarium senserit eadem Rot. *decis. 564. sub nu. 10. vers. quamuis autem effectiuatio part. 4. diuers.* & in alijs, quas refert & sequitur Gonzal. ad *reg. 8. Cancell. gloss. 18. n. 35. vers. hoc tamen.* Habet etiam locum doctrina, quando beneficium vacauit per contractum matrimonij, & alius postea ad illud presentatus, & prouisus fuit. Rot. in *Auximana beneficiorum 6. Februarij 1623. coram R. P. D. Pironano.*
60. Non sufficit vnica presentatio, licet fuerit effectiuata spatio 50. annorum, & vltra, quia Concilium non contentatur vnica presentatione cum requirat plures, eaque effectiuatas, vt resoluunt Rot. *decis. 557. sub num. 1. vers. hic autem, part. 4. diuers.* & in *Sorana iurispatronatus 28. Aprilis 1603. coram Cardin. Pamphilio.*
61. *Authenticis scripturis probentur.* Personas potentes, & in quibus vsurpationis praesumptio cadit, tenent probari iurispatronatus per scripturas authenticas, si illud praetendunt, resoluunt Gonzal. d. *gloss. 18. num. 76.* Nicol. Garc. de *benefic. part. 5. cap. 3. num. 98.* & *113.* Loter. de *re benefice. lib. 2. g. 13. ex num. 128.*
62. Authenticam scripturam quo ad hoc propositum censeri Bullam Episcopi, seu consensum in scripto datum ad fundandum, construendum, seu dotandum, obseruant Piafec. in *praxi Episcop. part. 2. cap. 5. Viuiam. d. cap. 5. num. 22.* Aloyf. Ricc. in d. *praxi fore Eccles. resol. 125. in 2. edit. & resol. 126. resoluunt vt scriptura dicatur authentica, debere continere omnia requisita à iure necessaria tam in confessione, quam extractione.* Nicol. Garc. d. *cap. 9. nu. 8. sum segg. Moltet. d. cap. 5. num. 44. in fine.*
- Et attestaciones testium in actis antiquis ante Concil. 63. redactas censeri etiam authenticas scripturas, ita quod per illas intelligatur satisfactum dispositioni Concilij in presentibus, concludit Menoch. *consil. 336. num. 23.* quem sequuntur Campan. d. *rub. 11. cap. 13. num. 410.* & Ego ipse d. *alleg. 72. num. 26.* & me citato in illo loco Viuiam. d. *cap. 5. num. 18.* per egregiam doctrinam Angel. in *7. vlt. col. 2. vers. sed Innocentius, C. de editio. D. Adriani tollit.*
- Testium igitur probationem remanere exclusam, ac 64. proinde cum Concilium requirit pro forma, quod de presentationibus constet per authenticas scripturas, non sufficere illas probare per testes, vel per aliud aequipollens, tenent Paris. de *confident. quest. 28. num. 147.* Gonzal. d. *gloss. 18. num. 79.* & *80.* Piafec. in *praxi Episcop. p. 2. c. 5. num. 5.* Marecot. *var. lib. 2. cap. 52. num. 2.* Franc. Leo d. *cap. 6. num. 6.* Nicol. Garc. d. *cap. 9. num. 113.* & *114.* Mantica *decis. 89. num. 2.* vbi quod ita respondit S. Congregatio Illustriss. Cardinalium S. Concilij Tridentini, interpretum, Beltramin. in *addit. ad Gregor. decis. 222. num. 11.* Rot. *decis. 199. num. 3.* & *4. part. 2. diuers.* & in *Hierogen. iurispatronatus 18. Aprilis 1616. coram Cardin. Versoipio* impressa per Viuiam. *decis. 9. num. 9.* Aloyf. Ricc. in d. *praxi resol. 134.* & in *decis. Curia Archiepiscop. Neapolitan. part. 4. decis. 10. nu. 1.* vbi num. 2. subdit hoc decretum habere locum tam in petitorio, quam in possessorio, & à *num. 4.* resoluunt testamentum, in quo enunciat iurispatronatus, dici scripturam authenticam ad effectum probandi illud, quod non caret dubio, quia
- Licet enunciatae Ordinariorum plures antiquae emanate in collationibus, probent iurispatronatus, Mantica 65. *decis. 318. num. 2.* & *decis. 350. num. 3.* Rota coram Reuerendissimo D. meo Decano, *decis. 229. in fine.* & *decis. 230. num. 3.* inter eius impressas, & *decis. 518. num. 3. part. 5. recent.* & in *Casertana beneficij 17. Martij 1627. coram R. P. D. Duran.* tamen nihil profuit ad probandum huiusmodi presentationes ad effectum à Concilio requisitum, & in terminis Seraphinus *decis. 1367. num. 5.* Rot. in *Terracinen. iurispatronatus 10. Aprilis 1628. coram R. P. D. Merlino*, in qua redditur ratio, quia cum Concilium de testibus omnino non confidat vbi adest vsurpationis praesumptio, & ideo ipse exclusus requirit pro forma scripturas authenticas, necessario sequitur, vt non sint admittendae tales enunciatuae Ordinariorum in collationibus emanatae, quae nihil aliud videntur esse, nec magis operari, quam testium depositiones, in qua *decis. Terracinen. iurispatronatus*, fuit etiam dictum non censeri satisfactum menti Concilij, quamuis collationum scripturae essent authenticae, quia Concilium excludit omnem testificationem, non solum implicitam, sed etiam expressam, & requirit omnino scripturas authenticas ipsarum presentationum, ita vt ne dum scriptura, verum etiam probatio ipsa sit authentica, & authentice resultans, quod fieri non potest, nisi per scripturas, quae confecte fuerint super actu ipso presentationis, & cadant super ipsis presentationibus primario, ac directe, alias enim redderetur elusoria dispositio Concilij, quae rejicit testes, nam sequeretur semper posse admitti probationes factas per testes, si quando redigerentur in instrumenta, & in scripturas authenticas, quia etiam haec posset dici probatio per scripturas authenticas haec tenent in d. *decis.*
- Et quod in his terminis si pretendatur authenticas 66. scripturas deperditas fuisse, non sufficiat illas probare per testes, iuxta formam *causam de priuileg.* cum similibus, resoluunt Gonzal. d. *gloss. 18. n. 82.* Flamin. Paris. de *confident. q. 28. nu. 258.* Aloyf. Ricc. in d. *praxi resol. 136.* & in *decis. Curiae Archiepiscop. Neapol. p. 3. decis. 113.* Rot. in *Calagurizana 2. Decembris 1624. coram Remboldo*, licet contrarium tenuerint Genuent. in *praxi Archiepiscop. Neapol. cap. 63. nu. 22.* & Nicol. Garc. de *benefic. part. 3. c. 9. num. 113.*

67. Formam traditam à Concilio esse seruandam, etiam si concurreret maior, vel aequalis potentia in Ordinario, prout reprobata decisione Toletana iuris decimandi coram Cardin. Blanchetto, dicit Rota in Sorana iurispatronatus 1603. coram Cardin. Pamphilio sen. & in Tacen. Parochialis 23. Iunij 1603. coram eodem.
68. **¶** Reliqui patronatus omnes, &c.] Iurispatronatus ex privilegio reuocatum esse in totum, etiam cum quasi possessione inde sequuta, tenent Flamin. Paris. de confident. quæst. 28. num. 239. & sequent. Seraphin. decis. 1395. n. 4. Gonzal. d. gl. 18. ex n. 18. refert decimum Nicol. Garc. d. c. 9. ex n. 115. vbi num. 117. subdit procedere, etiam si in privilegio habeatur iurispatronatus competere non solum ex privilegio, sed etiam ex vera & reali fundatione & dotatione, quod etiam attestatur Gonzal. dict. gloss. 18. n. 97. & eodem Garc. vbi supra, & num. 118. similiter resolutum refert hoc procedere, etiam si in privilegio dicitur quod esset eiusdem profusus nature, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione competeret, & num. 119. asserit etiam decimum quod quando constat de origine privilegij, vel praesumitur esse ex privilegio aliquo iurispatronatus, & adest immemorialis, illa non prodest, refert & sequitur Massobr. in praxi habendi cursum. prælud. 7. dub. 3. num. 35. & 86.
69. Et idem Garc. eodem cap. 9. num. 120. dicit tentum in Rota, Concilium in presenti non loqui de privilegiis concessis ex causa onerosa, Seraphin. decis. 499. num. 4. Ad hoc autem ut privilegium sit ex causa onerosa, spectari debere quod expensum fuerit, an scilicet illud æquiualeat concessionis, quia, vbi non æquiualeat, concessionem ipsam iudicari potius debere gratiosam, quam onerosam, censuit Rota decis. 469. apud Farin. p. recent. & ita in Casarugustana de Mella 14. Nouembris 1616. coram Reuerendissimo D. meo Cocino apud Massobr. in sua praxi habendi concursus prælud. 7. dub. 3. num. 51. Iurispatronatus datum Capitulo censendum est ex privilegio quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorialem, & ideo sublatum est hoc decreto, ut refert decimum Garc. d. cap. 9. num. 141.
71. Hodie huiusmodi iura patronatus ex privilegio cum illis, & aliis amplissimis clausulis propter augmentum concessa cadere sub reservatione reg. de mensibus, vbi augmentum non ascendit saltem ad medietatem, tenet Beltramin. in annor. ad Gregor. decis. 377. vbi citat Rot. in d. Casarugustana de Mella 6. Nouembris 1618. coram Reuerendissimo D. meo Cocino Decano, latè Massobr. d. dub. 3. per rot. **¶** Exceptis patronatibus, &c.] Vide Gutier. præc. lib. 3. quæst. 13. num. 72. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 24. num. 160. Valenzuela consil. 58. num. 12. tom. 1. vbi refert Concilium in presenti presupponere Reges in possessione iurispatronatus & administrationis hospitalium esse debere, ut illius dispositio locum habeat. D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad cap. quanto 3. de iudic. num. 18.
72. **¶** Cum quasi possessione, &c.] Existentem in quasi possessione iurispatronatus, seu praesentandi valide praesentare, & eius praesentationem admittendam esse, ad proinde institutionem sequi debere, tenent Mascard. de probat. concl. 173. num. 5. Mantica decis. 86. num. 1. Rot. decis. 224. num. 1. apud Farin. part. 1. recent. & decis. 376. num. 3. part. 2. recent. cum aliis citatis per me in collect. ad cap. consultationibus 19. num. 5. de iurepatron.
73. Ex vnica praesentatione sequuta institutione posse acquiri quasi possessionem iurispatronatus, censuit Rot. decis. 174. num. 1. apud Farin. part. 2. recent. & resoluunt Mari. Antonin. verb. lib. 1. resol. 55. num. 10. & plures per me citati in collect. ad cap. consultationibus num. 9.
74. **¶** Praesentatos à patronis.] Personaliter, & praesentialiter scilicet, ex Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. iurispatronatus §. 7. Aloys. Ric. in praxi fori Episc. decis. 372. in 1. edit. alias resol. 215. num. 3. in 2. edit. & aliis citatis à meipso d. allegat. 72. num. 100. cum seqq.
- ¶** Si idonei non fuerint repellere.] Ergo Episcopus electos à patronis potest examinare, et si non fuerint idonei, non tamen si idonei fuerint, conceditur libertas eos repellendi, ut per Vasquez in opusc. de benefic. c. 2. §. 3. dub. 6. n. 73.
75. **¶** Quod si ad inferiores instituitur, &c.] Beneficiū iurispatronatus, quantumuis simplex sit, & pollicet inferior ad Barbof. Collect. in Concil. Trid.

illud instituire, requirere Episcopi examen, referunt decimum Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 3. num. 19. Campan. in diuers. iuris Canonici rub. 5. cap. 3. n. 7. Et non sufficere, quod praesentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio Ordinario ad beneficium Curatum resolutum Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 3. n. 19. Aliquas declarationes hanc materiam tangentes adducit Fr. Stephan. Daluin. de potest. Episcoporum. Abbatum, &c. cap. 13. num. 7. pag. 77. & 78. & refert decimum hoc decretum non modo habere locum in beneficijs simplicibus, sed & in Curatis, de quibus in sess. 24. cap. 18. & sess. 25. cap. 11. de Regular. & comprehendere Abbates Commendatarios, & quoscumque inferiores qualibet immunitate munitos, & si ordinariam iurisdictionem haberent in locis beneficiorū, & in clericis ad dicta beneficia praesentatos, & addit eandem Congreg. in vna Taurinens. & in alia Cremonens. quod omnes praesentati, ab Ordinario, siue Episcopo sunt examinandi etiam quod institutio ad inferiores pertineat, nam Episcopus probare debet an sint ætate, litteris, & sufficiētia idonei, licet alterius diocesis essent. Refert deinde eandem S. Congregat. censuisse praesentationem Episcopo faciendam esse quoad effectum examinis dumtaxat; & quod deinde si cōtrouersia fuerit circa iurispatronatus, illo dilucidato, & probato, Episcopus debet remittere ad inferiorem pro institutione; sed si praesentatus illegitimus fuerit, inferior cognoscat de validitate, & invaliditate dispensationis, etiam si esset ad beneficium Curatum praesentatus ex cap. 18. sess. 24.

¶ Patroni autem beneficiorum, &c.] Vide Spin. in specu. 76. lo testament gloss. 4. princip. num. 91. Franc. Leo in Thesaurus fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 31. Viuian. in praxi iurispatron. part. 3. lib. 15. cap. 3. metipsum in collect. ad cap. praxi 23. ex num. 5. de iurepatron. vbi obseruo huius decreti intuitu non vetari patronum ipsum Ecclesiam, illiusque iura ueri, immo & ius habere accusandi in hoc delinquentem, & reuocandi alienationem perperam, & indebitè factam, & num. 6. contra Caualean. decis. 27. num. 66. part. 2. teneo hoc Concilij decretum non extendi ad locationem, ac proinde posse eosdem patronos bona beneficiorum, sui iurispatronatus locare, quia verbum ingerant, de quo in praesenti, illegitimum supponit modum, titulus verò locationis legitimum insinuat.

Cognitio validitatis, & inualiditatis iurispatronatus 77. controuersi ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinet, secus verò si huiusmodi inferiores ordinariam in loco habuerint iurisdictionem, ita refert decimum Nicol. Garc. d. part. 9. c. 3. n. 19.

In permutatione beneficij iurispatronatus non requiritur consensus patroni, sed satis est illum tantum requirere, ut testatur resolutum Nicol. Garc. de benefic. part. 11. cap. 3. num. 17. vbi num. 28. intelligit procedere si adest magna Ecclesiae utilitas.

Resignans beneficium de iurepatronatus, cum ipsemet 79. esset eiusdem beneficij patronus, potest praesentare, quem vult, ad dictum beneficium, & Ordinarius tenetur instituire praesentatum, non obstante dispositione constitutionis Pij V. de non admittendis resignationibus per Ordinarium, §. caueant autem, ita Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 8. nu. 10. vbi refert decimum in Viterbien. 18. Martij 1628.

Probationes oblatae à patronis nō possunt repelli ut 80. eorū patronatus declarantur esse ex Concilio, saluis tamē exceptionibus, tam huius decreti, quam iuris communis, ut dicit resolutum Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 9. n. 141.

¶ Nec dictum iurispatronatus venditionis, &c.] Videntes 81. de per se iurispatronatus, si personae singulares sint, excommunicati debere; si verò vniuersitates, & interdicto subijci, per hunc text. obseruant Campan. in diuers. iuris Canonici rub. 11. c. 13. n. 510. Vgolin. de officio Episcopi c. 15. §. 1. num. 3. nouissime D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad cap. quanto, de iudic. n. 112. vbi quod talis venditio erit simoniaca, & intelligit quando venditio non fit sub vniuersitate bonorum. Ego ipse in simili tractatu part. 3. alleg. 71. num. 35. & in collect. ad cap. quia clericis 6. num. 2. de iurepatron. & taliter vendentes, emptoresque illis priuati debere, Ecclesiamque liberam remanere tenent Spin.

dict. gloss. 4. primo. num. 109. Viuian. in praxi iurispatron. part. 1. lib. 4. cap. 5. num. 5. Rot. decif. 302. num. 4. & 5. part. 2. recent. Ego ipse dict. num. 2. vbi cura Sanch. in præceptis Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 17. & alij ibi citatis hoc intellego vbiunque vnus esset patronus, vel plures simul delinquentes spoliati fuissent iurispatronatus, secus quando vnus ex prioribus delinqueret, quia tunc eo casu ius patronis competeret, si patronatus sit ad hæredes transiturus, non verò si vigore institutionis ad aliquem deuolueretur, siquidem tunc viuente tantum condemnato, si vacaret, præsentationem vendere non intendens, sed exire de carcere, si pecuniam pro præsentatione acceptam restituat, & præsentationem reuocet, non incidit in penam priuationis iuris præsentandi alium infra legitima tempora, vt per Sel. in select. Canon. c. 18. num. 14. vbi refert decifum in Nicien. 1. Aprilis 1628.

82. An pena excommunicationis, & interdicti, ac priuationis ipso iure comminata in hoc decreto comprehendat tam vendentes, & transferentes iurispatronatus, quam etiam se ingerentes in illius fructuum perceptione? Omnes comprehendere refert decifum Aloyf. Ricc. in decif. Curie Archiep. Neapolit. part. 4. decif. 282. Ego ipse in collect. ad c. præterea 23. nu. 7. de iurispatron. Sel. d. c. 18. num. 17. vbi refert ita fuisse decifum in Burgen. 26. Augusti 1628.

83. Insuper accessiones, &c. Parochialis libera non potest vni Parochiali iurispatronatus etiam cum consensu patroni, nisi patronus renunciet iurispatronatus propter hoc decretum, quod non vult vnire liberum seruo, vel nisi apretur remedium alternatiua, vt vna vice Ecclesia conferatur ad præsentationem, & altera liberè, præsupposita tamen vt vel ex decretis Concilij, vel ex iure ve-

teri vnio fieri possit, ita refert decifum Sel. d. c. 18. num. 24.

Ecclesia libera quæ minatur ruinam, & habet tenuissimos redditus non excedentes summam scutorum citius tres, potest vni patronatæ cum reservatione iurispatronatus & onere imposito patrono, illam reparandi, & dotandi in scuto 50. ita Aldan. d. cit. 8. nu. 17. vbi asserit sic fuisse decifum in Tridentin. 23. Decembris 1622.

85. Quæ verò si quadraginta annis, &c. Iurispatronatus concessa à quadraginta annis citra Concilium Trident. debere reuideri ab Ordinario ad effectum vt debeant reuocari, vel confirmari, secus in illis, quæ fuerunt concessa quadraginta annis ante Concil. Trident. censuit Rota in Lucerna Canoniceatus 14. Maij 1590. coram Bubalo, & decif. 4. num. 4. apud Farin. part. 2. recent. & decif. 336. num. 2. apud Farin. part. 2. in posthum. post Nicol. Garc. tradit Filiuc. 10. 3. tract. 41. cap. 2. num. 62. dum enim Concilium in præfenti subiicit examini, & recursioni Ordinarij iurispatronatus concessum ex augmento concessa 40. annis citra, signum euidentis est quòd vult cetera iurispatronatus ex augmento concessa ante 40. annos valida remanere, Nicol. Garc. d. c. 9. nu. 124. & segg. adden. ad Greg. decif. 397. nu. 6.

86. Reuidentur, & examinentur. Interim dum reuidentur patronos sua quasi possessione non esse priuandos censuit Rota in Barchinonen. Priuatus 11. Maij 1609. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano, & in Casaraugustana de Mella 6. Nouembris 1617. coram eodem, quas refert Masobr. in sua praxi habendi concursum prælat. 7. dub. 3. num. 66. secundum Roman. impress. & d. decif. 336. num. 3.

a. Et consuetudinibus. Præcedentibus scilicet, sed non iuribus, iuxta resoluta per Anguian. de legibus lib. 2. controu. 20. num. 21.

In Concilijs Provincialibus, seu diœcesanis designentur præter Ordinarios aliqua persona, quibus causæ Ecclesiasticæ delegari possint, quoties, & vbi opus fuerit, ita vt vnaquaque diœcesis quatuor saltem habeat, & designatio facta transmittatur ad Papam ab Episcopis.

CAPVT X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Gregorius XV. de conseruatoribus.
- 3 Vicarius Episcopi Papæ delegatus esse potest.
- 4 Vicarius Episcopi potest esse executor gratiarum beneficalium, quæ expediuntur in Rom. Curia.
- 5 Vicarius Episcopi electi, & confirmati, licet nondum consecrati eandem habet facultatem.
- 6 Non autem Vicarius foraneus, nisi, &c.
- 7 Canonicus Ecclesiæ Cathedralis iudex & conseruator eligi potest.
- 8 Canonicus regularis Ecclesiæ Cathedralis non potest esse delegatus Papæ.
- 9 Canonicus Ecclesiæ collegiatæ etiam Doctor peritissimus non potest esse delegatus Papæ, nec iudex synodalis.
- 10 Minor ad Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis superatate per Papam dispensatus non potest eligi in iudicem synodalem.
- 11 Coadiutor in Canonicatu cum futura successione non potest esse iudex delegatus.
- 12 Subcollectori causæ à Sede Apostol. delegari possunt.
- 13 Protonotarius Apostol. potest esse delegatus Papæ, ac iudex synodalis.
- 14 Cancellarius Academia auctoritate Pontificis approbata potest esse delegatus Apostol.
- 15 Commendatarius perpetuus potest esse iudex Apostol.
- 16 Prioribus, Guardianis, & alijs Ordinum Mendicantium præfatis possunt à Papa causæ delegari.
- 17 Commissionis tempore debet adesse Canonicus, vel Dignitatis qualitas in iudice delegato.
- 18 Quamuis tempore præsentationis dista qualitas cessauerit.
- 19 Canonicus si destinatus esse talis post delegatum causam, potest nihilominus esse iudex.
- 20 Et sic quamuis postea resignet.
- 21 Delegatus Apostol. non potest subdelegare personis non constitutis in dignitate.
- 22 Iudicium synodale nominatio spectat principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiuè quoad Capitulum.
- 23 Persona in Concilijs Provine, seu diœc. assignari debent, quibus causæ in partibus delegandæ committantur.
- 24 Absentia equiparatur mortuo.
- 25 Consilium in præfenti requiritur pro forma.

Quoniam ob malitiosam potentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, vsque adeo haberi non potest, hincque interdum iudicibus, non vndequeque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Cõcilijs provincialibus, aut diœcesanis a aliquot personas, & quæ qualitates habeant, a iuxta Constitutionem Bonifacii octauis, quæ incipit, Statutum, & alioquin ad id aptas designari, vt præter Ordinarios locorum iis etiam posthac & causæ Ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinet.

a Cap. statutum de receptis. in 6.

pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loci & cum Concilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram provinciam, aut diocesanam Synodum, ita ut habeat quæque diocesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas, quibus huiusmodi causæ à quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam à Sede Apostolica committantur, alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicium alijs, quam his factæ surreptitiæ censeantur. Admonet de hinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscumque iudices, ut terminandis causis quanta fieri poterit brevitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

6. Vide sess. 24. cap. 20. cap. finem litibus, & cap. fin. de dolo & contum. cap. 2. de re iudicat. & c. constitutus, de procur.

1. **V**ide Archiep. Bononien. part. 4. pag. 241. cum seqq. Fr. Emman. quest. regular. tom. 1. q. 65. art. 4. & 5. Marchesan. de commiss. tom. 1. pag. 142. num. 29. Lypx. in analytica postremi iuris Eccles. a narrat. sub tit. de rescript. num. 1. cum seqq. Piafsc. in praxi Episcop. p. 2. c. 4. num. 8. Laurent. de Peirinis in constitut. sui Ordinis Minor. tom. 2. constit. S. Gregorij XV. num. 21. cum seqq. Ioan. Anton. Massobr. de Synodo diocessana c. 4. dub. 9. cum seqq. secundum Romanam impress. novissimè Steph. Vveyma ad constitutiones 24. ex antiquo iure de sumptis, & per Concil. Trident. innovatas, constit. 1. ex statuto, de rescript. in 6. innovato per Concil. in presentis Anguian. de legibus lib. 2. controu. 26. num. 52. & 53. Tamburin. de iure Abbatis tom. 3. disput. 17. quest. 4. num. 6.
2. **G**regorius XV. in sua Constitut. de Conservatoribus, incip. Sanctissimis, de anno 1621. constituit ut iudices Conservatores, siue principales, siue subrogati eligi, nominari, aut deputari non possint, nisi qui non solum habeant qualitates requisitas & descriptas in cap. statutum, de rescript. in 6. ita ut vel dignitate Ecclesiastica præditi, vel personam obtinentes, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant. Sed etiam in Concilijs Provincialibus, aut diocesanis iuxta decretum Concilij in presentij Iudices electi, seu designati sint; quodque deinceps litteræ conservatorie per Sedem Apostolicam concedendæ supra scriptis tantum dirigantur, & si quæ litteræ aliter expeditur, illæ, ac deputationes huiusmodi, omnia quæ exinde sequenda, nullius sint roboris, & momenti, refero Ego ipse de officio & potest. Episcopi part. 3. allegat. 106. num. 55.
3. **β** Quæ qualitates habeant, &c.] Nominatas scilicet, seu designatas in particulari, & nominatim, ita ut non sufficiat illas designari in genere, puta obtinentes Canonicatus Doctorales, vel dignitates, seu alio simili modo, ut per Steph. Vveyma d. loco nu. 11. ubi addit debere eam designationem fieri in singulis Concilijs Provincialibus, aut diocesanis, idque per Episcopum, ad quem principaliter dictarum personarum nominatio pertinet.
4. **V**nde posse esse executorem gratiarum beneficiorum quæ expediuntur in Romana Curia, resoluunt Sbroz. lib. 2. q. 23. num. 6. Flor. de Mena var. lib. 1. q. 4. nu. 6. Item posse esse conservatorem, tenet Erasim. à Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptis p. 1. q. 39. num. 4. quem refert Massobr. de Synodo Episcop. cap. 4. dub. 13. num. 11.
5. **A**mpliant in Vicario Episcopi electi, & confirmari, licet nondum consecrati, glof. verb. Episcopi, in d. Clem. 2. Pauin. de offic. & potest. Capituli Sede vacante. p. 2. q. 10. num. 6. Sbroz. d. lib. 2. q. 23. num. 4. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 35. Massobr. dub. 13. num. 15. Et ad nominatum à Prælato inferiori habente iurisdictionem Episcopalem extendunt Sanchi, d. disp. 27. num. 34. & Flores de Mena d. q. 4. ex num. 14. prout etiam in electo à Capitulo Sede vacante, idem dicendum esse resoluunt Pauin. d. q. 10. nu. 6.

6. **S**broz. d. q. 23. Menoch. conf. 320. num. 42. Sanchi, d. disp. 27. num. 32. Flores de Mena d. quest. 4. num. 11. Massobr. d. dub. 13. num. 16.
7. **L**imitat in Vicario foraneo, Flores de Mena d. quest. 4. à num. 6. nisi illi fieret delegato ex certa scientia Summi Pont. secundum Sbroz. d. quest. 23. num. 9. Massobr. d. dub. 13. num. 21. & 22.
8. **C**anonicum Ecclesiæ Cathedralis dignitatem habere, ac proinde iudices synodales, & conservatores eligi, illisque à Sede Apost. committi posse, resoluunt Gom. in c. statutum, ex nu. 24. de rescript. in 6. Flamín. Paris. de resignat. benefice. lib. 2. q. 1. num. 102. Aloyf. Ricc. in praxi fore Eccles. resol. 90. num. 3. & 10. in 2. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloss. 2. num. 39. Massobr. d. dub. 13. ex num. 23. Stephan. Vveyma ubi supra num. 7.
9. **C**anonicum Ecclesiæ Collegiatæ etiam Doctorem, pertissimum non posse esse delegatum Papæ, nec in iudicem synodalem eligi, tenent Marc. Anton. Genuef. in practicab. ecclesiast. quest. 612. num. 2. Massobr. d. cap. 4. dub. 10. ubi testatur ita iussisse per sacram Congreg. sibi responsum, contra Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 637. in 1. edit. alias resol. 572. in 2. edit.
10. **M**inorem ad Canonicatum Cathedralis Ecclesiæ super ætate per Papam dispensatum non posse eligi in iudicem synodalem, resoluunt Massobr. d. cap. 4. dub. 11. licet enim Papa dispense cum minore ut sit Canonicus in Ecclesia cathedrali, non ob id censeat eum eo dispensare, ut in e. ætate possit esse iudex delegatus, observat D. Barbof. in l. cum præter, §. ult. num. 60. ff. de iudic.
11. **C**oadiutorem in Canonicatu, cum futura successione non posse esse iudicem delegatum, resoluunt citati supra hac ead. sess. cap. 7. num. 16.
12. **S**ubcolectorem habere dignitatem & iurisdictionem, illique causas à Sede Apost. delegari, tradunt Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 51. num. 79. Massobr. d. dub. 13. numer. 32. ubi num. 33. ex eodem Gonzal. colligit huiusmodi subcolectores debere habere qualitates requisitas in hoc decreto.
13. **P**rotonotarium Apost. posse esse delegatum Papæ, ac iudicem synodalem constitui, tenet Massobr. d. cap. 4. dub. 13. ex num. 34.
14. **C**ancellarium Academiæ auctoritate Pontificis approbatæ dignitatem habere quatenus est munus & officium cum iurisdictione coniunctum sufficiens ad Apost. delegari, vel Conservatoris functionem, notat Azor. d. lib. 3. cap. 13. quest. 9.
15. **C**ommendatarium perpetuum posse esse iudicem, Apost. dicit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. num. 10. Et commendatario Abbatia posse delegari causas à Romano Pontifice sicut Abbati titulari, resoluunt Rebuff. de pacificis possess. num. 42. Massobr. d. dub. 13. num. 38. & 39.
16. **P**iores, Guardianos, Rectores, & alios Ordinum Mendicantium Prefectos habere dignitatem, & posse illis à Pont. Romano causas delegari, & in conservatores eligi, tenent Azor. d. lib. 3. cap. 13. q. 7. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 2. collect. 363. Flores de Mena d. q. 4. nu. 18. Fr. Emman. d. q. 65. art. 2. vbi secundum est notandum, Fr. Ludovic. Mirandam in man. Prælat. tom. 2. q. 47. art. 2. concl. 3. & 4. Sanchi in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 13. num. 79. Sed contrarium fuisse decisum de anno 1617. refero Ego ipse d. part. 3. alleg.

- alleg. 106. num. 15. & me citato Massobr. d. dub. 13. num. 40.
17. In considerata habilitate delegati aduertendum esse ad tempus data, notat Gig. de pension. g. 22. num. 19. Et ideo qualitatem Canoniciatus, vel dignitatis, quæ in delegato Summi Pont. requiritur, debere à principio adesse tempore commissionis, resoluunt Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 4. g. 1. nu. 17. Card. Tusc. lit. D. concl. 145. nu. 15. Massobr. d. dub. 13. num. 47.
18. Et sufficere Canoniciatum, aliamve Dignitatem obtineri tempore impetrationis rescripti Pontificis, quamuis tempore præsentationis eius cessauerit iam dignitas illa, secus si tempore impetrationis non aderat Dignitas, non enim sufficeret eam adesse postea tempore præsentationis, asserunt Tirac. in tract. Cessante causa, limit. 4. num. 4. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 3. prog. num. 75. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 27. num. 28.
19. Si Canonicus, cui causa committitur per Sedem Apost. post acceptationem literarum desinat esse Canonicus, posse nihilominus esse iudicem in causa illa, resoluunt Azeued. d. l. 7. num. 60. tit. 18. lib. 4. noua recop. & ad Curiam Pisanam lib. 4. cap. 6. num. 66. Gare. Gironda de primileg. num. 510. & seqq.
20. Vnde constitutum in dignitate, vel inter iudices synodales designatum, si eam dignitatem resignauerit, posse etiam post resignationem de eadem causa cognoscere, referunt decifum Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 1. g. 11. num. 14. in fine, Ceual. commun. contra communes, quest. 667. num. 10. in fine, Nicol. Garc. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 352. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decif. 616. m. 1. edit. alias resol. 414. num. 2. in 2. edit. Galet. in Margarita casuum conscientia, verb. delegatus 3. & verb. renunciare, vlt. & resoluunt Cassan. in consuet. Burgund. rub. 6. §. 5. verb. & separez de leur pore, num. 1. pag. 229. Steph. Gratian. discip. forens. c. 92. Steph. VVeims d. loco num. 18.
21. Delegatum Apostol. non posse subdelegare personis non constitutis in dignitate, resoluunt Aloyf. Ricc. in d. praxi fori eccles. decif. 622. in 1. edit. alias resol. 420. & resol. 89. n. 2. in 2. edit. Stephan. VVeims d. loco n. 20. vbi tenet non posse iurisdictionem Apost. per subdelegationem transferre in alium qui non sit qualificatus sicut transferens, nisi ad vnum aliquem particularem articulum.
- Alioquin ad id aptas designari] Quorum nominatio ad Episcopum principaliter, non tamen priuatiue quoad alios spectat, vt refert decifum Nicol. Garc. de benefic. p. 9. cap. 2. num. 353. declar. 1. Stephan. VVeims d. loco num. 16. animaduertit accipi non debere hæc verba respectu præcedentium alternative, vt designari possint persone habentes illas qualitates, vel quæ alioquin sine illis sint aptæ, sed coniunctiue vtraque clausula simul accepta, non alter quasi dictum fuisset: Volumus designari personæ aliquot, quæ sint aptæ, & habeant qualitates iuxta Constitutionem Bonifacij VIII. requisitas.
- Iudicium synodaliū nominatio spectat principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiue quoad Capitulum, vt per Aldan. in compendio Canon. resol. li. 4. tit. 10. n. 53. vbi attestatur sic fuisse decifum in Saanen. 18. Martij 1628.
- §. Causa ecclesiastica, ac spirituales, &c.] Subdit Steph. VVeims citato loco num. 22. tam Constitutionem Bonifacij VIII. quam Tridentinam Synodum in presenti procedere etiam eo casu, quos hic est inter duos litigatores merè laicos, vt scilicet cognitio illius committi non possit à Sede Apost. nisi habenti Dignitatem; tum quia generaliter loquitur Constitutio, tum, quia semper subest eadem consideratio quoad auctoritatem, & decus Sedis Apost.
- Et si aliquem interim ex designatis mori contigerit, &c.] Præcipit Concil. assignari personas aptas ad minus quatuor, quibus causæ in partibus delegandæ committantur, quorum si aliquis decefferit, Episcopum de consilio Capituli in locum ipsius alium sufficere posse, refert Piafec. in praxi Episcop. part. 2. c. 2. num. 4. in fine, vers. assignantur.
- Habere etiam locum in diuturna absentia, quæ æquiparatur morti, refert decifum Nicol. Garc. dicit. p. 9. cap. 2. num. 353. declar. 2.
- ¶ Cum consilio Capituli] Consilium ex hoc decreto requiritur pro forma, cum illud Ordinarius, licet prætermittere non possit, sequi tamen non tenetur, vt resolutum attestantur Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 353. declar. 3. Stephan. VVeims d. loco num. 17.
- Notat Stephan. VVeims d. loco num. 13. quod defuncto deputato per Synodum non succedit successor in dignitate, sed is, quem Episcopus cum consilio Capituli nominauerit, vsque ad futuram Synodum, quia Iudices delegati, seu Synodales, debent hodie nominati esse designati, & n. 14. verum esse ait decretum hoc de committendis causis solis Iudicibus Synodalibus respectu Pape in vsu nõ esse, cum adhuc frequenter ipse committere soleat causas alijs personis tam in dignitate Ecclesiastica constitutis, quam deputatis in Synodo: sed id verifimiliter ex eo procedit siue quia sit supra Concilium, siue quod Diocesani Episcopi ex sua parte etiam non curent ad summum Pont. transmitti nominationes & designationes Iudicum à Synodo factas, quod tamen iuxta hoc decretum facere tenentur; & sic Papa ex quadam quasi necessitate Iustitiæ administrandæ decretum non obseruat: licet num. 15. referat Legatos & Nuntios Apost. in Hispania, maxime in Curia Regia causas committere Iudicibus synodalibus aliarum Diocesum, imò etiam personis in Ecclesiastica quidem Dignitate constitutis, sed tamen in aliqua Synodo deputatis, quod affirmat non esse satis consentaneum huic decreto, cum velit vnamquamque Synodum suos habere Iudices deputatos saltem quatuor, & his solis causas committi, non aliter diocesis Iudicibus.

Anticipatæ solutiones in Ecclesiasticis locationibus tolluntur, & locationes ad longum tempus irritantur.

C A P V T X I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Locationes ecclesiasticæ representata pecunia factæ prohibentur.
- 3 Locatio in præiudicium successorum non valet nisi notoria esset necessitas Ecclesiæ.
- 4 Locationes ecclesiasticæ an efficiant locatores.
- 5 Episcopus an & quando teneatur stare locationi prædecessorum.
- 6 Vicariatus Episcopi non potest pretio constitui.
- 7 Locatio simoniaca est si quis locet aliquid quod sapiat spiritualitatem.
- 8 Cancellaria Episcopalis redditus non possunt locari.
- 9 Emolumenta tempore vacationis Sedis Episcopalis prouenientia debet futuro successoris reservari.
- 10 Quarta & funerales locari non possunt.

Magnam Ecclesijs perniciem afferre scilicet, cum earum bona, & representata pecunia & in successorum præiudicium alijs locantur: omnes igitur hæc locationes, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præiudicium successorum validè intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur. Non liceat etiam, iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterque concessiones, etiam à Sede Apostolica factæ

* de precat.
rijs, 11. q. 2.
& c. 2. de pre
car.

ea facta surreptitia censentur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas *s. à triginta annis citra*, ad longum tempus, seu, vt in nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant factas: Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesie, & contra canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

1. Vide Archiep. Bononien. *part. 4. sub tit. de locatione rerum ecclesiast. pag. 272. cum seqq.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 123. in 1. edit. alias resol. 108. in 2. edit.* Bellet. *disquis. clerical. part. 1. tit. de clerico debet. §. 4.* Piafec. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 4. num. 65. in fine vers. locationes.* Valer. Reginald. *in praxi fori ppenit. lib. 25. cap. 43. num. 539.* Rebello *de obligat. iustit. part. 2. lib. 3. quest. 5. ex num. 4.* Marc. Anton. Genouen. *in practicabil. ecclesiast. part. 166. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 95.*
2. *Repræsentata pecunia.* Vide Gutier. *de iurament. confirmat. part. 3. cap. 3. num. 2.* D. Barbof. *in l. filiofam. §. vlt. num. 27. ff. soluto matrim.* Valasc. *de iure emphyt. q. 10. nu. 5.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Alienatio rerum Ecclesie, vers. ad septimū.* Cald. Pereira *de renouat. emphyt. q. 20. n. 3. & de emphyt. c. 26. n. 8.* vbi etiam, an locatio iudicetur vitioria si ob repræsentatā solutionē cōductor dimidiū lucri faciat.
3. *In præiudicium successorum.* Quando tamen notoria esset necessitas Ecclesie, vt si rueret, nisi pecunia pro recuperatione inueniretur, tunc successorem teneri, resoluit Marc. Anton. Genouen. *d. q. 166. num. 2.*
4. Vtū autem huiusmodi locationes afficiant locatores? Affirmant Mohed. *decis. 8. de confirmat. vlti.* Caroc. *p. 3. de locatō. concl. 20. num. 75.* Rebuff. *in compend. alienat. num. 18.* Cornazan. *Lucensi decis. 140.*
5. An & quando Episcopus teneatur stare locationi predecessorum, late egi de offic. & potest. Episcopi *part. 3. alleg. 94. per tot.*
6. *Non liceat etiam iurisdictiones ecclesiasticas, &c.* Vicarium Episcopi non posse pretio constitui, resoluit Lancel. *in iustit. Canon. sub tit. de simonia §. demum.* Sbroz. *de offic. Vicarij lib. 1. q. 54.* Ludouic. Beia *respons. casuum conscientie*

p. 1. casu 37. fol. mibi 57. verso. Azor. *instit. moral. p. 3. lib. 12. c. 14. in princ. & q. 1.* Soar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. de simonia. c. 20. n. 5. vbi nu. 8.* subdit quod omnes actus iurisdictionis voluntariæ quatenus ad effectum spiritualem ordinantur, sunt materiæ simoniæ, & c. *29. nu. 3.* per text. *in cap. consuleret 38. de simon.* resoluit temporalia officia Ecclesie, vel actus eorum vendi non posse sine graui peccato.

Locationem simoniacam esse si quis locet, aliquid 7. quod sapiat spiritualitatem, tenet Aloyf. Ricc. *d. resol. 108. num. 3.* hinc inferens locationem Ecclesie factam cum omnibus bonis & facultate conferendi beneficia profectus mille esse simoniacam, si non pro illis scutis mille, sed minori pretio solerent arrendari bona illa absque dicta facultate, aliàs secus.

Redditus Cancellariæ Episcopalis locari nō possunt, 8. sed debent per proprios Episcopi ministros exerceri. Aldan. *in compendio Canonie. resol. lib. 3. tit. 8. num. 11.* vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congregat. Episcop. *sub die 26. Augusti 1592.*

Emolumenta tempore vacationis Sedis Episcopalis prouenientia ex iurisdictione, & sigillo, aut aliàs, vnde quaque, nec ad Vicarium, nec ad Capitulum spectant, sed debent futuro successori reseruati, si ad Episcopum Ecclesia non vacante peruenissent, vt per Aldan. *d. tit. 8. nu. 17.* vbi refert decimum *in Agrigentina 17. Aprilis 1627.*

Quartæ funerales locari non possunt, ex eodem Aldan. *d. tit. 8. nu. 18.* vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congr. Episcopi *in Cusentina 14. Decembris 1592.*
a. A triginta annis citra, &c. Vide Anch. *conf. 952. part. 2. Cened. ad Decretal. collect. 102. num. 3. in fine.* Aloyf. Ricc. *d. resol. 180. nu. m. 4.*

Decima soluantur integræ sub pœna excommunicationis.

C A P V T XII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Decima est pars seu portio Dei.
- 3 Decimarum solutioni obnoxia prædia ad regularium monasteria transeunt cum suo onere.
- 4 Decimas non soluentes cum teneantur possunt & debent excommunicari.

- 5 Monitione præmissa.
- 6 Absoluendi non sunt decimas subrahentes, ac impediendi nisi plena restitutione sequuta.
- 7 Si ad restituendum impotens non sit.
- 8 Parochus an possit denegare Sacramenta his, qui nolunt soluere decimas.

Non sunt ferendi, qui varijs artibus decimas Ecclesijs obuientes subtrahere moliuntur, aut qui ab alijs soluendas temere occupant, & in rem suam vertunt: cum decimarum a solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, vt eas ad quas de iure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscumque aliis Ecclesijs, vel personis quibus legitima debentur integrè persoluant. ^b Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, & excommunicentur, nec ab hoc crimine, ^c nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes & singulos, pro Christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, vt de bonis sibi à Deo collatis Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsent Ecclesijs, largè subuenire ad Dei laudem, atque ad pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

1. Vide Monet. *de decim. cap. 8. num. 67. cum seqq.* Fr. Ioan. à Cince *de statu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 4.* Molfet. *in sum. Theologia moral. tract. 6. cap. 4. num. 62. cum seqq.* Armentar. *in addit. ad recop. legum Nauarra fol. 89. col. 1.* Laurent. de Peirinis *in constit. sui Ordinis Minorum constit. 26.* Leonis X. *ex num. 38.* Stephan. Fagandez *in quinque Ecclesijs præcepta præc. 5. lib. 3. cap. 6. num. 3.* Nouar. *in singularib. iuris Canon. concl. 6.* Hieron. Veneto, y Leyua *in examine Episc. lib. 9. cap. 3.*
2. *a. Solutio debita sit Deo.* Decimam igitur esse partem Dei, & Deum illam vocare suam portionem, asserunt Henriq. *conf. 67. num. 77.* Monet. *de decimis cap. 1. num. 38.* quam quidem sibi referuasse in signum vniuersalis do-

minij probat *c. cum non sit. cum. il. 2. de decim.* Rebuff. *de decim. q. 2. n. 1.* Tyndar. *cod. traç. n. 17. & 43.* Monet. *d. c. 1. n. 40.*
 Decimarum solutioni obnoxia prædia ad Regulatū monasteria transeunt cum suo onere, ac prouide Regulares tenentur illas soluere parochialium Ecclesiarum Rectoribus, quemadmodum tenebantur laici priusquam bona ipsa in monasterij proprietatem transfuerint, vt per Aldan. *in compendio Canonie. resol. lib. 3. titul. 9. numer. 25.* vbi refert decimum *in Ripan. Urbanaten. & Firman. 18. Decembris 1627. & in Callien. 1. Septembris 1629.* Et ideo parochus est manumittendus in possessione exigendi decimas ratione prædiorum acquisitorū per Regulares, donec doceant de sufficienti priuilegio,
 ex

^a Conc. Matiseon. 2. c. 1.
^b Conc. Ticin. ver. in sacris.
^c Exod. 2. 23.
 Leuit. 27.
 Num. 18.
 Tob. 1. Malach. 3. c. decimas.
 16. q. 1. c. decimas.
 cū seq. 16. q. 7. c. parochia nos. ex trāmissa & cap. tuz de deci.
^d cap. omnes decimæ. 16. q. 7. c. petuenit & nō est. c. tuz & cin quibusdā. de decim. clem. 1. eod. tit.

ex eodem Aldan. citato loco, qui refert ita resolutum in Pifauren. 13. Aprilis 1630.

4. *Excommunicantur.* Non soluentes decimas, cum teneantur, posse ac debere excommunicari, probat text. in cap. omnes decima 16. quest. 1. cap. peruenit. cap. ad hoc. cap. ex parte il. 2. cap. tua nobis, de decim. Monet. d. tract. cap. 8. quest. 6. num. 64. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 756. num. 4. censuit Rota in Dertusen. decimarum 11. Maij 1609. coram Card. Marquemont. impressa per Marches. de commission. part. 1. pag. 675. & in Mortulen. decimarum 31. Ianuarij 1614. coram Card. Sacra. 9.
5. Monitione praemissa intelligunt Perez ad tit. 5. lib. 1. Ordin. pag. 130. Rebuff. de decim. quest. 12. num. 8. & 15. Monet. d. cap. 8. num. 69. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. cap. 24. quest. 17. Soar. de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 1. c. 37. quos refero Ego ipse in collect. ad cap. peruenit. 5. num. 2. de decim. quibus addo Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 195. num. 6. part. 4.

6. *Nisi plena restitutione, &c.* Vide Sanch. in praecipia Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 20. num. 19. Nouat. d. concl. 6. Molin. d. num. 4. vers. his ita relatis.

7. Culpa sua non soluentem decimas, sed quando ad confessionem accedit, impotens est ad restituendum, posse absolui, resoluunt Nauarr. in man. cap. 17. nu. 59. Molin. citato loco, Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. Absolutio. differ. 5. num. 5. Nouat. d. conclus. 6. num. 3. ex ea ratione, quia Concil. in praesenti non prohibet absolui nisi eum, qui pro tunc tenetur restituere, quique peccat non restituendo.

8. An autem Parochus possit denegare Sacramenta his, qui nolunt soluere decimas? Vide Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 195. a princip. part. 4.

Vtrum autem contra repentes soluere decimas possit vicarius imponere interdictum personale, & sic prohibere ingressum Ecclesiae? vide eundem Aloyf. Ricc. Neapol. decis. 380. part. 4.

Quarta, quae funeralium dicitur, Ecclesiae persoluatur, non obstante, &c.

C A P V T XIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes,
- 2 Pius V.
- 3 Rota decisio.
- 4 Bulla Pij V. non fuit reuocata per Gregorium XIII.
- 5 Loquitur de priuilegijs concessis à 40. annis citra.
- 6 Quarta funeralis non debetur parochi intra cuius limites viator retentus pro delicto, & habitatus cum cautione decedit.
- 7 Quarta funeralis debetur in hoc casu.
- 8 Quarta funeralis non debetur parochi ex intortitijs, seu cereis Confraternitatum secularium funera associantium.
- 9 Intortitia & cerei, quae per viam deferuntur circa cadauer, quomodo diuidenti.
- 10 Haeredes defunctorum pro defuncto ad sepulturam associando numerum Sacerdotum conuocare, & numerum cerei statuere debent.
- 11 Vocati omnes ad funus debent conuenire ad parochialem defuncti.
- 12 Regulares vocati ad sepeliendum mortuos etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, è quibus cadauera amouentur.
- 13 Confraternitates non possunt accedere ad funeralia nisi expresse vocentur.
- 14 Parochus proprius nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer regulares dumtaxat à defuncto acceriri iubeantur.
- 15 Defunctorum cadauera non amouenda sine proprio parochi, nisi, &c.
- 16 Cadauera decedentium in parochia, ad cuius Ecclesiam Capitulum cathedralis translatum est, non possunt leuari per Canonicos irrequisito parochi.
- 17 Defunctorum corpora si deponantur in parochiali ad effectum deferendi ad aliam Ecclesiam, nihil debetur parochi.
- 18 Sepultura electio in alia Ecclesia praeter parochialem non potest per parochum impediri.
- 19 Habitu Religionis qui sepeliendi.
- 20 Sepulturam pro filio minori potest pater in vita, non post eius mortem eligere.
- 21 Sepulturam sibi eligendi facultatem non habens in maiorum suorum sepultura humari debet.
- 22 Sepulturae ecclesiasticae tradi debet excommunicatus, qui in mortis articulo confessionem perijt.
- 23 Funerales ducere tenetur parochus vsque ad Ecclesiam regularium.
- 24 Parochi spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus.
- 25 Parochus regularis vbi & quando deferat stolum.
- 26 Parochus cum stola ingreditur parochiam secularium.
- 27 Tertiarij vbi sepeliendi.
- 28 Parochus in associando eius defuncto an & quando contemnendus.
- 29 Crux vna tantum in funeralibus deferenda.
- 30 Crux propriae parochiae defuncti deferenda est in funeralibus.
- 31 Officium defunctorum super cadaueribus in Ecclesijs regularium sepeliendis faciunt ipsi regulares.
- 32 Parochi defunctorum in regularium Ecclesijs humandorum corpora vsque ad eandem Ecclesias associare potest.
- 33 Officium in tumulandis cadaueribus in Ecclesijs Regularium fieri debet per eosdemmet Regulares, non obstante quauis contraria consuetudine.
- 34 Pauperum cadauera gratis sepeliri debent.
- 35 Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum.
- 36 Cadaueris humatio non potest prohiberi occasione iuris sepulturae.

* De sepulta extra in 6. de inclem.

Decernit ^a sancta Synodus, quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quae funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali Ecclesiae solita esset persolui, ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, alijs monasterijs, hospitalibus, aut quibuscumque locis pijs concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quae antea solebat, cathedrali, seu parochiali Ecclesiae persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratijs, priuilegijs, etiam Mari magno, nuncupatis, aut alijs quibuscumque.

Vide

1. **V** Ide Gutier. de iuram. confirm. p. 2. cap. 4. num. 2. & 4. Fr. Emman. quest. regular. tom. 1. quest. 39. art. 2. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. part. 2. cap. 14. Fr. Ioan. à Cruce de statuta Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 5. concl. 2. Fr. Ludovic. Miranda in manu. Pralat. tom. 2. q. 48. art. 7. Laurent. de Portel. dub. regular. verb. Canonica portio. late Rota apud Tamburin. in fine tom. 3. de iure Abbatum decis. 83. cum seqq.
2. Extat ad huius decreti intelligentiam Bulla Pij V. incip. Et si Mendicantium, 17. Kalend. Iulij 1567. confirmans ac de nouo concedentis omnia Ordinum Mendicantium priuilegia, sed inter alia hac de re agendo ita loquitur. Quartam autem funeralium de qua sess. 25. cap. 13. nequaquam soluere teneantur monasteria, que à 40. annis circa fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de monasterijs ante annos 20. fundatis, que ipsam quartam soluere consueuerunt, & ubi solui consueuit, id tantum cere, & aliorum, que in aliquibus paribus deseri contigerit tempore, quo desuitorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel alijs Fratibus ipsi, seu Monialibus relictis, aut alijs quomodolibet donatis solui debet, sicque intelligi Concilij decretum quoad quartam huiusmodi soluendam debere decernimus. Vbi verò non est consuetudo soluendi quartam huiusmodi, de nullo supra scriptorum solui debere declaramus, refert Lauror. var. lucubat. tom. 1. tit. 2. cap. 3. num. 182.
3. Adest quoque ad prædictorum intelligentiam bona decif. Rotæ in una Licen. quarta funeralium 15. Ianuarij 1618. coram Reuerendissimo D. meo Cocino, relata per me de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 86. ex num. 17. cuius particula, que ad rem plurimum facit, ita se habet.
Nec obstat Concil. Trident. sess. 25. cap. 13. de reform. quia cum istud monasterium sit fundatum post publicationem Concilij, & quatenus esset fundatum antea, cum non esset soluium soluere dictam quartam, Concilium ei non obstat, ut declarauit sanctissimus Pius V. in sua constit. de anno 1567. quam refert Archangel. Caraccia de quarta funeralium, cap. 1. Gutier. de iurament. confirm. part. 2. cap. 4. num. 3. Emman. Roder. in quest. Regularib. tom. 1. questione 41. artic. 2. & ita resoluit Congregatio Illustrissimorum interpretum, ut refert Rodrig. loco prædicto.
4. Nec est verum quòd prædicta constitutio Pij V. fuerit reuocata per Gregorium XII. ut in eius Bulla, quam refert Nauar. in man. cap. 27. in fine, quia cum dicta Bulla Pij plura contineret, per Gregorium rescissa fuit ad terminos Concilij, ut censuit Sacra Congr. Illustriss. Interpretum, sicut refert Caraccia loco citato, qui etiam in sine tractatus refert ipsam declarationem, bene aduertit Gutier. loco citato. Hactenus dicta decifio, que etiam reperitur impressa apud Tamburin. in fine tom. 3. decif. 84.
5. Loqui Concilium in præsentem de priuilegijs concessis à 40. annis circa, & non procedere in priuilegijs antiquissimis concessis per 40. annos ante publicationem Concilij, refert decifium Lauror. d. cit. 2. cap. 3. num. 183.
Regulares tenentur soluere Parochijs quartam funeralem non obstantibus priuilegijs, in quibus adest claus. Salua iustitia Parochialium Ecclesiarum Rota apud Tamburin. in fine tom. 2. de iure Abbatum decis. 83. vbi decif. 85. tenet quòd Parochi à Religiosis ratione sepulture nihil aliud possunt exigere nisi quartam eorum funeralium, que tempore sepulture fuerint oblata, & ibi num. 5. refert quòd Parochi in Catalonia ex statuto Pij V. nequeunt quicquam à Mendicantibus ultra quartam funeralium exigere, & decif. 87. resoluit quòd Parochus intus Ecclesias unitas monasterijs Regularium non potest in funeribus stolum deferre, & alias functiones exercere, & ibi n. 2. ait quòd Parochus non potest se intromittere in Ecclesijs Regularium dū cad. uera in eisde sepeliuntur.
6. Quarta funeralis non debetur Parochio, intra cuius limites uator retentus pro delicto, & habitatus cum cautione decedit stante consuetudine in ciuitate, quòd ius sepeliendi peregrinos, & viatores spectat ad Ecclesiam cathedralem, ita Aldan. in compendio Canon. resol. lib. 4. tit. 17. num. 11. Sel. in selectis Canon. cap. 92. nu. 35. auferentes ita decifium in Pisaurum. 22. Ianuarij 1628.
7. Quarta funeralis debetur Parochio ex funeralibus sequenti die in alia Ecclesia ab alia in qua mortuus sepultura mandatus fuerat, factis magno adhibito Religio-

forum, & Presbyterorum, candelarum & intorffitorum numero in maiori quantitate diet præcedentis, ut per Sel. d. cap. 92. nu. 11. vbi refert ita fuisse resolutum per sacram Congr. Episcop. sub die 3. Augusti 1621.

Quarta funeralis non debetur Parochio ex intorffitijs, seu cereis Confraternitatum secularium funera associantium, ex Aldan. d. tit. 17. num. 12. vbi refert ab eadem S. Congreg. decifum in Firmana 5. Martij 1616.

Intorffitia, cerei, & candelæ, que per viam deferuntur circa cadauera, in quibuscunque primarijs Ecclesijs diuidenda sunt pro æquali portione inter ipsos Parochos, & ministros aliarum Ecclesiarum quarumcunque, etiam regularium, & nationalium, in quibus sepeliuntur, ac propterea quando huiusmodi intorffitia, seu cerei, & candelæ in præfatis Ecclesijs pro celebrandis diuinis officijs præsentem corpore accenduntur, finito officio extinguenda, & cuique medietas consignanda est, ut per Sel. d. cap. 92. num. 15. vbi refert decifum in Congr. RR. DD. Prefectorum Urbis, S. D. N. Urbano V 111. approbante sub die 21. Martij 1629.

Defunctorum hæredes pro defuncto ad sepulturam associando numerum Sacerdotum sibi bene visum cõuocare possunt, & numerum cerei sibi bene visum ad cadauer sepulture associandum quolibet contrario prætextu per Parochum deducto non obstante, subministrare valent, ut per Aldan. d. tit. 17. num. 16. vbi testatur sic fuisse resolutum per sacram Congr. Episcop. in Cassan. 5. Maij 1617.

Vocati omnes ad funus debent conuenire ad Parochialem defuncti ex Aldan. d. tit. 17. num. 19. vbi dicit ita decifum per S. Congr. Rituum in Bononiæ, 9. Decembris 1617. & in Tropien. 16. Februarij 1631.

Regulares vocati ad sepeliendum mortuos, etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, in quibus cadauera amouentur, & inde cum clero seculari discedere, non autem expectare extra ianuam Ecclesie, & alijs se postea associari, ex Sel. d. c. 92. nu. 20. vbi testatur sic fuisse resolutum per sacram Congregat. Episcop. & Regul. in Vigleuanen. 13. Nouembris 1600.

Confraternitates non possunt accedere ad funerals mortuorum, nisi specialiter & expresse uocentur, ex Sel. d. c. 92. num. 21. vbi refert ita decifum à S. Congreg. Rituum in Bononiæ, 9. Decembris 1617.

Proprius Parochus nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer Regulares dumtaxat à defuncto accessum iubeantur, ex Aldan. d. tit. 17. num. 21. vbi testatur sic resolutum per S. Congreg. Episcop. & Regular. in Montis Bilosi de anno 1581.

Defunctorum cadauera in alterius Parochia existentia, & in Ecclesijs Fratrum sepelienda, prius ad Ecclesiam Parochialem ad benedictionem, ac vltimum vale à Parochio recipiendum deferri debent. Sed si proprius Parochus ab eisdem Fratibus moneatur prius, & inquiratur ac expectetur, ipseque venire recuset, tunc ipsi Fratres poterunt supradicta cadauera ab ædibus defunctorum ad suas Ecclesias recto tramite deferre ipso Parochio etiam inuito, Aldan. vbi supra, qui refert per eandem S. Congreg. resolutum in Nepes. 11. Decembris 1615. ad 4.

Cadauera decedentium in parochia, ad cuius Ecclesiam Capitulum Cathedralis translatum est, non possunt leuari per ipsum Capitulum, seu Canonicos cathedralis Ecclesie, nisi requisito parochio dictæ Ecclesie, ut per Aldan. d. tit. 17. num. 1. vbi ait ita censuisse sacram Congr. Rit. in Thelesina 18. Augusti 1629.

Defunctorum corpora si deponantur in Parochiali, ut inde transferantur ad Ecclesiam Regularium, in qua elegerunt sepulturam, nihil debetur Ecclesie parochiali, exceptis iuribus parochialibus, ex Sel. d. c. 92. num. 2. vbi ait sic decidisse sacram Congr. Rit. in Placentina 23. Martij 1619.

Sepultura electio in alia Ecclesia præter parochialem non potest per parochum impediri, dummodo illi reseruata sit sua quarta funeralis, ut per Aldan. d. tit. 17. nu. 32. vbi ait sic fuisse resolutum per eandem S. Congreg. in Capuana 31. Martij 1629.

Suscipientes habitum Religionis à Guardiano, vel ab alio,

- alio, cui ille committendum duxerit, & cum eo decedentes in Ecclesijs eiusdem Ordinis, Ecclesiastica sepultura sunt tradendi, si Guardianus prater habitus concessionem & receptionem premeruerit eorum cadauera, ex Aldan. *d. tit. 17. num. 3.* vbi refert decifum per S. Congr. Episcop. & Reg. in *Nepefina*, 11. Decembris 1615. ad 2.
20. Sepulturam pro filio minori 14. ann. potest pater in vita, non post eius mortem eligere, vt per Aldan. *d. tit. 17. nu. 5.* vbi refert decifum in *Foglinen*. 27. Octobris 1587.
21. Sepulturam sibi eligendi facultatem non habens in maiorum suorum sepultura humari debet, ex Aldan. *d. tit. 17. num. 8.* vbi attestatur ita censuisse sacram Congr. Episcop. in *Asculana* 21. Octobris 1616.
22. Sepultura ecclesiastica tradi debet excommunicatus, qui in mortis articulo confessionem penit. vel Beatissimam Virginem inuocauit, vt per Sel. *d. cap. 92. nu. 14.* vbi assertit sic fuisse resolutum per eandem sacram Congr. in *Nolana* 19. Iulij 1619.
23. Funerale ducere, & profequi tenetur parochus vsque ad Ecclesiam Regularium, si in ea defunctus sepeliri debeat, vt per Aldan. *d. tit. 17. num. 23.* vbi assertit resolutum per eandem S. Congreg. Episcop. & Reg. in *Brixian*, 18. Iulij 1591. & in *Nicoteren*. 5. Iulij 1615.
24. Parochus spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus, & omnia necessaria vsque ad ianiam Ecclesie Regularium, vbi sepeliendus est, ex Aldan. *d. tit. 17. num. 28.* vbi dicit decifum ab eadem Sac. Congr. in *Castellanen*, 3. Ianuarij 1594.
25. Parochus secularis sicut deiert stolam in propria parochia, & in parochia Fratrum, dum defuncti corpus in eorum Ecclesia sepelitur, ita parochus regularis in eodẽ casu, & eodem tempore poterit stolam deferre, non solum in propria parochia, sed etiam in parochia, defuncti, ex Aldan. *d. tit. 17. num. 31.* vbi attestatur ita censuisse sacram Congr. Rit. sub die vlt. Septembris 1628.
26. Parochus Monachus in funeralibus ita potest cum stola ingredi parochiam secularium, prout seculares parochi Monachorum parochiam ingredi valent, Aldan. *d. tit. 17. num. 32.* vbi ait ita resolutum fuisse per eandem S. Congr. in *Asculana* 29. Ianuarij 1626.
27. Ternarij si qualitatibus in Bulla sel. record. Leonis X. pra scriptis sint praediti, videlicet si viri collegialiter, aut claustraliter viuunt, mulieres vero virginales, vel castas, aut castam vidualem sub expresso voto, & Tertiariorum habitu vitam ducant, possunt & debent etiam inuito ac minimẽ requisito parochi in Fratrum Ecclesijs sepeliri, secus vero si supra dictis qualitatibus careat, ex Sel. *d. cap. 92. num. 25.* vbi testatur sic fuisse resolutum per sacram Congr. Episcop. & Regular. in *Nepefina* 11. Decembris 1615. ad 1.
28. Mortui sepeliri possunt in Ecclesia in qua sepulturam elegerunt, sine praesentia Parochi, si ipse requisitus interesse recuset, vel petita licentiam deneget, vt per Aldan. *d. tit. 17. num. 35.* vbi ait sic censuisse sacram Con-

greg. Rit. in *Capuan*. 22. Decembris 1629.

In funeralibus est deferenda vna tantum Crux illius Ecclesie, ad quam corpus transferitur postquam sequatur immediate personae illius Ecclesie, & deinde ceteri secundum anterioritatem, vt per Aldan. *d. tit. 17. num. 26.* qui refert sic censuisse sacram Congregationem Rit. in *Narnien*. Septembris 1614.

Crux propriae parochiae defuncti deferenda est in funeralibus, non autem Crux antiquae parochiae, ex qua dismembrata fuit parochia noua, de qua est defunctus, & vocati ad funus in eadem propria parochia debent conuenire, ex Aldan. *d. tit. 17. num. 40.* vbi testatur per eandem S. Congregationem fuisse resolutum in *Baron*. 22. Martij 1631.

Clerus secularis postquam Christi fidelium cadauera in Fratrum Religiosorum Ecclesijs sepelienda associauerit, in eisdem Ecclesijs super eisdem cadaueribus officium defunctorum, Psalmos, Responsoria, aliaue preces, vel orationes recitare, aut psallere non potest. Sed ab ipsis Fratribus dumtaxat haec omnia peragenda sunt, vt per Sel. *d. cap. 92. num. 22.* vbi testatur ita fuisse resolutum per S. Congreg. Episcop. & Reg. in *Turritana* 24. Nouembris 1617. Vnde Canonici si corpora defunctorum comitari contigerit ad alienas Ecclesias recitato Psalmo *Miserere*, vel *De profundis*, super corpus defuncti, cum versiculo & oratione discedere poterunt, ex Sel. *cap. 10. eo*, qui assertit ita fuisse resolutum per eandem S. Congr. in *Cremonen*, 9. Augusti 1604.

Parochi defunctorum in Regularium Ecclesijs humandorum corpora vsque ad eadem Ecclesias associare, ac etiam in illis permanere possunt, absque tamẽ eo quod in officio decantando vllatenus se intromittat, vt per Aldan. *d. tit. 17. num. 42.* vbi dicit sic decidisse eandem S. Congr. in *Nicoteren*, 5. Iulij 1615.

Officiũ enim in tumulandis cadaueribus in Ecclesijs Regularium fieri debet per eosdem Regulares, non obitante quauis contraria consuetudine, ex Aldan. *d. tit. 17. n. 45.* vbi ait ita censuisse sacram Congr. Rit. in *Eugubina* 12. Martij 1612 & 5. Iulij 1614. & in *Placentina*, & *Lecion*, 23. Martij 1619. & in *Catunen*, ciuitatis *Plaria* 12. Octobris eiusdem anni, & in *Sulmonen*, 8. Augusti 1629. & in *Andrien*, 18. Februarij, & 2. Martij eiusdem anni, & 5. Iulij 1631.

Pauperum cadauera gratis sepeliri debent, vt per Aldan. *d. tit. 17. n. 50.* vbi attestatur sic fuisse resolutum per S. Cong. Episcoporum & Regul. in *Cassan*. 5. Maij 1617.

Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum, vt per Aldan. *d. tit. 17. num. 51.* vbi ait decifum sub die 27. Maij 1617.

Iuris sepulturae occasione non potest prohiberi cadaueris humatio, cum nulla ratio patiatur, Christianaeque pietati repugnans videatur, maxime vero ob pecuniarum interesse, cadauer in sepulchrum remaneret, Sel. *d. cap. 92. nu. 70.* vbi refert sic censuisse Sac. Congregat. Episcop. in *Catronen*. 17. Septembris 1617.

Clerici concubinarij puniantur post monitiones sibi factas, vt in text. & cognitio causarum concubinariorum ad Episcopos ipsos pertineat. Episcopi concubinarij moneantur a Synodo Prouinciali, & non emendati suspendantur, & perseverantes ad Papam cause deferantur.

C A P V T XIV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Statuta Concilij Trident. contra concubinarios stri-ctè obseruanda.
- 3 Concubinaris quis dicatur in hoc decreto.
- 4 Faeminarum consortium a viris spiritualibus fugiendum.
- 5 Clerici qualem qualem suspicionem habentes a mulierum etiam in gradu propinquo sibi coniunctarum conuersatione omnino abstinerere debent.
- 6 Non procedit hoc decretum in simplici incontinentia.
- 7 Moniti specialiter, non autem generaliter debent esse concubinaris.
- 8 Non tantum in visitatione, sed & alijs quoque temporibus.
- 9 Monitio generalis facta in Synodo non suffragatur.
- 10 Tempus, quod inter vnã & alteram monitionem interuenire debet, arbitrio Episcopi relinquitur.

11 Episco-

- 11 Episcopus potest solus procedere ad informationem summariam, & incarcerationem, ubi de fuga timetur.
- 12 Subcollectores, vel Commissarii spoliatorum non comprehenduntur sub dispositione Ordinariorum.
- 13 Distributiones quotidianas comprehendit.
- 14 Episcopus debet multas pecuniarias eo ipso quod exacta fuerint, pijs locis assignare.
- 15 Episcopus multas pecuniarias sibi assumere potest ubi admodum pauper esse.
- 16 Clericus concubiniarius suspendendus ab Episcopo premissa monitione.
- 17 Clericus concubiniarius notorius est hodie ipso iure suspensus ab officio, & beneficio.
- 18 Priuatio haec non transit ad successorem beneficii si priuatus resignet.
- 19 Inhabiles ac indigni fiunt quibuscumque honoribus, beneficijs, &c. clerici concubiniarij, suspensi qui concubinas non expellunt.
- 20 Exemptio, aut appellatio executionem sententiae late contra concubiniarios impedire non potest.
- 21 Cognitio, & punitio clerici concubiniarij ad solum Episcopum pertinet.
- 22 Episcopus concubiniarius quam penam incurrat.

Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitia sordibus, immundoque concubinato versari satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiae dedecore, testatur. ^a Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitae integritatem ministri Ecclesiae reuocentur, populusque hinc eodem cum eadem reuereri, quo illos vita honestiores cognouerit, prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, *a in domo, vel extra* detinere, aut cum ijs viliam consuetudinem habere audeant, alioquin poenis, a sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur. ^b Quod si a Superioribus moniti, ab ijs se non abstinerint, *7 tertia parte fructuum, obuentio- num, ac prouentuum beneficiorum suorum, quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati, & quae fabricae Ecclesiae, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur.* Sin vero in delicto eodem cum eadem, vel alia femina, perseverantes, secundae monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui praedictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicae Legatus, arbitrabitur, *8 suspendantur, & si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum ijs etiam vicesentur, tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis & perpetuo priuentur* atque *9 inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficijs ac officijs in posterum reddantur, & donec post manifestam vitam emendationem ab eorum Superioribus cum ijs ex causa visum fuerit dispensandum.* Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium reperere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, praeter praedictas poenas, ^c ex communicatio- nis gladio plectantur. *10 Nec quauis appellatio, aut exemptio praedictam executionem impediatur, aut suspen- dat, supradictorumque omnium cognitio, & non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta procedere possint.* Clerici vero beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, ^e & contumaciae perseverantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris poena, suspensione ab ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue modis, iuxta sacros canones, puniantur. ¹¹ Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinerint, & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint, ^d ipso facto sint suspensi, & si perseverent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpa, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

1. Vide Clar. § fornicatio, num. 9. vers. clericus autem concubiniarius, Hieron. de Monte var. iuris quae. 18. num. 48. Rebuff. in concord. tit. de publicis concubin. vers. prima ergo poena, Perez l. 23. vers. quari tamen potest tit. 3. lib. 1. Ordin. Bernard. & Salzedo in pract. Canon. cap. 79. de concubinar. Tiber. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 21. de clericis concubinar. Humad. l. 32. gloss. 5. num. 6. tit. 5. l. 43. gloss. 2. num. 3. tit. 6. part. 1. Matien. l. 6. gloss. 2. ex num. 23. tit. 8. lib. 5. noua re- copil. Menoch. de arbit. casu 218. Petr. Boll. in oconom. Ec- cles. class. 1. cap. 4. ex §. 5. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. concubiniarius §. 3. Petrus de Ledesma in summ. part. 2. tract. 27. cap. 18. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 857. & in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 359. in 1. edit. alias resolut. 307. in 2. edit. Paul. Comitot. respons. moral. lib. 1. q. 87. Soar. de censur. tom. 5. disput. 31. sect. 4. num. 10. Sayro eod. tract. lib. 4. cap. 15. num. 24. Filluc. quae. moral. tom. 1. tract. 17. cap. 7. num. 124. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 30. tract. 3. n. 154. vers. decimum Thom. Valasc. allegat. iur. tom. 1. alle- gat. 34. num. 7. Nicol. Garc. de benef. part. 11. cap. 10. nu. 181. cum multis seq. Hieron. Venero, y Leiu de examine Episco- por. lib. 4. cap. 27. ex num. 64. metipsum in collectan. ad cap. sic- cut 4. de cohabit. cleric. & mulier. nouissimé Marchin. de Sa- crament. Ordinis tract. 1. part. 8. cap. 3. & num. 23.

2. Pium V. per speciale constit. monuisse omnes loco- rum Ordinarios, & in virtute sanctae obedientiae eis praec- pisse vt statuta Tridentini Concilij contra concubina-

rios tam clericos, quam laicos edita districte faciant obseruari, reddituri Deo, ac sibi, si id omiserint, rationem, referunt Gutier. Canon. lib. 2. cap. 7. num. 68. & seqq. Nicol. Garc. d. cap. 10. num. 187.

^a In domo, vel extra, &c.] Concubinarium in hoc de- creto illum dici, qui non solum concubinam domi retinet, vel qui sub aliquo colore in domo suae matris, vel aliqua rum consanguinearum, vel alibi habet, & cum ea tenet assiduam consuetudinem, resoluunt Franc. Leo in thesaur. fori Eccles. p. 3. c. 4. sub n. 27. Aloyf. Ricc. d. resol. 307. in fin. & in decis. curia Archiepiscop. Neapolit. p. 1. decis. 76. n. 3. Marc. Anton. Gennent. in praxi Archiepiscop. Neapolit. c. 30. nu. 4. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. discipl. clericali. §. 15. nu. 56. Tiber. Decian. in tract. crimin. lib. 6. c. 21. num. 1. vbi ait concubinarium proprie illum dici, qui solum tam, & corruptam domi retinet ad libidinem explendam. I saepius, Bernard. in pract. canon. cap. 79. num. 1. affirmat clericum concubi- narium illum proprie dici posse, qui solum tam, & corruptam, & corruptam, nulloque sibi spiritualis, vel carnalis con- gnationis vinculo coniunctam domi retinet, cum qua- consuevit carnaliter commisceri, Farin. d. quae. 138. nu. 4. hanc Bernardi Diaz definitionem refert, & num. 6. dicit quod clericus concubina dicitur si ad libidinem domi quocumque modo ab ipso retineatur etiam sub nomine pedissequae, eius matris, fororis, amicae, vel alterius, cuius cohabitatio ipsi non prohibeatur.

Na Fœmi-

^a Supra sess. 24. c. 8. refor. Concil. Catha- tha. 3. c. 18. Conc. Nicen- nu. c. 3. Con- cil. Matifcon. 1. c. 1. Conc. Arelaten. 2. c. 3. Concil. Tolet. 2. c. 3. Conc. Brac- car. 1. c. 15. Conc. Turc. 2. c. 10. 11. & 12. Concil. Moguntiaci cap. 49. c. in- terdixit 37. dist. ca. cum omnibus e- voluimus, & c. feruinas 81. dist. c. 1. cum multis seq. de cohabit. cler. & mul- tier. ^b Cap. 2. cum seq. de coha- bit. cleric. & mulier. c. si concubini- de sent. ex- com. Concil. Aurel. 3. ca. e. supra c. 6. & in alijs locis supra allegat. C66. Tolet. 4. ca. Vide 8. To- let. cap. 6. ^c Cap. quo- rundam 34. dist. Concil. Aurel. 5. c. 2.

4. Fœminatam consortium, quatenus à viris spiritualibus fugiendum ex sanctis Patribus ostendit Ioan. Baptista Fin. *de regulis iuris homin.* 2.2. *vers. addo.* & exemplis confirmat Emman. de Valle *de incant.* & *ensalm. sect. 2. cap. 3. nu. 19.* & *cap. 16. ex num. 25.* Et quod debeant sacerdotes abstinere à mulieris, & coitus immunditia, multis sacrae paginæ auctoritatibus probat Decian. *d. lib. 6. cap. 21. nu. 5.* vbi *num. 6.* refert quod tria ex hoc peccato clericorum mala oriuntur, videlicet quia laicorum corda scandalum patiuntur, vituperatur officium Ecclesiasticum, & praestatur alijs occasio peccandi, iuxta *cap. smala 2. quest. 5. & cap. significasti, de adulter.* Et dicuntur violare Templum Dei, nam qui fornicatur, in corpus suum peccat, 1. *ad Corinth. 6. 6.* Corpus autem Sacerdotis dicitur templum Spiritus sancti, vt ibi dicitur.
5. Clericos igitur qualem qualem suspicionem habentes à mulierum etiam in gradu propinquo sibi coniunctarum conuersatione omnino abstinere debere, cum inuenti aliquando fuerint, qui diabolica suggestione incedunt, & lupra commiserunt, asserunt Menoch. *de presump. lib. 5. praef. 17. num. 9.* Valer. Reginald. *d. tract. 3. nu. 18.* Bellef. *d. de discipl. cleric. §. 25. num. 16. & 17.*
6. Decretum Concilij in presenti non procedere in simplici continentia absque qualitate concubinitatis, attestantur decimum Aloyf. Ricc. *in praxi fori Eccles. decis. 361. in fine. in 1. edit. & resolut. 307. num. 5. in 2. edit.* Nicol. Garc. *de benef. p. 11. c. 10. num. 186.* Farin. *in praxi crimin. part. 5. q. 138. num. 12. & 74.* Armendar. *in addic. ad recop. legum Nauarræ, lib. 4. tit. 5. de stupro l. unica num. 4.* Ioan. Sancii. *in selectis disput. 50. num. 10. in fine.*
- Contra Nauarr. *conf. 4. de adulter. in antiq. aliis conf. 1. de cohab. cleric. in nouis Sayr. in floribus decis. sub illo tit. de adulter. decis. 4.* existimantes text. in presenti ad simplicem incontinentiam esse extendendum.
7. Quod si à Superioribus moniti, Vt autem clerici concubinari priuentur beneficijs, & deponantur, requiritur trina monitio facta per Superiorem, *cap. scilicet ad extirpanda. cap. si quisquam. de cohab. cleric. cap. si autem clerici. ver. vel tertiam communitationem. eod. tit.* Ita Decian. *d. lib. 6. cap. 21. nu. 30.* plures refert Ioan. Sancii. *in selectis disput. 50. num. 10.* & addit Farin. *d. quest. 138. num. 41.* quod si Clericus concubinam retinens bis aut ter monitus induratus in concubinato permaneat, per suum Episcopum Curia seculari traditur, cum ipsemet se Sacerdotio indignum iudicet, *autb. de sanctiss. Episcop. §. Presbyteros collar. 9. cap. Presbyteris 17. dist. quæ iura ipse Farin. intelligit de traditione Curia seculari quatenus importat verbalem degradationem, non verò actualem.*
- Specialiter scilicet monendi sunt, non autem generaliter, puta per edictum, de cetero referunt Nicol. Garc. *d. num. 186. declar. 4.* Armendar. *d. l. unica num. 4.* Et ideo resoluit Decian. *d. cap. 21. num. 30. in fine.* quod non sufficit generalis monitio quod omnes concubinarij cleri dimittant concubinas, iuxta notata in *cap. ult. de vita. & hon. cleric. in vers. si tales. & in Clem. 1. eod. tit. in verb. nominatum. & in cap. statutum. de sent. excom. c. 6.*
8. Non tantum in visitatione, sed & alijs quoque temporibus huiusmodi monitionem fieri posse, asserunt resolutum Nicol. Garc. *d. num. 186. declar. 5.* & Armendar. *d. l. unica, num. 5.*
9. Monitionem generalem factam in Synodo non suffragari, etsi vim trinae monitionis obtineat, resoluunt Marc. Anton. Genuen. *d. cap. 30.* Aloyf. Ricc. *in d. praxi fori Eccles. decis. 359. in 1. edit. aliis resolut. 307. num. 3. in 2. edit. licet Bernard. in d. praxi. canon. cap. 79. prope fin. existimauerit quod vt Prælati excusentur à monitionibus faciendis clericis suæ diocesis, in hac materia prudenter faciunt, quando in suis constitutionibus synodalibus monent omnes generaliter ne concubinarij sint; & licet ibi Salzedo in *addit. littera F.* id intelligat procedere contra eos clericos, qui ex lege diocesana tenentur in Synodo comparere.*
10. Tempus, quod inter vnam, & alteram monitionem interuenire debet, arbitrio Episcopi relinqui referunt decimum Nicol. Garc. *d. num. 186. declar. 6.* & Armendar. *d. l. unica, num. 6.*
11. Posse ipsum Episcopum solum ad informationem summariam, & incarcerationem procedere, vbi de fuga timetur sine forma, & monitione in hoc decreto præscripta, referunt decimum Nicol. Garc. *d. num. 186. declar. 7. & 8.* Armendar. *d. l. unica num. 7. & 8.*
12. Subcollectores, vel Commissarios spoliatorum non comprehendi sub dispositione Ordinariorum, sed Nuncij Apost. iuxta eorum priuilegia, resolutum asserunt Nicol. Garc. *d. num. 186. declar. 13.* Armendar. *d. l. unica, num. 12.*
13. Tertia parte fructuum, &c.] Comprehendi etiam distributiones quotidianas, tenent Nauarr. *conf. 3. in antiq. sub tit. de verbis significat. quod deest in nouis, Sayro in floribus decis. sub illo tit. decis. 7.* Aloyf. Ricc. *in collect. decis. part. 4. collect. 821. vers. amplia secundò & d. resolut. 307. nu. 5. in 2. edit.* Petr. de Ledema *d. cap. 18. dist. 2. & ex Concil. VI. Mediolanen. colligit Monet. de distrib. quotid. p. 3. quest. 10. nu. 56. contra Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 9.* March. *d. tract. 1. part. 8. cap. 3. num. 24.*
14. Quæ fabrica Ecclesie, &c.] Episcopum debere multas pecunias eo ipso quod exacta fuerint, pijs locis assignare, ac prouide non posse portionem aliquam etiam in minima parte Vicario pro sua mercede limitare, & minus Camerae suæ Episcopali applicare, non obstante contraria consuetudine, resoluunt decimum que referunt Quaranta in *summ. Bullarij verb. pena pecuniaria. p. 395.* Dbroz *de Offic. Vicarij in addit. lib. 2. q. 143.* Ptafec. in *Praxi Episc. p. 2. c. 4. num. 97. in princ. Galet. in Margarita casuum conscientia, verb. pena 1.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 349. in 1. edit. aliis resolut. 300. num. 3. in 2. edit. quos refert Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 3. allegat. 107. num. 19.*
15. Vbi tamen Episcopus admodum pauper esset, eas sibi assumere posse pariter decimum referunt Molles. in *comment. de consuetud. Neapolitan. part. 4. quest. 64. sub num. 24.* Aloyf. Ricc. *d. resolut. 307. num. 3. vers. limita.*
16. Suspendantur.] Clericum concubinarium suspendendum ab Episcopo premissa monitione, de qua in hoc decreto, resoluunt Tolet. in *instrucl. Sacerd. lib. 1. c. 47.* Hentiq. in *summ. lib. 13. c. 36. §. 1.* Auila *de censur. p. 3. dist. 5. dub. 2.* Bonacin. *eod. tract. dist. 3. q. 6. puncto 5. nu. 1.* Nicol. Garc. *d. c. 10. num. 181. & p. 7. c. 14. ex nu. 8.* Marchin. *d. c. 3. nu. 26.* Et quid attento iure communi an esset suspensus ipso iure, an veniret suspendendus? Vide Menoch. *de arbit. casu 1289. num. 2. vers. sed verius. & casu 418. nu. 1.* Decian. *in tract. crimin. lib. 6. cap. 21. num. 10. cum seq. Farin. d. q. 138. num. 40.*
17. Clericum concubinarium notorium sine aliqua monitione superioris esse hodie prout in veteri iure ipso iure suspensum ab officio, & beneficio, ita quod si celebret, incurrat irregularitatem, decimum refert Bellef. *disquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplin. cleric. §. 5. nu. 45.* Nicol. Garc. *de benef. part. 7. cap. 14. num. 11. & 15.* Armendar. *d. l. unica, num. 16.*
18. Perpetuò priuentur.] Clericum concubinarium priuari beneficijs, resoluunt Rebuffe *de publ. concub. in princ. vers. secunda parva est.* Decian. *d. lib. 6. cap. 21. num. 12.* Roland. *consil. 98. num. 6. lib. 1.* Farin. *dist. quest. 138. num. 50. cum seqq. vbi num. 66.* tenet requiri sententiam declaratoriam priuationis, quæ postea quoad restitutionem fructuum retrahetur ad tempus delicti. Tambur. *de iure Ecclesi. tom. 3. disputat. 9. quest. 7. num. 15.* Hanc penam non transire ad successorem beneficij, si priuatus resignet, referunt decimum Nicol. Garc. *de benef. part. 1. cap. 5. num. 304. in fine.* Armendar. *d. l. unica, num. 15.* Aduertit Decian. *d. lib. 6. cap. 21. num. 31.* quod licet olim in primitiua & adulescente Ecclesia grauissime fuisset vindictatum hoc delictum clericorum in concubinato existentium, etiam vsque ad depositionem *cap. erubescano 33. dist. cap. a multis, de stat. & qual. hodie tamen crescente Prælatorum indulgentia, & descendente clericorum feruore in Christum, mitigatae sunt pœnæ propter carnis fragilitatem, vt dicitur in cap. fraternitatis 34. dist. & ideo raro deuenitur ob hoc crimen ad priuationem beneficiorum, minusque ad depositionem, nisi præcedente trina monitione, & maxima contumacia.*
19. Inhabiles, ac indigni, &c.] Clerici concubinarij non tantum amittunt beneficia, sed etiam ad alia obtinenda inhabiles redduntur, vt per Menoch. *d. casu 318. n. 1. vers. praterea*

pretorem & secundo, Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 14. & 22. Vide Farin. in praxi crimin. part. 5. quest. 138. num. 54.

9 Donec post manifestam vice emendationem, &c.] Clericum concubinarium, qui iam emendatus fuerit à suo Superiore dispensatus, effici habilem ad susceptionem, quoruncunque bonorum, Dignitatum, beneficiorum, & officiorum, resoluunt Bermond. de publicis concub. in gloss. usque à quo, Decian. d. cap. 21. num. 34. & 35. Farin. dist. quest. 138. num. 87.

20. 1 Nec quisvis appellatio, &c.] Concubinarium notorium de notorio concubinato condemnatum non appellare tenent Salzed. ad Bernard. d. cap. 79. littera B. vers. est tamen circa superiora, ubi declarat Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 29. Farin. d. quest. 138. num. 80. Quam executionem exemptio,

aut appellatio ante, vel post diffinitivam sententiam suspendere non potest, vt refert decifum Nicol. Garc. de benefic. p. 11. cap. 10. num. 186. dub. 12.

21. 2 Non ad Archidiaconos, &c.] Hoc non intelligi in immemoriali, refertur decifum Nicol. Garc. d. num. 186. dub. 14. Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisd. Aduocatorum quest. 24. num. 5. & 26.

3 Clerici vero, &c.] De punitione clericorum non habentii beneficia, aut pensiones agit Farin. d. g. 138. nu. 72.

4 Episcopi quoque, &c.] De pena Episcopi concubinarij agunt Soar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 5. ad fin. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 32. tract. 2. num. 65. vers. item ex Concilio, Aigid. de ConincK de Sacr. & censur. tom. 2. disp. 15. susp. 27. Farin. d. quest. 138. num. 70.

Filij clericorum illegitimi in Ecclesia, in qua patres beneficia obtinuerunt, ipsi non habeant, & quacumque circa hoc in fraudem facta fuerint, irrita, & nulla censeantur.

C A P V T XV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Dispositio huius cap. in quo differat à iure communi.
- 3 Filius videtur posse succedere in beneficio paterno si per triginta annos alius in eo successit.
- 4 Beneficia, quæ pater ante Concil. dimisit, licet filio obtinere.
- 5 Filij naturales etiam procreati tempore, quo eorum parentes nondum erant effecti clerici, comprehenduntur sub hoc decreto.
- 6 Nepotes legitimi Presbyterorum ex filio illegitimo respectu beneficij aut non comprehenduntur sub dispositione huius decreti.
- 7 Pater non prohibetur obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius habuit idem, vel quodcumque aliud.
- 8 Fratres fratribus etiã immediatè succedere possunt.
- 9 Filij legitimi clericorum possunt adipisci beneficia quacumque in eadem Ecclesia in qua genitores habuerunt, vel habent.
- 10 Sed non possunt paterna beneficia immediatè obtinere.
- 11 Filius quamuis legitimus eget dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium paternum.
- 12 Decretum procedit.
- 13 Filius Presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquando possedit.
- 14 Filius illegitimus excluditur ne possit obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater habuit solam sedem in choro.
- 15 Possessionem beneficij per procuratorem accipiens, sed in Ecclesia nunquam ministravit, comprehenditur sub hoc decreto.
- 16 Pater non potest habere beneficium in vna Ecclesia, & filius in alia quando ambae sunt sorores.
- 17 Religiosi filij Religiosorum possunt dispensari ad dignitates & officia, quas eorum patres obtinent, vel obtinuerunt.
- 18 Filius illegitimus non prohibetur obtinere Episcopatum nuper erectum ex parte diocesis, in qua eius pater fuit Archiepiscopus.
- 19 Filius illegitimus an possit recipi in clericum Ecclesia receptitia ubi eius pater fuit receptus.
- 20 Hoc decreto prohibentur tantum in futurum obtinentes.
- 21 Canonicus illegitimus cuius pater possessionem alterius Canonatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet in dicta Ecclesia nunquam ministraverit, comprehenditur hoc decreto.
- 22 Filius illegitimus non prohibetur quominus tanquã capellanus amouibilis deseruire possit, ac obtinere re beneficium in Ecclesia in qua eius pater nunquam intitulatus fuit.
- 23 Filius illegitimus non prohibetur obtinere Ecclesiam filialem, dummodo non teneatur ministrare in Matrice.
- 24 Filius illegitimus potest patri succedere in capellania fundata absque Episcopi auctoritate.
- 25 Filius illegitimus non prohibetur habere Canonatum, qui erat portio, tempore quo pater illum obtinebat.
- 26 Filius illegitimus quomodo prohibeatur ministrare in Ecclesia, in qua pater eius beneficium habuit, vel habet.
- 27 Filius illegitimus laicus non potest canere tanquam musicus simplex in Ecclesia in qua pater habuit, vel habet beneficium.
- 28 Missam celebrare possunt in eadem Ecclesia pater & filius, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea.
- 29 Quamuis vnus ob quoddam legatum, alter ob deputationem celebret.
- 30 Pater & filius possunt insimul processionaliter incedere, vnus tanquam beneficiatus, & alter tanquam capellanus diuersarum Ecclesiarum.
- 31 Filius illegitimus non prohibetur cū patre habitare.
- 32 Pensiones habere non possunt filij illegitimi super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel obtinuerunt.
- 33 Pensionem super beneficio paterno non prohibetur habere filius legitimus.
- 34 Pensio fraudulentè reservata.
- 35 Pensionem transferendi facultatem habens potest illam transferre in suum filium illegitimum.
- 36 Beneficium obtinuisse non dicitur qui fuit prouisus, & litteris non expeditis, ac possessione non habita cessit alteri.
- 37 Filius suum beneficium resignare cogitur, si ille & pater tempore Concilij reperirentur in eadem Ecclesia beneficia obtinere.

- 38 Pater, qui est coadiutor filij in Canonatu tenetur cedere omne ius filio.
- 39 Dispensatio præsumpta in qua fundatur reg. de

- triennali non habet locum contra hoc decretum.
- 40 Resignationes reciproca prohibentur.
- 41 Post ipsum Concil. in favorem filiorum faciende.

a Concil. o. Tolet. in c. 10. grauis animaduertit. cap. propoluiti 82. dist.
 b Ab Alexan. 3. partis 10. cap. 1. & in Concil. 1. Lateranen. c. 14. c. 2. & per totum de fil. presbyter.

VT a paternæ incontinentiæ memoria à locis Deo consecratis, quos maximè puritas, sanctitasque decet, & longissimè arceatur, & non liceat & filijs Clericorum, & qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, & in Ecclesijs, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere, nec in dictis Ecclesijs quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præsentem pater, & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare, extra Ecclesiam intra trium mensium spacium, & alias ipso iure eo priuatus existat, & super ijs quæcumque dispensatio surreptitia censetur. Ad hæc, reciprocae resignationes, si quæ posthac à parentibus Clericis in favorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium consequatur, in fraudem huius decreti, & canonicarum Sanctionum factæ omnino censentur, nec collationes fecerit, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsi clericorum filijs suffragentur.

- 1. **V**ide Bernard. & Salzed. in pract. Canon cap. 50. in nouiss. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. Seraphin. decis. 1442. Nicol. Garc. de benef. part. 7. cap. 3. Aloyf Ricc. in practi part. 2. res. 370. cum seqq. Bellet. desquisit. cleric. part. 1. tit. de disciplin. cleric. §. 2. nu. 31. cum seqq. Campan. in diuers. iuris Canonice. rub. 11. cap. 13. num. 67. cum seqq. Armendar. in addit. ad receptil. legum Nauarra lib. 1. tit. 19. l. 1. de filijs Presbyter. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 397. Honor. ad Decretal. tit. de filijs presbyter. num. 16. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 75. tit. Labor. var. lucubrat. tit. 2. cap. 16. num. 48. cum seqq. Nouar. in singular. iuris Canonici conclus. 50. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 63. Illustriss. D. meū Rodenc. à Cunha ad cap. 13. dist. 56. Marcel. Vulpe in practi in die. fori Eccles. c. 47. n. 27. cū seqq. Castro Palao in opere moral. tom. 2. tract. 13. dist. 4. punct. 2. Sanch. in opere consil. moral. 10. l. lib. 2. c. 1. dub. 15. n. 5. Vafq. in opus. moral. 6. 3. §. 1. dub. 2. n. 4.
- 2. In quo autem dispositio huius text. differat à iure communi, & Nicol. Garc. refert Fr. Sigism. à Bononia d. dub. 75. post num. 7. vob. octauo dubitari potest, & dixi Ego ipse d. allegat. 65. in. princ. & me non euato transcripsit Aloyf Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 327. part. 4.
- 3. **Longissimè arceatur**] Si per triginta annos alius in beneficio paterno mediãtè successerit, videtur filium posse in eo succedere. tradit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. n. 33.
- 4. **Non liceat**] Licet et tamen beneficia, quæ pater ante huiusmodi constitutionem dimisit, obtinere, censuit Ror. decis. 81. apud Fatm. in 1. collect. nouiss. alias part. 4. diuers. quæ refero d. allegat. 65. nu. 10. Vel si ante Concilij publicationem è vita migravit, sicut referunt decisum Nicol. Garc. d. cap. 3. n. 43. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyter. num. 10. Sanchez d. lib. 2. cap. 1. dub. 15. nu. 8. vbi tenet posse filium obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater modò obiit ante huius decreti publicationem, vel intra tres menses ab illius publicatione, & simi iter si pater suum beneficium, ante demiserat, vel dimisit intra illos tres menses, quia hic dicitur dicitur, non liceat, non loquitur de collationibus antea factis, sed de futuris.
- 5. **Filijs clericorum.**] Habere locum in filijs naturalibus procreatis tempore, quo eorum parentes nondum erant effecti clerici, referunt resolutum Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyter. num. 7. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 15. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 75. num. 2.
- 6. **Contra Fr. Eimman. quæst. regul. tom. 1. quæst. 13. artic. 7. & Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. quæst. 1. art. 10.** existimantes hoc decretum non loqui de filijs naturalibus.
- 7. **Nepotes legitimos Presbyterorum ex filio illegitimo respectu beneficii sui non comprehendit sub dispositione huius decreti, quia cum hoc decretum pœnale sit, est restringendum, resoluunt Nauar. consil. 9. num. 9. & 10. de filijs Presbyter. Spin. in speculo testament. gloss. 2. princip. ex num. 23. Ceuall. commun. courra commun. quæst. 796. ex num. 9. Vgolin. de potest. Episcopi cap. 50. §. 7. num. 2. & §. 8. num. 2. Gare. Gironda de priuileg. explicat. num. 1049. Galet. in marg. casuum consilient. verb. beneficium 1. Sayro de censur. lib. 6. cap. 10. num. 46. Azor. in instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 4. quæst. 17. Seraphin. d. decis. 1442. num. 11. Stephan. Gratian. d. d. cap. 397. num. 6. Nicol. Garc. d. d. cap. 3. in addit. num. 22. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyter. num. 1. Campan. d. cap. 13. in num. 76. Bellet. d. §. 3. num. 33. Aloyf Ricc. in decis. Curia Archiepiscop. Neapolitan. part. 4. decis. 283. & in practi part. 2. resolut. 374. Nouar. de elect. & variat. fori. quæst. 9. num. 60. in fine sect. 3. in vltim. impressione; & nouissimè Illostriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 3. num. 8. dist. 56. Castro Palao d. puncto 2. num. 3. Sanchez d. lib. 2. cap. 1. dub. 18. Honor. ad Decretal. tit. de filijs Presbyter. num. 16. in fine. Sel. d. d. cap. 92. num. 5. vbi refert decisum sub die 13. Augusti 1622. Item in nepote illegitimo ex filio itidem illegitimo dicendum asserunt Spin. & Azor. citatis locis, Nicol. Garc. d. d. capitul. 3. num. 27. Armendar. d. d. loco numero 3. Quintanad. lib. 2. num. 95. D. meus ad d. d. cap. 1. num. 9. Contra Mieres de maioratu part. 2. quæst. 2. num. 52. Rebuff. de pacificis possess. num. 266. cum seq. alias 225. & Salzed. ad Bernard. d. cap. 50. littera A. Roias de success. ab investito cap. 20. ex num. 112. Less. de insti. lib. 2. cap. 34. num. 91. existimantes prohibitionem huius decreti etiam ad nepotes quoscunque extendi.**
- 8. **Patrem non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius habuit idem, vel quodcumque aliud, etiam dissimile, tradunt Rebuff. in practi benefic. tit. de dispensat. super defectu natal. num. 29. Fr. Eimman. in sum. tom. 1. cap. 29. n. 4. in fine, Vega part. 1. sum. cap. 36. casu 18. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 10. num. 4. & seqq. Less. de insti. lib. 2. cap. 34. num. 91. Honor. d. tit. de filijs presbyter. in fine. Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. num. 95. Nicol. Garc. d. part. 3. num. 18. Campan. d. cap. 1. num. 7. Seraphin. d. decis. 1442. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyter. num. 4. Fr. Sigism. à Bononia d. dub. 75. nu. 3. Sel. in select. canon. cap. 92. num. 5. vbi in vna Maioratum 18. Nouembrii 1628, refert fuisse decisum patrem non prohiberi obtinere immediate beneficium filij sui illegitimi, Sanch. d. lib. 2. cap. 1. dub. 19. ex eo, quia hoc non inuenitur expresse prohibitum, & cum sit pœnale, potius est restringendum, tum etiam quia non militat eadem ratio, nempe quod dicitur successio hæreditaria in beneficijs, cum ratum sit, vt filij thesaurizent parentibus, & eis beneficia resignent.**
- 9. **Fratres fratibus etiam immediate succedere posse, resoluunt Pahor. in cap. ex tran. missa num. 3. de filijs Presbyter. Sayro d. cap. 10. num. 44. Azor. d. d. par. 1. lib. 5. cap. 14. quæst. 6. vob. ratum esse videtur Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 3. num. 10.**
- 10. **Qui non ex legitimo nati sunt matrimonio.**] Filios ergo legitimos clericorum, posse adipisci beneficia quacunque in eadem Ecclesia in qua genitores habuerunt, vel etiam habent, ex cap. ad hac, de filijs Presbyter. colligunt citati per me d. d. allegat. 65. num. 16.

Sed huiusmodi legitimos clericorum filios paternæ beneficia immediate obtinere non posse, sed mediate, per cap. ex transmissa, & cap. ad extirpandas, de filijs Presbyter. & attenda noua huius decreti dispositione merito suffinent, Salzed. d. cap. 50. num. 3. Seraphin. decis. 1443. num. 6. Sancharel. var. resolut. quæst. 79. num. 1. & quæst. 21. num. 15. Fr. Eimman. quæst. regular. tom. 1. quæst. 13. artic. 7. Gonzal. ad reg. 8.

ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. num. 33. Nicol. Garc. d. e. 3. num. 18. & in addit. nu. 29. in fine. Illustrif. D. meus Roderic. à Cunha ad d. cap. 13. num. 5.

- 11. Vnde filium quamvis legitimum egere dispensatione ad obtinendum immediate beneficium paternum, refert decifum Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyt. num. 4. Sel. d. cap. 92. nu. 6. vbi testatur se fuisse decifum sub die 23. Augusti 1631. & non posse cum illo Episcopum dispensare resoluti Sanchez d. lib. 2. cap. 1. dub. 17. num. 3.
- 12. In Ecclesijs vbi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum, &c.] Decretum hoc habere locum tantum in filijs illegitimis, qui mortuo patre beneficia in eadem Ecclesia impetrare volunt, & in illis, qui vnà cum patre in presenti reperuntur obtinere in eadem Ecclesia, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 43. in 3. declar. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyt. num. 12.
- 13. Filium Presbyteri illegitimum non posse obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquando possedit, afferunt resolutum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 59. & Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyt. num. 23. Castro Palao d. puncto 2. num. 7.
- 14. Filium illegitimum per text. in presenti excludi ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat, dicit decifum Nicol. Garc. d. e. 3. num. 66. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyt. num. 27.
- 15. Sub hoc decreto comprehendit illum, qui per procuratorem accepit possessionem, sed in Ecclesia nunquam ministravit, referunt decifum Iul. Lauer. variarum lucubr. tit. 4. cap. 16. num. 51. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. Sed his in fine, Nicol. Garc. d. e. 3. num. 56. declar. 44. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyt. num. 21. vbi num. 45. subdit quòd in Ecclesijs fororum aliarum Ecclesiarum (sicut sunt aliquæ in Hispania) in quarum altera residendo, presuppuntur residere in principali, non potest pater residere in vna, & filius in altera.
- 16. Pater non potest beneficium habere in vna Ecclesia, & filius in alia, quando ambae sunt sorores, itaut residens in vna, censeatur in vtra residere, quarum aliqua reperuntur in Hispania, prout refert decifum Garc. in addit. ad d. pare. 7. cap. 3. num. 75.
- 17. An hoc Concilij decretum ita se extendat ad illegitimos Regulares filios Religiosorum, vt nequeant promoueri ad dignitates in Religione, quas eorum patres obtinent, vel obtinuerunt? in qua quaest. Fr. Emmanquem refert & sequitur Fr. Sigism. à Bononia de elect. d. v. b. 75. nu. 5. resoluti memoratos Religiosos filios Religiosorum posse dispensari ad dignitates & officia in Religione vbi eorum patres sunt, non autem in monasterio vbi praelationes administrarunt.
- 18. Filius illegitimus hoc decreto non prohibetur obtinere Episcopatum nuper erectum ex parte diocesis, in qua eius pater fuit Archiepiscopus, quia Concil. in presenti strictè est intelligendum in casu odioso, & loquitur in Ecclesia in qua pater ministravit, quod hic secus est, cum non sit eadem Ecclesia, ita Aldan. in compend. canon. resol. lib. 5. tit. 18. nu. 1. vbi refert sic fuisse decifum sub die 12. Februarij 1598. Castro Palao d. disput. 4. puncto 2. num. 15.
- 19. Filio illegitimo obstat hoc decretum quominus in clericum Ecclesiæ receptiua, in qua recepti absque alia, prouisione Diuini inferuire, & massæ communis participes esse contineuerunt, admitti queat, propterea quòd eius pater duodecim ab hinc annis defunctus in ipsa Ecclesia receptiua in clericum admissus & ipse fuit, Diuinisque inibi inferuiuit, atque emolumenta consueta percepit, quia receptiua dicitur beneficiatus, ex Aldan. d. tit. 18. num. 6. vbi attestatur, sic fuisse resolutum sub die 2. Decembris 1605.
- 20. Hoc decreto non prohibentur filij Presbyteri retinere beneficium legitime obtentum in eadem Ecclesia in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui ante publicationem Concilij vita migravit, quia hoc decreto prohibentur tantum in futurum obtinentes, vt refert decifum Nicol. Garc. d. pare. 7. cap. 3. num. 43. & 46.
- 21. Canonice illegitimus, cuius pater possessionem alterius Canoniceatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet

Barbo. Collect. in Concil.

in dicta Ecclesia non ministraverit, nec fuerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canoniceatus, comprehensus est sub hoc decreto; ille vero, cuius pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit, confecti Canoniceatus eiusdem Ecclesiæ, sed neque litteras Apostol. expedit, nec vnquam habuit possessionem, non comprehenditur, prout refert decifum Nicol. Garc. d. pare. 7. cap. 3. num. 56.

Filium illegitimum non prohiberi quominus tanquam capellanus amouibilis deservire possit, atque obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater nunquam fuit intitulus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amouibili inseruierit in eadem Ecclesia, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. nu. 27. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyter. num. 32. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 397. nu. 24. cum seqq. Campan. d. cap. 13. nu. 67. vers. & quia; Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiepiscop. Neapolit. decif. 204. part. 4. & in praxi part. 4. resol. 373. Fe. Sigism. à Bononia d. dub. 78. num. 6. Ego ipse d. allegat. 65. num. 5. Lauer. d. cap. 16. num. 52.

Nec prohiberi obtinere Ecclesiam filialem, dummodo non teneatur ministrare in Matrice, quam obtinet pater, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 62. in 3. declar. Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyter. nu. 26. Illegitimus enim, cuius pater fuit Rector Ecclesiæ Matricis, potest Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu aliàs illi vnitam, in qua eadem Matrix habet etiam quædam iura Parochialia, modo vnio sit facta accessorie, & per viam subiectionis Ecclesiæ Matrici, & pater in ea non ministraverit; non poterit tamen vnitam atque principaliter obtinere (sicut intitulus in vna, censeatur in vtraque intitulus) aut si in vtraque pater ministravit, vt per Nicol. Garc. d. tit. 4. cap. 3. num. 62. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. cum vero, Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyt. num. 24.

Nec prohiberi succedere in capellania, quæ fundari solet, maxime in Hispania absque alia Episcopi, vel alterius superioris auctoritate, vt in illis succedant clerici de parentela, tradunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. num. 33. cum seqq. Castro Palao d. disput. 4. puncto 2. num. 15. in fine, Ego ipse d. allegat. 65. num. 13.

Nec prohiberi habere Canoniceatum, qui erat portio tempore, quo pater illum obtinebat, resoluti Achil. de Grallis d. decif. 1. de filijs Presbyter. quem refero Ego ipse d. allegat. 65. num. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. proom. sub num. 33. Lotter. de re benef. lib. 3. quaest. 48. num. 210.

Quoquo modo ministrare, &c.] Filium illegitimum in Ecclesiam, in qua pater eius beneficium aliquod habuit, vel habet, prohiberi non solum sacrum solemniter facere, aut Euangelium, vel Epistolam solemniter cantare, sed etiam Missam tanquam externum, & peregrinum priuatim celebrare, & sacramta in eadem Ecclesia agere, resoluunt Nauarr. consil. 1. quaest. 17. de constitut. Sayro in floribus decif. sub eod. tit. decif. 22. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 1367. vers. tu amplia, Bellet. disquis. clerical. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 3. num. 32. Stephan. Gratian. d. cap. 397. num. 26. cum seqq. vbi num. 28. subdit nec etiam antiphonam in ea canere posse ratione oneris, beneficij alterius Ecclesiæ annexi, refero Ego ipse d. allegat. 65. num. 20. & addo Iul. Lauer. var. lucubr. tit. 4. cap. 16. num. 50. Et quòd filius illegitimus prohibeatur etiam deuotionis gratia Missas celebrare in Ecclesia, in qua eius pater beneficium obtinet, vel obtinuit, tenet Aldan. in compendio Canon. resol. lib. 5. tit. 18. nu. 3. vbi refert ita decifum sub die 22. Ianuarij 1602. & fuisse pro hac parte Cardinales s. Marcelli de Camarino, Sancti in quatuor, Blanchettus, Mantica, Vicecomar, & Ositus. & ex altera parte Cardinales de Montelparo, Iustinianus à Monte, Parauicinus, & Platius.

Filium illegitimum laicum non posse canere tanquam musicum simplicem in Ecclesia in qua pater habuit, vel habet beneficium, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 68. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. & qui Armendar. d. l. 1. de filijs Presbyt. num. 28. Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiep. Neapol. part. 4. decif. 283. num. 1. Ego ipse d. alleg. 65. num. 21. Hinc infero Honor. ad Decret. tit. de filijs presbyt. vers. vnde inferri, num. 16. tenet quòd filius illegitimus clerici, & pater non possunt esse monachi, & Regulares

- Canonici in eodem monasterio siue Ecclesia.
28. Decretum hoc non prohibere quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dnm modo ambo non obtineant beneficium in ea, sed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus, attestantur resolutum. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 73. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 33. Campan. d. cap. 13. num. 67. in fine, Sigismund. à Bononia d. dub. 75. num. 7. in princip. Lauer. dict. cap. 16. num. 54.
29. Vnde non esse molestiam exhibendam illegitimo Presbytero celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua pater celebrat ob deuotionem, cum neuter habeat beneficium, & hic casus non sit prohibitus à Concilio, referunt decimum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 73. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 34. Campan. loco proxime citato. Castro Palao d. puncto 2. num. 17.
30. Patrem & filium posse insimul professionaliter incedere, vnum tanquam beneficium, & alterum tanquam capellanum diuersarum Ecclesiarum, referunt decimum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 68. in 2. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 30. obseruantes quod si professionaliter accederent ad Ecclesiam, in qua pater obtinet beneficium, filius non poterit aliquo modo inuicere, refero Ego ipse d. allegat. 65. num. 22.
31. Filium illegitimum non prohiberi in hoc text. cum patre habitare, dicunt resolutum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 74. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 35. Fr. Sigismund. à Bononia d. dub. 75. num. 7. vers. septimo, Ego ipse d. allegat. 65. num. 14. Lauer. d. cap. 16. num. 55.
32. Nec pensiones, &c. Filios illegitimos habere non posse pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel obtinuerunt, tradunt Seraphin. d. decis. 1442. num. 15. Stephan. Gratian. d. cap. 397. ex num. 24. Campan. d. cap. 13. num. 70. Aloy. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 186. n. 3. part. 4. Castro Palao d. puncto 2. num. 10. Ego ipse d. alleg. 65. num. 6. Rot. decis. 549. num. 4. part. 2. recent. & fuit dictum in Meliten. pensionis 14. Maij 1614. coram bona memor. Burrato inter eius impressas decis. 53. num. 3. vbi Ferentil. in annot. lit. B. Intellige de referuatis post Concilium, non ante Concilium, Nota decis. 12. num. 2. apud Farin. part. 2. in posthum.
33. Filium legitimum non prohibere habere pensionem super beneficio paterno, referunt decimum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 35. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 9. vbi num. 47. subdit dispensandum esse cum filio obtinente pensionem in Ecclesia in qua pater habuit Canonicatum, quem resignauit Sel. in select. Canon. cap. 92. num. 5. vbi ita refert decimum sub die 1. Ianuarij. 1601.
34. Dispensationem huius text. ac illius prohibitionem intrare si Antonius legitimus obtineat Canonicatum, illudque resignet in fauorem Nicolai, referuata pensione super Parochiali, quam Mattheus pater Nicolai obtinebat de contentu patris, cum ipse pater in fraudem concessisset pensioni censeatur, referunt decimum Nicol. Garc. dicto cap. 3. num. 87. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. numer. 41. Ego ipse dict. alleg. 65. num. 27.
- Clericum habentem facultatem transferendi pensionem posse illam transferre in suum filium illegitimum, resoluunt Gig. de pensionib. quest. 86. num. 5. Flamin. Paris. de resign. benefic. lib. 6. quest. 4. num. 21. & 22. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 5. num. 22. & 23. AZOR. instit. moral. part. 2. lib. 8. cap. 8. §. 7. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 34. Stephan. Gratian. d. cap. 397. num. 1. & 7. Aloy. Ricc. in collect. decis. num. 4. collect. 1367. in fine, & d. Neapolit. decis. 186. num. 1. & 7. Ego ipse d. allegat. 65. num. 27. Aldan. d. lib. 5. tit. 18. num. 13. vbi refert sic fuisse decimum in Zamoren. 9. Nouembrijs 1619. & in alia sub die 15. Septembris 1629.
- ¶ Vel alias obtinuerunt.] Non dici obtinuisse beneficium ad hoc vt comprehendatur sub hoc decreto, ille qui fuit prouisus, & litteris non expeditis ac possessione non habita cessit alteri, referunt decimum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 56. in 2. & 3. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 22. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. si vero.
- ¶ Cogatur filius suum beneficium resignare.] Vide Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 18. num. 38. vbi dicit resolutum mortuo parte non teneri filium illud beneficium dimittere.
- Filium illegitimum, qui vigore huius decreti resignare tenebatur, non esse excusatum à resignatione, quamuis super eo alter haberet regressum, & etiam si fuerit locus regressus, & quod regressum habens nolet consentire, oblata tamen prius resignatione cum honesta pensione, & non acceptata admitti resignationem, & regressum suspendi vsque ad cessum, & decessum resignatarij, referunt decimum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 78. in 1. & 2. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 37. & 38.
- Patrem, qui est coadiutor filij in Canonicatu, teneri cedere omnè ius filio, posse tamen sibi aliquem seruare fructum, aut pensionem, dicit resolutum Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 43. Garc. d. part. 7. cap. 3. num. 80. vbi num. 86. addit fuisse partem decimum non esse concedendum vt filius posset retinere Canonicatum, quia agitur de succedendo de nouo, & sic de acquirendo beneficium, in quo patet, contra hoc decretum.
- ¶ Alias ipso iure eo priuatus existat, &c.] Præsumptam dispensationem, in qua fundatur reg. de triennali, non habere locum contra decretum huius cap. ita vt possidentes beneficium contra eius dispositionem ex tali præsumpta dispensatione suam possessionem tueri valeant, referunt decimum Nicol. Garc. d. c. 3. num. 88. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 42.
- ¶ Ad hac reciproca resignationes, &c.] Vide Nauar. conf. 5. in antiq. alias conf. 10. in nouis, de renuntias. Sayro in floribus decis. sub hoc tit. decis. 6. Fr. Emman. in summ. part. 1. cap. 56. num. 9. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 14. quest. 9. & quo pacto probentur, vide Aloy. Ricc. in collect. decis. part. 5. collectan. 1705. Castro Palao d. puncto 2. num. 18.
- Decretum hoc disponere tantum circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium in fauorem filiorum, faciendas, ait resolutum Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 5.

Beneficia Curata in simplicia conuerti non possunt, etiam cum assignatione Vicarij perpetui, & que in Curata redacta fuerint post mortem Vicarij, vel Rectoris redeant ad pristinam naturam.

C A P V T XIV.

1 Doctores de materia cap. agentes.	ab Ecclesijs parochialibus, si illis vnita essent.
2 Beneficium Curatum quod dicatur.	5 Beneficia simplicia in Curata ab Ordinario conuerti non possunt.
3 Parochiales Ecclesie in simplicia beneficia conuerti non possunt.	6 Parochialem Ecclesiam in Collegiatam erigere non potest Episcopus.
4 Beneficia simplicia non potest Ordinarius separare	

S Tatuit sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, a que curam animarum ex primeua eorum institutione aut aliter & quomodocumque retinet, illa deinceps in simplex beneficium, etiam si assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur, non obstantibus quibuscumque gratijs, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In ijs verò, in quibus cõtra eorum

Sessio XXV. de Reformat. Cap. XVI. & XVII. 427

eorum institutionem, seu foundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine presentis Concilij, arbitrio Ordinarij, ^a iuxta formam decreti sub sel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel decessum, Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit beneficium, curam animarum recipiat, ac Vicarij nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

^a Suprà sess. 7. de reformat. c. 7.

1. **V** Ide Nicol. Garc. de benef. part. 1. 2. cap. 2. num. 87. Mari. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. ult. casu 69. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 492. in 1. edit. aliàs resol. 383. num. 6. & 7. in 2. edit. latè Monet. de commut. ultim. volunt. c. 11 num. 64. cum seqq. metipsum de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 68. num. 9.
2. **a** Quæ curam animarum, &c.] Quod dicatur beneficium Curatum, & quæ parochialis Ecclesia, dixi latè de officio & potest. Parochi cap. 1. ex num. 35. Et ad hunc effectum ne in simplex conuerti possit per Episcopum, Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 2. in 1. edit. aliàs resol. 618. in 2. edit. §. Quomodocumque retinent.] Beneficia secularia ecclesiastica, quæ curam animarum habent, quomodocumque non possunt conuerti in simplex beneficium, vt per Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. vni. §. 3.
3. **y** In simplex beneficium, &c.] Parochiales Ecclesie in simplex beneficium conuerti non possunt, etiam in aliqua parte fructum ipsarum Parochialium, vt refert decism Nicol. Garc. d. part. 1. 2. cap. 8. num. 87. & Aloyf. Ricc. d. resol. 383. num. 6. & 7.

Beneficia simplicia, siue Oratoria, non poterit Ordinarius separare ab Ecclesijs parochialibus, si illis vnita essent, etiam si illis separatis Parochiales non egeant. Nicol. Garc. & Aloyf. Ricc. locis proximè citatis.

Nec etiam vice versa beneficia simplicia in Curata ab Ordinario conuerti possunt, sicut attestantur resolutum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 492. in 1. edit. aliàs resol. 383. num. 6. & 7. in 2. edit. Nicol. Garc. d. part. 1. 2. c. 5. num. 3. vbi intelligit, cessante causa & necessitate, nam ea interueniente, Ecclesiam simplicem in Curam & parochialem erigere posse Episcopum, tenent Rebuff. in praxi benef. tit. de erect. in Curatam, & parochialem, Azor. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 29. quæst. 25. & lib. 6. cap. 30. q. 3. & 4.

Episcopus non potest erigere Ecclesiam parochialem in Collegiatam, vt per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 5. nu. 2. vbi refert sic fuisse decism à S. Congregat. Rit. in Caputaquen. 12. Iulij 1628.

§ Assignata Vicario perpetuo congrua portione.] Vide posita ad cap. 5. & 7. sess. 7. de reformat. & nouissimè Tambur. de iure Abbatum tom. 3. dist. 9. quæst. 19.

Episcopi dignitatem suam conferuent, nec Principibus, vel Baronibus secularibus assistant, aut inferuant.

C A P V T XVII.

1. Doctores de materia cap. agentes.
2. Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesijs quantumuis exemptis, est honorandus.
3. Honor & sublimitas Episcopalis nullis poterit comparationibus adæquari.

4. Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit.
5. Episcopatus dicitur culmen omnium dignitatum.
6. Principes Catholici semper Episcopos magni habuerunt.

^a Vide Concil. Agath. c. 23. nec Episc. posteriorum finit priori præponi. & 1. Braccar. 24. c. quanto, de off. ordin. & supr. sess. 24. de reg. c. 4. b. Suprà c. 6. cap. Valentinianus, 63. d. c. Episcopus in Ecclesijs, 95. dist. cap. quis dubitet, c. duo sunt, cum seq. 96. dist. & c. folite & maior. & obed. 5.

Non potest sancta Synodus non grauius dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status ^a oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare: qui cum Regum ministris Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè non solum loco cedant, sed etiam personaliter illis inferuunt. Quare, hæc, & similia detestata sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, ^b atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant: mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quam foris suum gradum, & ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint: reliquis verò tam Principibus, quam cæteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

1. **V** Ide Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, cap. 3. in princ. nu. 1. metipsum in simili tractat. part. 2. allegat. 1. à princ. nouissimè Alzedo in praxi Episcop. part. 1. cap. 12. de præminentia, ac pralatione Episcoporum.
2. Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesijs, quantumuis exemptis, & priuilegiatis, est honorandus, eique in choro, Capitulo, & processionibus ac alijs actibus publicis primus locus, & prima sedes, quam ipse elegerit, danda est, nec potest prohiberi quominus in dictis Ecclesijs, etiam exemptis, Pontificalia exerceat, immò potest Episcopus contra dictores pœnis, & censuris ecclesiasticis compellere, vt per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 3. n. 10. vbi refert sic fuisse decism à S. Congr. Rit. in Tullen. 6. Decembris 1613.
3. Honor, & sublimitas Episcopalis, inquit S. Ambros. de dignitate Sacerdotum, cap. 2. nullis potent comparationibus adæquari, si Regum fulgiori compares, & Principum diademati longè erit inferius, quam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares.
4. Quantum cælum terra pretiosius est, quantumque anima corpori, spiritus carni, diuina humanis præstant, Barbos. Collect. in Concil.

tantum Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit, ex Nazianz. in orat. 17. ad cines Nazianzenos, & Chrysof. lib. 3. de sacerdot. Vnde S. Ambros. vbi suprâ cap. 3. proficitur nihil in seculo sublimius Episcopi reperiri posse, & nihil esse Episcopo excellentius.

Episcopatus igitur dicitur culmen omnium dignitatum, cap. venerabilis, de praben. ibi, ad culmina dignitatum, vbi omnes explicant, id est, ad Episcopatum, vt per gl'f. verb. dignitatum, in cap. 2. eod. tit. lib. 6. cum similibus, exornant Cassan. in Catalogo gloria mundi part. 4. cons. 25. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 2. num. 12. & plures citati ab Alzedo d. cap. 12. num. 1. consonat cap. 1. sess. 24. de reformat. vbi Episcopus dicitur super omnes gradus constitutus, & suprâ hac eadem sess. cap. 6. vers. Episcopus præterea, vbi dicitur Episcopis primam deberi sedem, & præcipuam omnium rerum agendarum auctoritatem, exornat Sbroz. de officio vicar. in pres. à princ. & præcipuè à num. 9. immo & Angelis præcellere, quatenus Ecclesiam regere scientia diuinitus communicata datum est, multis probat Thom. Bosi. de signis Ecclesie tom. 2. lib. 16. cap. 9.

Quare ab ipso nascentis Ecclesie exordio Principes 6. Nn 4 Catho-

Catholici verbis, & factis semper ostenderunt quantum Episcopis tribuendum esset, in omnibus se illis inferiores profitentes. Et primum Constantinus ille magnus ingressus locum in quo Episcopi conuenerant ad Concilium Nixenum celebrandum in medio cōuentus erectus constituit, ac cum parua quaedam sella ex auro fabricata illi esset loco posita, non prius confedit, quam Epi-

scopi ad id annuissent, vt est apud Euseb. *lib. 1. de vita eiusdem Constantini c. 10.* Nec solum Episcopos vt Patres, immò verò vt Dei Prophetas omnino honorifice venerabantur, vt idem Euseb. *in eadem historia, memoriae prodidit lib. 3. cap. 22.* Item Valentinus Imp. virtutibus, & rebus gestis vbique clarus ipsos Episcopos in summa veneratione habuisse legitur *lib. 7. tripartita historie cap. 8.*

Sacri Canones exactè obseruandi sunt, nec nisi vrgenti causa dispensandum est.

C A P V T XVIII.

- 1 Dispensatio est legis relaxatio.
- 2 Causa rationalis debet ad dispensandum concurrere cum legitima auctoritate.
- 3 Causa legitima, & illius cognitio requiritur in di-

spensatione, quæ ab inferiore dimanat.

- 4 Dispensatio quæcumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita.

Sicuti publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumque defectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. ^a Quapropter sciant vniuersi, sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos, ^a Quod si vrgens iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse: ^b id est causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitiâ censetur.

^a Cap. Si Romanorū, 19. dist. c. si quis omnem 1. q. 7. c. 1. de constitutionibus.
^b Cap. 1. de voto.

1. **C**ollige ex text. dispensationem esse legis relaxationem cum causæ cognitione ab eo, qui potestatem habet dispensandi, vt probatur ex illis verbis ibi, *legem soluere, &c.* & ibi, *id causa cognita, &c.* ita glossen in cap. requiritis §. nisi rigor. 1. quæst. 7. Nauarr. in cap. quem panitet n. 7. de poenitent. dist. 1. & in man. prel. 9. num. 13. Couar. de sponsalib. p. 2. c. 6. §. 9. num. 1. Rebuff. in praxi benef. tit. de dispensat. num. 1. Alphons. Alvarez Guerrero in speculo iuris Pontific. 17. de dispensat. Episcopis, in princ. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 1. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 46. art. 1. Monet. de distrib. quoad p. 2. q. 14. nu. 2. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 26. in 1. edit. alias resol. 227. num. 2. in 2. edit. Sanchez de matrim. lib. 8. disputatione 1. num. 2. Sayr. in clauis Regia lib. 6. cap. 11. à princip. Card. Tusch. lit. D. conclus. 457. Soar. de legib. lib. 6. cap. 10. num. 7. Cardos. in praxi iudicium. verb. dispensatio, num. 1. Fr. Ludou. Miranda in man. Prelator. tom. 2. quæst. 30. art. 1. Portel. in dubijs regular. verb. dispensare. Hieronym. Roderic. in compend. Regular. resol. 51. num. 1. Vgolin. de officio Episcopi cap. 7. num. 1. Ego ipse in simili tract. part. 2. allegat. 33. num. 3.
2. **a** Quod si vrgens, iustaque ratio, &c.] Ergo ad dispensandum debet cum legitima auctoritate concurrere rationalis causa iuxta viri boni arbitrium, vt per Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 13. cap. 19. num. 194. cum seqq. Fr. Ioan. à Cruce de statu Religion. lib. 2. cap. 1. dub. 1.
3. **b** Causa cognita.] Legitimam causam, & illius cognitionem requiri in dispensatione quæ ab inferiore dimanat, tenent Gutier. Canon. lib. 1. cap. 19. num. 5. Menoch. conf. 16. num. 15. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 8. num. 3. & lib. 8. disput.

17. num. 10. Fernandez in examine Theologia moralis part. 1. cap. 6. §. 10. num. 1. Ego ipse d. allegat. 33. num. 4. quia per illam vulneratur ius publicum, vt ex Puteo tradit Aloys. Ricc. in praxi auren. resol. 410. num. 3. nam si fiat sine causa, dicitur potius dissipatio, quam dispensatio, sicut ex S. Bernardo colligunt Curt. sen. conf. 19. inc. ip. Aggredior, nu. 6. & Socin. iun. conf. 120. num. 28. vol. 2. & cessante causa cessat dispensatio, gloss. verb. cessante, in cap. post translationem, de renunciat. & alij citati ab Aloys. Ricc. d. resol. 410. num. 8.

Vnde dispensatio quæcumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita, vt resoluunt Couar. de sponsal. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 1. Gutier. d. c. 9. num. 5. Nauarr. d. pral. 9. num. 15. Sanchez d. lib. 8. disput. 17. num. 4. Ludouic. Miranda d. quæst. 30. art. 4. concl. 4. Ego ipse d. allegat. 34. num. 1. Non sic dicendum de dispensatione Episcopi, vel alterius inferioris in proprijs constitutionibus facta, vt per Botte. in tract. de Synodo Episcopi part. 2. art. 4. num. 8. Gambar. de auctor. Legati, lib. 10. num. 442. & seqq. Nauarr. in man. cap. 25. num. 74. in fine, Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. num. 11. quos refert & sequitur Sanchez d. lib. 8. disput. 17. num. 27. Soar. de legib. lib. 6. cap. 15. num. 8. Salas eod. tract. disput. 20. sect. 4. num. 43. Basil. Pontius in tract. de matrim. lib. 8. cap. 5. num. 3. metipsum d. allegat. 34. num. 2. cum seqq. vbi multipliciter declaro, & à num. 8. quæro an dispensatio Archiepiscopi in decretis Synodi Provincialis facta sine causa legitima valeat, de quo etiam Aloys. Ricc. in decis. Curia Archiepiscopi Neapolit. part. 4. decis. 122.

Duellorum vsus tollendus est, & pugnantes ac permittentes puniendi sunt, vt ibi.

C A P V T XIX.

- 1 Doctores de duello agentes.
- 2 Pius V. statuit circa duella.
- 3 Gregorius XIII. circa idem.
- 4 Clemens VIII. circa idem.

- 5 Ludouicus XIII. Francorum Rex circa idem.
- 6 Duellum commissum in loco priuato, & non tuto, siue patris, &c. an dicatur comprehensum sub hoc decreto.

7 Consti-

- 7 *Conflictus particulares an liciti sint.*
- 8 *Duellum obiter aspicientes an comprehendantur sub hoc decreto.*
- 9 *Duellantium pœnas an incurrant qui sese obuiam habentes diffidunt se in tali loco, & ibi statim pugnant.*
- 10 *Duelli pœnas an incurrat, qui dicit alteri, Veni ad talem locum, te ibi expecto.*
- 11 *Duellum an committat, qui ad evitandam loci irreuerentiam inimico, quem videt in Ecclesia, dicit, Exi foras.*
- 12 *Duello non sequuto discedens an incidat in excommunicationem, & alias pœnas contra duellantes comminatas.*
- 13 *Duellum an committatur si illud offerenti alius statim pugnando aggrediatur.*
- 14 *Duelli pœnas an quis effugiat calore iracundiæ.*
- 15 *Duellum an sit per se illicitum.*
- 16 *Duellum licitum in hoc casu.*
- 17 *Duellum licitum etiam in hoc casu.*
- 18 *Duellum non dicitur inter infideles punibile pœna huius decreti.*
- 19 *Ipsa iure.*
- 20 *Sepultura priuantur morientes in duello.*

Destabilis^a duellorum vsus, fabricante Diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, domini temporales, qui locum ad^b monomachiam in terris suis^c inter Christianos concesserint: eo ipso sint excommunicati: ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui verò pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam^d incurrant: & vt homicidiæ, iuxta sacros canones puniri debeant, & si in ipso conflictu decesserint, perpetuò^e careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quàm facto dederint: aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

^a Cap. 1. de torneament.

^b De ea. & Nicolans I. decretorum suorum, tit. 11.

^c Cap. 2. de cleric. pugn. in duell. de torneament. per totum, & toto tit. de homicid.

Vide Ioan. de Lignano, Iacob. de Castello, aliàs de Villa sancta, Iulium Ferret. & Antonium Massam Galef. in suis particularibus tractatibus de duello tom. 12. tractatum Doctorum à fol. 295. item Henric. Bocer. Lucam Floron. & Anton. Peregrinum in similibus tract. Ordin. Reg. Lusit. lib. 5. tit. 43. Caiet. Armil. Syluest. & alios Summistas verb. nullum, Lanceel. Conrad. in templo omnium iudic. lib. 1. c. 1. §. 3. vers. 13. Bernard. & Salzed. in pract. cap. 100. aliàs 130. in nouiss. edit. Alciat. in lib. de singulari certamine, & in consil. de materia duelli, in fine dicti lib. Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 18. Nauar. cons. 1. & 2. de purgat. vulgari. Perez per text. ibi in l. 3. gloss. 1. per totam, tit. 13. lib. 8. Ordin. Mench. illustr. cap. 49. num. 11. cum sequent. Petr. à Nauar. de restitut. tom. 1. lib. 2. cap. 3. num. 280. cum seqq. Mich. Salon. 2. 2. quest. 64. art. 3. controu. 3. Viuald. in caudel. aureo tit. de suspens. num. 68. cum seqq. Burg. de Pace in l. 1. Tauri ex num. 413. usque ad nu. 421. Ioseph. Ludou. Lucensi decis. 11. Stephan. Quarant. in summ. Bullarj. verb. duellum, viii. to. 2. commun. opit. in fine tract. de feudis tit. 2. num. 85. Henriquez in sum. lib. 13. cap. 39. §. 3. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 4. cap. 23. num. 23. Banes 2. 2. quest. 64. art. 7. dub. 3. Fr. Emman. quest. regular. to. 3. quest. 61. art. 1. vers. decimo. Soar. tom. 5. de censur. disp. ut. 3. sect. 4. Zerol. in praxi Episcop. verb. duellum, Galet. in margarita casuum conscient. eod. verb. Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 14. num. 41. Petr. Cabal. in tract. de omni genere homicidij, num. 76. cum seqq. & cons. 9. lib. 1. Sayr. in claus. Regia lib. 7. cap. 13. à num. 11. & de censur. lib. 3. cap. 41. à num. 29. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. quest. 13. cum seqq. Azor. institut. moral. part. 3. lib. 2. cap. 5. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 4. cap. 4. sect. 2. Molin. de iustit. tom. 4. tract. 3. disput. 17. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 21. cap. 7. num. 75. cum seqq. Vgolm. de officio Episcopi cap. 8. §. 2. Saneh. in praxia Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 39. num. 19. cum nullis seqq. Molfes. in summ. Theolog. moralis tract. 7. cap. 18. num. 17. cum seqq. Filiuc. tom. 1. tract. 15. num. 103. cum seqq. & tom. 2. tract. 9. cap. 8. Bonacin. de censuris disp. 2. quest. 6. puncto 2. & nouissimè de censuris extra Bullâ disput. 2. 9. 3. puncto 48. Castr. Palao in opere morali tract. 6. de charit. disp. 5. punct. 7. Trullench. in Decalog. lib. 5. cap. 2. dub. 13. Pius V. in sua constitut. incip. Ea qua à Predecessoribus, sub dat. Idibus Nouembris 1560. innouat, & approbat de mera deliberatione, & ex certa scientia singulas Iulij II. Leonis X. & Clementis VII. constitutiones, & litteras contra duellantes, & singulos, quos litteræ ipse concernunt, & concernent sub excommunicationis, anathe-

matism, maledictionis, perpetuæ infamiæ, difficationis, criminis lese maiestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & priuationis statuum, & dominiorum, ac feudorum, & vicariatum, ac aliorum suorum, ac depositionis illorum, necnon inhabilitatis ad illa, & alia impofterum obtinenda, ac interdicti, & alijs censuris, & pœnis ecclesiasticis, & temporalibus, alijsque in eiusmodi litteris contentis, quas contrauenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, & ultra pœnas prædictas carceribus mancipari, & detineri, & pœnis prædictis irremissibiliter puniri debeant, perpetuò obseruari, & per executores in dictis litteris deputatos aduersus eisdem contra facientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernit, illasque tam ad pugiles taliter pugnantes, quàm eos ad id tentantes, & prouocantes, aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis astantes, & interefentes, ac certantes comitantes, & comitium præstantes, necnon consulentes, ac adherentes, & fautores, necnon charitas certaminis, seu duelli subscribentes, vel affigentes, aut publicantes extendit cum priuatione beneficiorum, si ecclesiastici sint, obtentorum, & inhabilitate ad alia in posterum obtinenda, &c.

Gregorius XIII. in sua constit. incip. Ad tollendum, sub dat. 24. Decembris 1582. ampliat decretum Concilij in præfenti ad omnes illos, qui ex conditio statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiserint, etiam si nulli patrini, socijve ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæve prouocatoriæ litteræ, aut denunciationis clausulæ præcesserint, censuris, & pœnis omnibus in hoc decreto propositis teneri perinde ac si publico, & consueto abusu singulare certamen iniuisset; volens etiam locorum dominos, si certamen ex conditio huusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, nò prohibuerint, omnesque illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectatores, vel socios quouis modo se se præbentes eisdem censuris, & pœnis subiacerent, etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint si per ipsos non steterit, quominus illa committatur. Non obstantibus, &c.

Clemens VIII. in sua constit. incip. Illius vices, sub dat. 2. Septembris 1592. confirmat, declarat, & extendit supra dictas

- dictas constitutiones Apostol. & decretum Concilij in presenti, ac insuper decernit & declarat easdem constitutiones, ac decretum huiusmodi locum habere vbiq; gentium, & terrarum, inter quascunq; personas etiam armatas, & in castris seu propugnaculis militantes, etiam vbi Catholicę fidei ostium furor impune grassatur, vel sit dominijs per eos occupatis, seu detentis. Idem quoque iuris censendum esse decreuit si publico, & forsitan iusto bello indicto miles aliquis contra alterum in aduersariorum exercitu militante, siue alijs in hostium castris, presidijs, aut terris degentem priuatas similitates atque inimicitias publicę causę intermiscendum etiam ad eum permisso ex conductu ad singulare iracundię; idem descendat, aut illum prouocet, necnon iisdem pœnis, decreto, & constitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initę sint de dimittendo certamine cum primũ alteruter vulneratus fuerit, seu sanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinq; illatus fuerit, vel si conuenierit vt non singuli cum singulis, sed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent, & non solum locorum dominos, sed etiam Magistratus, Præsides, locumtenentes, aut etiam militum duces, & capitaneos in castris, vel extra ea, in alieno, vel hostili solo, vel cum militibus exercitus aduersariorum monomachiam in quocunq; casu per presentem, vel alias constitutiones huiusmodi prohibitis permittentes, vel quantum in ipsis est, non prohibentes, aut post admissum crimen veniam & impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibet omnia, & singula eius generis scripta, manifesta, seu fides vulgo appellata, quę etiam sine expressa prouocatione ad certamen quasi præparatoria quadam ad chartulas, seu libellos prouocatorios, & ad duella, illorumque veluti radices, aut semina vtriusq; lacessendi aliquem ad pugnam, & suscitandę similitatis, atque inimicitie materiam, & occasionem præbent, &c. Trullench in *Decalog. lib. 5. cap. 2. dub. 13. num. 12.*
5. Nouissimę pius & iustus Ludouicus XIII. Francorum Rex aboluit, & cassatis quibuscunq; prædecessorum constitutionibus, & irritatis omnibus consuetudinibus bellandi singulari certamine, addidit præterea pœnam contumacibus, & inobedientibus confiscationis bonorum, dignitatis, nobilitatis quoad gens sibi subdita, facilis ad pugnam eximeretur hac turpi, & inhumana laniena.
6. Sed primò quæritur vtrum Concil. in presenti procedat quando duellum fuerit commissum in loco priuato, & non tuto, sine patris, socijsve ad id vocatis, ac sine prouocatoris litteris, & chartellis, ac etiam pugna non perfecta? Negant ex eo, quia hoc non est proprię duellum. Pereg. *de duello quest. 15. num. 3. Et seqq. Et quest. 20. num. 3.* Bonacin. *de censur. extra Bullam in Cena Domini disp. 2. quest. 3. puncto 48. num. 15.* vbi post Luc. Floron. *cap. 3. §. 1. vers. tertium est*, obseruat dictam constitut. Clementis VIII. intelligendam esse iuxta communem loquendi vsum, & sensum aliarum constit. quas illa confirmat, & quod in alijs constitut. fermo est de pugna, que fit statuto loco, & tempore.
7. Secundò quæritur, vtrum liciti sint confictus illi particulares, qui inter hostes solent fieri tempore belli, inter vnum scilicet, & vnum, decem & decem? Resp. maximè si publica auctoritate suscipiantur ob commune bonum, secus si causa ostentationis virium, & ob vanam gloriam, vel absque iusta causa. Vide Petrus à Nauarra *de restitut. lib. 2. c. 3. nu. 295. Et seq.* Valer. Reginald. *d. lib. 21. num. 79.* Floron. *de duello cap. 3. Pereg. in simili tract. quest. 2. ad fin.* Sanch. *d. lib. 2. cap. 39. num. 11.* Sayr. *d. cap. 13. num. 16.* Bonacin. *de censuris in communi disp. 2. quest. 6. punct. 2. nu. 3. Et de censuris extra Bullam disp. 2. quest. 3. puncto 48. num. 4.*
8. Tertio quæritur, an sub hoc decreto, & constitutionibus supradictis comprehendantur illac transeuntes, & obiter aspicientes duellum? Negant Valer. Reginald. *d. lib. 21. num. 77.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 8. §. 2. num. 5.*
9. Quarto quæritur, an incidat in pœnas pugnantium in duello qui sese obuiam habentes dissidunt se in tali loco, quò statim tendunt, & ibi pugnant? Affirmant, cum addit assignatio loci, & temporis præsentis, nisi excusen-
- tur ignorantia, Sanch. *d. lib. 2. cap. 39. num. 28.* Filliuc. *tract. 29. cap. 8. num. 112.* Bonacin. *d. puncto 2. num. 6. Et d. punct. 48. num. 7.* Contra Iacob. de Graff. *in aureis decis. lib. 1. cap. 7. num. 22.* existimantem hoc casu istos non videri incidere in pœnas pugnantium in duello.
10. Quintò quæritur, an incurrant pœnas duelli, qui dicit alteri. Veni ad talem locum, te ibi expecto: aut sic loquitur, Eas. ad capiendum enfem, hic te expecto, vel in tali loco? Affirmant, quia pugna initur ex praua conuentione, statuto tempore, & loco. Pereg. *de duello quest. 15. num. 3.* Bonacin. *d. puncto 48. num. 7.* vbi idem dicit de illo, qui alteri dicit, Inuito te ad duellum nunc in hoc loco, modo non fiat ex composito, & ex calore iracundię; idem quoque affirmat de eo, qui alium ad pugnam prouocat cum prima vice sibi occurrat in Vrbe.
11. Sextò quæritur, an committat duellum, qui ad euitandam loci irruentiam, aut suum periculum, inimico, quem videt in Ecclesia esse, aut in loco sibi periculoso, vbi habet comitatum, vel famulos, dicit, Exi inde? Negant, quia non destinatur proprię locus, sed solum intenditur euitatio irreuerentię, Sanchez. *d. cap. 39. num. 28.* Pereg. *de duello quest. 18.* Floron. *eod. tract. cap. 1.* Filliuc. *tom. 1. tract. 15. num. 111.*
12. Septimò quæritur, vtrum Titius, qui præmissa cum Caio prouocatione ad duellum se contulit tempore præfixo ad locum constitutum, sed discessit duello non sequuto, incidat in excommunicationem, aliasque pœnas contra duellantes communinatas? Affirmant Vgolin. *d. §. 2. nu. 2. vers. quarto.* Floron. *de duello cap. 3. §. 1. nu. 14. fol. 47. Et cap. 5. §. 1. num. 3. fol. 63. Et cap. 6. §. 1. num. 2. fol. 84.* Peregrin. *eod. tract. quest. 4. num. 5. Et 7. in fine, Et quest. 41. per tot. Et præcipue num. 2. Et 4.* Sed contrarium suffiunt, eorumq; fundamentis respondent Iacob. de Graf. *de casibus reservat. lib. 1. cap. 7. num. 10. Et 26.* Paul. Comit. *respons. moral. lib. 6. quest. 13. num. 5. vers. quartum Et quest. 18. num. 7. Et 8.* Sanchez. *d. cap. 39. num. 27.* Bonacin. *d. puncto 2. num. 16.*
13. Octauò quæritur, vtrum committatur duellum quando Titius offert duellum Caio, illumque eodem tempore, quo duellum offert, gladio aggreditur, & Caius cogitur ibi statim pugnare? Negant Pereg. *de duello quest. 23.* Filliuc. *d. tract. 15. num. 110. Et d. tract. 29. cap. 8. num. 107. Et 110.* Bonacin. *d. puncto 48. num. 8. Et 9.* vbi reddunt rationem, quia ex parte Titij dicitur potius aggressio, & ex parte Caij dicitur defensio, quin non sponte, sed coactè suscipit, nec adest assignatio loci, & temporis.
- Nonò quæritur, an quis in foro conscientie pœnam excommunicationis contra pugnantes in duello impostam effugiat, si alterum diffiderit, non animo pugnandi, sed tantummodo causa honoris defendendi? Affirmant contra Peregrinum *quest. 24.* Lucas Floron. *cap. 6. §. 2.* Filliuc. *d. tract. 15. cap. 5. quest. 5. num. 107.* quia hæc non est diffidatio ex cõdicto cum periculo occisionis, aut vulneris, vel mutilationis, duellum enim sub censuris prohibetur ob periculum grauis lesionis, immo Filliuc. *loco proxime citato num. 113.* probabile censet in foro conscientie non affici excommunicatione, etiam si ad locum conuentum accedat absque animo verè pugnandi, sed tantummodo inferendi aliquos ictus cum morali securitate, quòd nullum vlli parti damnum sequuturum sit, sed potius pax inde concilianda; hæc enim non est pugna cum periculo lesionis, vt supponitur, quanquam in foro externo præsumatur duellum, foris enim externus iudicium fert ex actione externa, & internas animi cogitationes non intuetur.
14. Decimò quæritur, an calore iracundię excusentur à pœnis duelli qui incontinenti accedent ad aliquem locum, ibique dimicarent? Affirmant Ioseph. Ludon. *Luceñs decis. 11. Cened. ad Decretal. collect. 117. num. 4.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori ecclæs. decis. 634. in 1. edit. alijs resol. 573. in 2. edit.*
15. Vndecimò quæritur, vtrum duellum sit per se illicitum? Affirmant regulariter Valer. Reginald. *d. lib. 21. num. 80.* Bernard. Grau. *ad practicam Camera Imper. lib. 2. concl. 100. consil. 1. nisi in duobus casibus, quos adducunt Lucas Floron. cap. 5. §. 3. Pereg. quest. 16.* Azor. *instit. moral. part. 3.*

- part. 3. lib. 2. cap. 5. q. 3. Sanch. d. cap. 36. nu. 16. Filiuc. dist. tract. 15. cap. 5. q. 5. num. 109. Becan. in tract. de fide cap. 26. quæst. 3. Bonacin. de censuris extra Bullam Cœna disp. 2. q. 3. puncto 48. num. 18.
16. Primus est ad sedandos duos exercitus contrarios, veluti si existente bello iusto inter duos Principes, vnus illorum vellet bellum in duellum resolvere, prouocando alterum ad singulare certamen, prout Belarius in suis commentar. rerum Gallicarum anni 1528, fecisse refert Franciscum I. Regem Galie, misso libello duelli Carolo V. Imp. & Guicciardin. historia Italia lib. 13. idem refert de Francisco Maria Duce Urbini, vbi apostilla alios refert, Lyran. cap. 17. lib. 1. Regum. Caiet. 2. 2. q. 91. art. 8. in resp. ad 3. vers. quinta causa, Sayr. in clau Reg. lib. 7. cap. 13. num. 16. Sanch. d. cap. 39. num. 14. Filiuc. tract. 29. cap. 8. num. 142. Bonacin. de censuris extra Bullam Cœna disp. 2. quæst. 3. puncto 48. num. 18. vers. primus.
17. Secundus casus est quando aliquis compellitur sub vitæ periculo acceptare duellum, quilibet enim potest consulere vitæ propriæ etiam cum morte inuasoris. Ad defensionem etiam rerum propriarum videtur esse licitum acceptare duellum, quando aliquis eas inuadit, nec aliud adest remedium ad eas defendendas præter acceptationem duelli, tunc enim non dicitur propriè duellum, sed iusta defensio rerum propriarum. Ita post multos Bonacin. d. puncto 48. num. 18. vers. secundus. Trullench. in Decalogum lib. 5. cap. 2. dub. 13. num. 7. vbi intelligit dummodo nullum aliud remedium sit tuendi vitam, vel membri abscissionem, & limitat in bonorum defensione, Less. de Iustis. lib. 2. cap. 9. dub. 8. num. 47.
18. *Inter Christianos concesserunt.* Ergo fecus si inter infideles, vt per Martin. Deit. d. q. 4. num. 16. Sanchez d. cap. 39. num. 29. vbi fecus dicit si Christiano pugnaturo cum infideli in suo Regno locum concederet.
19. *β Incurrant.* Vide Valer. Reginald. d. lib. 22. num. 76. post princip. vbi aduertit non obstat quòd hoc decretum vtatur verbis imperatiui modi, quæ videri possunt significare non sententiam latam, sed ferendam per iudicem, quia ea non dirigitur ad iudicem vt censentur requirere illius actionem, sed ad reum, quem per imperiū efficac ligauit. Ita Trullench. d. lib. 5. c. 2. dubit. 13. n. 21.
- γ Careant Ecclesiastica sepultura.* Mortentes in duello solemniter, scilicet cum assignatione patris, loci, & temporis sepultura priuari, asserunt Martin. Carrill. en la explicacion de la Bulla de los defuntos, part. 2. cap. 4. num. 55. Valer. Reginald. d. lib. 22. num. 76. vers. accedit. Galet. in Margarita casuum conscient. verb. sepultura, vltim. Vgolin. de officio Episcopi cap. 17. num. 4. vers. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 410. vbi etiam resoluit quòd nec sufficit ostendere ante obitum signa penitentia. Suar. de censur. disp. 23. sect. vltim. num. 11. Lorca 2. 2. q. 41. art. 2. num. 6. Bobadil. in sua politica lib. 2. c. 14. num. 41. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 39. num. 22. Verùm Gregorius XIII. & Clemens VIII. in suis constitutionibus, de quibus supra id ad priuata duelli extenderunt, vt referunt Sanch. Valer. Reginald. & Lorca citatis locis, de Fide tract. de bello disp. 13. sect. vltim. num. 2. Ioan. Sanci. in select. disp. 36. num. 5. vbi aduertit in aliquibus prouincijs forte illas constitutiones dum decernunt mortentes in duello priuato contraria consuetudine quoad hunc effectum negandi sepulturam esse abrogatas. Et id locum habere etiam si ob vulnus in duello acceptum non statim, sed alio die moriatur, asserunt Sanci. in select. disp. at. 36. num. 9. Diana resol. moral. part. 2. tract. 2. miscel. resol. 54. Bonacin. de censuris extra Bullam, disp. 2. quæst. 3. puncto 48. num. 22. vbi addit Parochum non debere illos sepelire, nec Ecclesiasticam sepulturam denegare, si non sit notorium delictum, sed rem ad Episcopum, seu ad ipsius Vicarium deferre debere, de quo etiam Sanci. d. disp. 36. num. 12. & 13.

Ecclesiastica libertas, & immunitas obseruanda est, & contra violatores statuta est pœna, vt ibi.

C A P V T XX.

- 1 Exemptio à iudicio seculari, & ab oneribus & tributis impostis per Principes laicos lege etiam diuina clericis competit.
- 2 Debitorum fraudulentum ad Ecclesiam cum bonis confugientes, non debent ibi multo tempore tolerari.
- 3 Milites hospitari facere non potest Magistratus secularis in domibus Ecclesiasticarum personarum.
- 4 Delinquentes dum disputatur an immunitate Ecclesiastica gaudere debeant, per Ecclesiasticos ministros sub custodia retineri debent.
- 5 Clerici, qui post delicta patrata ad Ecclesiam confugiunt, gaudere debent Ecclesiastica immunitate.
- 6 Capellæ priuatorum palatiorum Ecclesiastica immunitate non gaudent.
- 7 Immunitate Ecclesiastica gaudet pro debito ciuili ad Ecclesiam confugiens.
- 8 Immunitate Ecclesiastica gaudent, qui cum armis prohibitis in Ecclesia se recipiunt.
- 9 Debitorum in creditorum præiudicium res & bona ad Ecclesiam transportare non debent.
- 10 Coloni, aut affictuarij, vel partuarij bonorum Ecclesiasticorum exemptione collectarum pro portione colonica gaudent.
- 11 Coloni partuarij Episcoporum durante colonia gaudent fori priuilegio.
- 12 Ordinarius priuare nõ potest immunitate à gabellis, & alijs oneribus laicalibus si inseruiat Ecclesijs.
- 13 Causa damnorum datorum per clericos & eorum animalia quando spectet ad Curiam Episcopalem.
- 14 Absolutio à censuris ob violentam immunitatem Ecclesiasticam est Sedi Apostol. reseruata.
- 15 Rex Hispaniarum est protector Concilij Trident.

Cvprens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuò sartam tectam à quibuscumque impedimentis conseruari, præterea, quæ de Ecclesiasticis personis constituit, seculares quoque Principes officij sui admonendos esse cœsui, confidens eos, vt Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæque protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros, sed etiam ^a subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturus, nec permissuros, vt officiales, aut inferiores magistratus, Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent, sed vnà cum ipsis Principibus debitam sacris summorum ^b Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam

^a Cap. Concil. 5. hinc 27. dist. cap. quis dubitet c. duo sunt. & c. fia. 96. distinct. ^b Pij secundus epist. 2.

animalibus proprijs bona laicorum damnificant, cognitio tam quoad bona, quam quoad personas laicorum, & eorum animalia spectat ad iudicem laicum primatiuè, sed si cum animalibus Ecclesiasticorum, vel Ecclesiarum, quoad personas spectat ad laicum, quo vero ad animalia spectat ad Curiam Ecclesiasticam, ita Aldan. d. tit. 8. num. 21. vbi testatur se decidisse sacram Congregat. controuersus iurisdictionibus prapostam in vna Teruacinen.

14. Absolutio à censuris ob violatam immunitatem Ecclesiasticam, iuxta constit. sanctæ mem. Gregorij XI V. quæ incip. Cum alijs nonnullis, est Sedi Apostol. reseruata,

vt per Aldan. d. tit. 8. n. 22. vbi refert de casu de anno 1617. Proptereaque admonet Imperatorem, &c. Regem Hispaniarum, ceterosque Catholice Reip. supremos Principes esse protectores decretorum Concilij Tridentini. latè tradunt Salgado de protect. Regni part. 1. cap. 1. pral. 2. num. 73. Suar. de Paz in practica tom. 2. pral. ultim. num. 10. Azeued. l. 2. vers. septimo consequenter tit. 6. lib. 1. Recopil. Ceuall. commun. tom. 4. ques. 897. n. 220. Narbona l. 59. gloss. 2. princ. & num. 14. tit. 4. & l. 81. gloss. vñe. num. 3. tit. 5. lib. 2. Recop. Henric. de Pontificis Clauis lib. 2. cap. 15. post princ. 5. l. in gloss. littera D. & cap. 20. gloss. fin. Carrac. in interpret. aliquarum legum Regni cap. 9. §. 4. num. 18.

In omnibus decretis salua semper est Sedis Apostol. auctoritas.

C A P V T XXI.

- 1. Clausula generalis, non obstantibus constitutionibus Apostol. sufficit pro derogatione decretorum Concilij Trident.
- 2. Derogatio nec generalis, nec specialis Concilij Trid.

- requiritur si supplicatio manu Papæ signata fuerit.
- 3. Priuilegia omnia Regularium sunt reuocata in his, quæ Concil. Trident. aduersantur.

Postremò sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo tertio, ac Iulio tertio, quam sub Beatissimo Pio quarto Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

4. Suar. sess. 7. de reformat. in prin.

EX hoc text. vulgò colligitur pro derogatione decretorum huius S. Concil. Trident. sufficere clausulam generalem, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, ita Gonzal. ad reg. S. Cancell. gl. 6. num. 120. Mart. de clausul. part. 4. clausul. 14. num. 3. Bonactin. de censur. disput. 2. ques. 5. puncto 2. num. 4. vers. ratio desumitur, Marefcot. var. resolut. lib. 2. cap. 38. num. 41. Monet. de commutat. ultim. volum. cap. 11. num. 250. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 940. & 963. Honor. ad Decretal. tit. de constitut. num. 11. Masobr. in practi. habendi concursum requis. 17. dub. 4. num. 8. secundum Roman. impress. Fr. Sigismund. à Bononia de elect. dub. 5. Nicol. Garc. de benef. part. 5. cap. 8. num. 87. vbi refert se respondisse sacram Congregat. Ferentil. in annotat. ad decis. 463. Burattii. Antonin. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie existens. libro 5. cap. 14. numer. 6. & lib. 8. cap. 4. numer. 6. vbi attestatur sic fuisse

in Rota decisum in vna S. Angeli pensionis 16. Decembris 1594. coram Cardin. Farnphilo sen. & in Bononien. Prioratus 9. Iunij 1606. coram bona mem. Patriarcha Manzanedo, & apud Farn. decis. 179. num. 6. & decis. 687. num. 24. part. 2. re-cent. Caualer. decis. 601. num. 3. vbi dicit censeri derogatum dispositioni Concilij Tridentini, quando contra illud Papa disponit, & constat derogasse voluisse.

Derogatio nec specialis, nec generalis requiritur in Concil. Trident. si supplicatio manu Papæ signata fuerit, ita refert decisum Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 5. nu. 34. & p. 5. cap. 8. num. 87.

Priuilegia omnia Regularium, etiã ea, quæ Mare magnum appellantur, sunt reuocata in his, quæ Concilio Tridentini aduersantur per Bullam Pij V. 13. Kalend. Martij 1565. vt dicit resolutum Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 2. num. 258.

De Indulgentijs.

- 1. Doctores de indulgentijs tractatus integros in lucem edentes.
- 2. Doctores de indulgentijs agentes.
- 3. Indulgentia pro Ecclesia S. Mariæ de Monteferrato.

- 4. Bullam Cruciatam ante, vel post suscipere non est necessarium in volentibus consequi Indulgentias Iubilæi, quæ à Summis Pont. pro tempore concej; consueuerunt.

Cum potestas conferendi indulgentias à Christo Ecclesie concessa sit, atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit, sacrosancta Synodus indulgentiarum vsum, Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, & in Ecclesia retinendum esse docet, & præcepit, eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant, in his tamen concedendis moderatorem, iuxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit, ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus verò, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomine ab hæreticis blasphematum, emendatos, & correctos cupiens, præsentis decreto generaliter statuit, præuos quæstus omnes pro his consequendis vnde plurima in Christiano populo abusu causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros verò qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque protulerunt, cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commodè nequeant specialiter prohiberi, mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus Ecclesie suæ colligat, eosque in prima Synodo prouinciali referat, vt aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur, cuius auctoritate, & prudentia, quod vniuersali Ecclesie expediet, statuatur, vt ita sanctarum indulgentiarum munus piè, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

1. Matth. 16. Ioan. 20. c. au ditum & c. quodcuque ligauer. 24. q. 1. c. vt conditueretur 10. d. 2. cadhu de penit. d. 1. toto tit. de penitent. & rem. extr. in 6. & in cle. c. Ancyran per multa capitula. Neocel. 65. Nicani c. 7. & 11. Carthag. 4. c. 75. Agath. c. 60. b. Cap. cum ex eo. de penit. & remif. c. Supra sess. 21. de reformat. l. cap. 9.

1. DE Indulgentijs integros tractatus ediderunt Antonius Rosell. Ludouicus Bologninus, & Felinus Sandæ. 10. 14. tractatum Doctorem, Thom. de Vio Caietanus,

Martin. Nauarrus, Gregorius de Valètia, Antonius Corubentis, Gaspar Scopius, Ifidorus Valfetanus, Ioannes Baptista Paulianus, Cardin. Robert. Bellarminus, Iacobus